

SZEGEDI EGYETEM

A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM KÉTHETILAPJA

XL. évfolyam, 10. szám.

2002. október 1.

Megérteni és megértetni

Vizi E. Szilveszter akadémikus azt tartja, hogy kutatónak nem valamilyen témát, hanem egy problémát kell vizsgálnia. Az akadémia elnökével Szulovszky János készített interjút.

4. oldal

Kis füves kertecske

Sarkítva a problémát tekinthetnénk akár a sört lágy, a tömény italt pedig kemény drognak – nyilatkozta Nyilas Gergelynek Rappant György pszichiáter szakorvos.

10. oldal

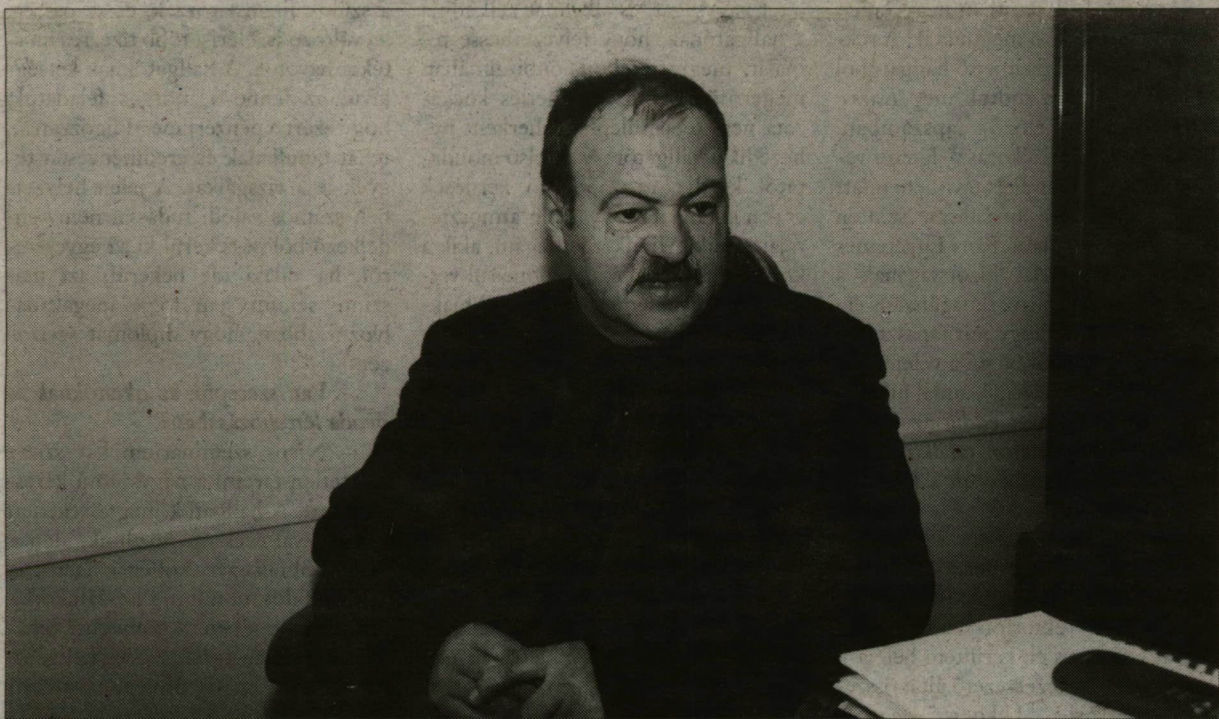
Mocsai, a szegedi sikeredző

Mocsai Lajos a világ egyetlen olyan kézilabda edzője, aki nemzetközi kupát tudott nyerni férfi és női csapattal is. Szekeres István interjúja az összefüggéseket kutatja.

15. oldal

Berta Árpád a bölcsészképzés körülményeiről A MÓDOSULÁSOK KORA Mese a mostoha karról

Ez az épület annak idején százötven fős évfolyamokat szolgált ki, most ennél azért sokkal több emberről van szó. Ha véletlenül az a helyzet állna elő, hogy csökkenne a hallgatói létszám, még akkor is zsúfoltan lennénk, a Petőfi Sándor sugárúti épületről nem is beszélve, ami nemhogy oktatásra, de emberi tartózkodásra is alkalmatlan. Minden nyáron kapok híreket arról, hogy aznap éppen hányan ájultak el a melegtől. Ha én szülő lennék, már bementem volna a dékánhoz.

Észrevehető változás valóban nem történt, módosulás azonban igen. Fotó: Nagy László

Az előző félév vége felé készült interjú Berta Árpáddal, a Bölcsészettudományi Kar dékánjával, aki akkor nagy reményekkel ecsetelte a nyári szünetben a BTK épületében elvégzendő nagyszabású módosítások elképzeléseit. A nyár elmúlt, az épület maradt a régiben. Ennek okairól kérdeztük ismét a dékán urat.

– Legutolsó beszélgetésünk alkalmával szó volt a BTK épületében júniusi kezdéssel tervezett módosításokról, bővítésről, szemmel látható eredmény azonban nem született. Mi ennek az oka?

– Észrevehető változás valóban nem történt, módosulás azonban igen. Az egyik és legfontosabb, hogy nem indult meg a beruházás, a mostani ismereteink szerint erre csak 2003. május-júniusában kerül sor. Egy rossz helyzetet kellett megoldanunk, mely a közbeszerzési eljárás lassúsága miatt állt elő, és amelynek során igyekeztük

a lehetőségek közül a kevésbé rosszat választani. Ugyan megkezdődhetett volna a beruházás szeptember 15-e táján, a tanév kezdetekor, de előtte legfeljebb az udvarszemekben tudtuk volna leverní a vakolatot és fel tudtuk volna törni a betont. Ez azonban olyan állapotokat idézett volna elő, amit senki sem kívánt. Így azt a megoldást választottuk, hogy jövő május környékén kezdünk, ennek az az előnye lesz, hogy a 2003/2004-es tanév kezdetére be tudjuk fejezni a munkálatokat. Ami a módosulást illeti, három szerkezeti átalakítást terveztünk, ebből csak kettő valósul meg. A tervezett tetőtérbeépítés, mely harmincnycsok szobát jelentett volna hetvenhat oktatónak, nem valósul meg, mivel reális esélyt látunk arra, hogy a Természettudományi Kar – amennyiben sikerül az újszegedi beruházásuk – 2004-ben költözik az épület egy részéből, az így felszabaduló hely pedig sokkal jobban

hasznosítható lesz, mint egy olyan munkaterület, ami nyáron nem hűthető, télen pedig nehezen fűthető. A másik két rész – az udvarszemek befedése illetve a szolgáltatóegységek kialakítása – jelenleg megvalósíthatónak látszik.

– Akkor tehát a BTK nem is vette fel a stratégiai alaphól a hitelt?

– Természetesen nem, erre majd csak akkor kerül sor, ha ténylegesen fizetni kell. Az is lehet, hogy nem lesz rá szükség.

– Telhetetlenségnek tűnhet, de a belső fejlesztések megvalósítása mellett elképzelhető-e, hogy az Universitas egyik leglerobbantabb épületének a külső megszépülésére is sor kerüljön?

– Nagyon jó lenne, de sajnos nem tudom, hogy erre mikor kerülhet sor. Nagy örömmel látjuk, hogy az egyetem néhány kara megszépül, köztük a jogi kar,

folytatás a 3. oldalon

AZ ÓVODAFELELŐS

Nincsenek hallgatói vélemények a lapban, mondta a főszerkesztő.

Az interjúk megvannak, a public is, íme készül, a hallgatókkal azonban van egy kis probléma. Pedig jól indult. Az első lépésben, hétfőn találkoztam Tomkó Viktor V. éves történész hallgatóval és kérdés nélkül mondta a véleményét: „Igaza van Karsainak, szégyellem magam, hogy egyetemista vagyok. Egyébként ő felvételiztetett, már fel sem kellett volna, hogy vegyen.”. „Névvél, évfolyammal mehet?”-kérdésemre egyértelmű „Igen!” volt a válasza.

Már csak 15 hallgató hiányzott a feladat teljesítéséhez és a nyugodt hétvégémhez. A jó kezdés után azonban alaposan alábbhagyott a lelkesedés. Ma, a pénteki lapzártá napján még mindig csak egy darab véleményt kopogtathattam le a billentyűzeten, pedig tényleg akartam, nagyon de nagyon akartam. Sok történész hallgatót kérdeztem meg, de nem elegendő. Innen-onnan mindenki hallotta, hogy ezentúl lesz szíves magát óvodásnak titulálni egyetemista helyett, így persze vélemény is volt bőven. Összességében nagyon színes gondolatokkal lettem gazdagabb, amelyeket azonban könnyedén két jól elkülöníthető alkönyvtárba lehet besorolni. Az alkönyvtárak címkéi pedig a következők:

1. Igaza van Karsainak, jól megmondta, mik vagyunk!
2. Mehet a Karsai a rákba!

Minden esetben már csak a regisztráció rövid, de annál fontosabb procedúrája volt hátra (név, évfolyam), amikor valami különös véletlennek köszönhetően mindenki elfelejtette, mit is mondott néhány mondattal azelőtt és zavartan elkészönt.

Az igazsághoz hozzátartozik, hogy a miértre logikus magyarázatokat kaptam. Akire még vár az a bizonyos Legújabb Kori Egyetemes Szigorlat, azzal érvelt, hogy Karsai Lászlónak biztosan igen jó a memóriája. Ha pozitívan ítéli meg a professzor ítélkező hangját, az isten sem menti meg a „puncsolás” vádjá alól, ha negatívan, akkor legtöbbször úgy vélték, hogy az immár amúgy is minimum rettegett kategóriába sorolt szigorlat a lehetetlen küldetés kategóriájával lesz azonos.

Nehéz ezekkel az érvekkel vitatkozni, de a legnagyobb meglepetés akkor ért, mikor az V. éves hallgatók szintén nem vállalták véleményüket, azon tény ellenére, hogy ők - hacsak nem Karsai Lászlónál szakdolgoznak (a megkérdezettek közül senki sem) – már nem fognak találkozni vele. Íme a rövid, tömör válasz, egy sokat sejtető félmosoly kíséretében: „A Karsai elintézi.”.

Karsai László tényleg elintézte. De mit is? Elintézte, hogy végre nyíltan beszéljünk a mindenkit érintő problémáról. A tömegképzésről, az egyetem falain belül szerezhető oklevelek közötti különbségekről, tanszék és tanszék között érzékelhető, jelentős teljesítmény-ingadozásról. Arról, hogy valóban „gáz”, ha büfészakos kollégáink világpolitikai fejtegetésekbe kezdenek, s „tök ciki”, hogy nem tanultunk meg helyesen írni, de még szótagolni sem.

De eljutottunk idáig és ezzel együtt a hazai oktatási rendszer termékeként produkáljuk ezt a valóban felemás katyvaszt. S ha kiválonak tűnünk valamiben, akkor is ennek a tömegképzésnek vagyunk a részei. Annak, ahová 60-61 ponttal be lehet jutni. Ahol évfolyamdolgozatként fogadják el a folyóiratból kiszikennelt cikket, ahol a tanár magánügyeivel terhelheti az óralátogató fiatalságot, s ahol természetes még a csendőrpertu is.

Valóban gigantikus ez az óvoda. A csoportok (értsd: karok) között nincs semmiféle kapcsolat, felelősségvállalás, érdeklődő figyelem. A Karsai ügye bölcsészügyi, történészügyi – tudtam meg más karok vagy szakok diákjaitól.

És ami a legrosszabb: szleng lett a tartalom, mégpedig vesztes gyorsasággal.

A diákok között egyre népszerűbbé válik az egyetem helyettesítése az óvoda szóval. Például a „Hova mész?” kérdésre egyre gyakoribb az „Óvoda-ba.” válasz, ha valaki éppen órára tart, vagy „Ovi után betolunk egy sört a Nyugiban?”. Egyik tanárom, akinél több órát is felvettem, az első héten mindegyiket széles mosollyal ekként kezdte: „Na mi van, ovisők, tudják, hogy maguk funkcionális analfabéták?”. Meg nem erősített források szerint egy tanárszakos órán a vélemény vállalásának kapcsán a Karsai-interjú volt a téma.

Az egyetem gigantikus óvoda, a diákok bevállalják. De a szavaknak jelentésük is van, s ha továbbgondoljuk ezt a metaforát, kérdések tapadnak hozzá: vajon kik vezetik az óvodát? Mi a játék célja?

És kik vigyáznak a gyerekekre?

Bóka Gábor

SZEGEDI ELISMERÉSEK

Idén Ferenczy Lajos mikrobiológus professzor, a Szegedi Tudományegyetem tanszékvezető tanára kapta meg a Szeged nemzetközi kapcsolatairól elnevezésű emlékérmét. A díjat éppen két éve alapította a város közgyűlése, azon a napon, amelyen Szeged elnyerte az Európa Tanács által alapított Becsület-zászlót. Az ebből az alkalomból rendezett városi ünnepségen adták át négy fiatalnak, középiskolásnak és egyetemistának a Szeged Ifjú Tehetsége címet és jutalmat. Korek Ferenc, Bodó Tibor, Hercegfalvy Adrienn és Istók Levente részesült az elismerésben. Tanáraikat is kitüntették, akik sokat tettek a tehetségek képzéséért.

FELVÉTELI VÁLTOZÁSOK

Az Oktatási Minisztérium a felsőoktatási felvétellel kapcsolatban néhány változtatást kíván a kormány elé terjeszteni.

A legfontosabb a javaslatok közül az, hogy a kötelező két tantárgyas felvételi vizsga alól a felsőoktatási intézmény saját döntése alapján mentesítheti a jelentkezőt. Ebben az esetben a középiskolai teljesítmény alapján (hozott pontok) kerülhet mindenki a rangsorba és nyerhet felvételt. Ez a változás nem érinti a vizsgatárgyakat, amelyeket a felsőoktatási törvény előírásai alapján két évvel korábban bejelentett az Oktatási Minisztérium, viszont a vizsga alól felmentést lehet adni.

Változtatni tervezi az Oktatási Minisztérium a hozott pontok rendszerét olyan értelemben, hogy a kötelezően előírt négy vizsgatárgy (magyar nyelv és irodalom, matematika, idegen nyelv, történelem) valamint az érettségi osztályzataiból számított pontok nem változnak, viszont egy tantárgyat minden jelentkező szabadon választhat.

A többletpontok egységes számítási módja nem változik, továbbra is 5 pontot adhatnak a nyelvtudásért, 3 pontot a szakmai képzettségért és 3 pontot a sportteljesítményért a felsőoktatási intézmények, viszont mérlegeli a minisztérium annak a lehetőségét, hogy a többletpontok felső korlátját megszüntesse.

IDÉN IS TEVA-DÍJ

A BIOGAL-TEVA Pharma Rt. hat éve alapította meg pénzdíjas tanulmányi díját, a TEVA-díjat, melyet a hazai felsőoktatásban nappali tagozaton tanuló felsőbbéves orvos, fogorvos és gyógyszerész hallgatók pályázhatnak meg. Idén újra kiírták a pályázatot. A TEVA-díj több éve fogalommal vált az orvostudományi egyetemeken tanuló diákok és oktatók körében. A TEVA-díj az egyetlen olyan gyógyszergyár és gyógyszerképviselet által adományozott díj, amelyet a hazai orvostudományi egyetemen hallgató orvos, fogorvos és gyógyszerészhallgatók részére alapítottak, és amely jelentős ösztöndíjat, pénzdíjat jelent.

A díj odaítélésére ebben az évben immáron hatodik alkalommal kerül sor, mellyel a BIOGAL-TEVA Pharma Rt. jutalmazni szeretné a hazai felsőoktatásban tanuló hallgatókat, akik egy nemes versenyben, más egyetemen tanuló kollégáikkal mérhetik össze tudásukat. A verseny összdíjazása nettó 2 millió.

A részletes pályázati kiírás és űrlap megtekinthető és letölthető a www.weborvos.hu weboldallról, regisztráció után. Újdonság, hogy az elmúlt évi tesztkérdések interaktív formában megtekinthetők, kitölthetők a weboldalon, segítve ezzel a versenyre való felkészülést. A tavalyi évben elért eredmények, a versenyen készült képek szintén megtekinthetők a honlapon, valamint kérdéssel lehet fordulni a szervezőkhöz e-mailben a felkészüléssel, a rendezvény lebonyolításával kapcsolatban.

Az első teendő tehát ellátogatni a www.weborvos.hu oldalra, letölteni a jelentkezési űrlapot, és azt a saját intézmény Dekáni Hivatalában 2002. október 31-ig leadni. Infóvonal: 06-1-288-6406-os telefonszámon, Benkő Gabriella.

NYELVVIZSGA KELL A SIKERES FELVÉTELIHEZ

A karrierszakokra felvett diákok közel 80 százaléka rendelkezett nyelvvizsgával a 2002-es évben – derül ki a Felvételi Információs Szolgálat legújabb, közel 10 ezer fős mintán készített felméréséből.

Ez egyben azt is jelenti, hogy a felvételre való jelentkezésnek ugyan nem feltétele a nyelvvizsga, de szinte behozhatatlan hátrányba kerül az a felvételiző, aki nem rendelkezik legalább középfokú bizonyítvánnyal.

Annak ellenére így van ez, hogy a felvételi reform értelmében már csak egy nyelvvizsgát számíthatnak be többletpontként a vizsgázók.

Ennek némileg ellentmond az a tény, hogy a FISZ-kutatás szerint a nyelvvizsga megszerzését csak a harmadik helyre sorolják a felvételizők a felvételre való készülés és az érettségi után. A hozott és szerzett pontszámokat ugyanis ezek alapján számolják a felsőoktatási intézmények, a nyelvvizsga pedig nem kötelező, legfeljebb többletpontot jelent. Vélhetőleg ezért is feledkeznek el oly sokan a nyelvvizsga fontosságáról.

Annak érdekében, hogy minél több felvételizőnek biztosan sikerüljön a nyelvvizsgája, a közcélokot ellátó Országos Próbanyelvvizsga Rendszer a 2002-es évben is lektorált próbanyelvvizsga tesztsorokra épülő, levelező középfokú nyelvvizsga előkészítő képzéseket indít angol és német nyelvből (nyelvvizsgázók 93 százaléka).

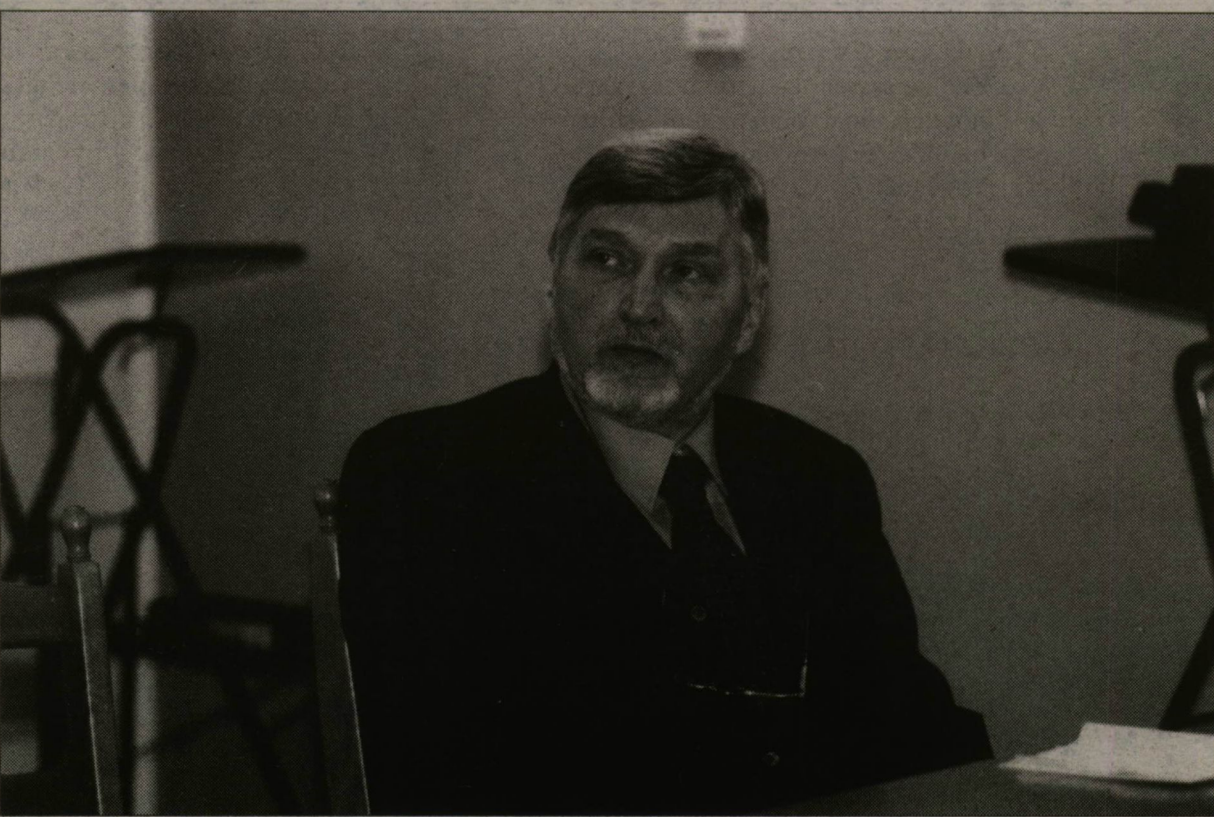
Az elmúlt évek statisztikái szerint a résztvevők 81 százaléka sikeres nyelvvizsgát tesz, ami lényegesen meghaladja a 30 százalékot alig túllépő országos átlagot. A siker kulcsa, hogy a nyelvvizsgázó kizárólag a nyelvvizsga típuskérdésekre, és azok javítótanár által elvárt megoldási menetére készül, így semmi sem érheti váratlanul a vizsgán. Ráadásul a képzés zárásaként írásbeli és szóbeli próbanyelvvizsgán vehet részt, amit ténylegesen is vizsgáztató tanárok tartanak. A nonprofit képzésre való jelentkezés legalább a nyelvvizsga megírása előtt 3-4 hónappal javasolt. A 12 hetes levelező nyelvvizsga évfolyamok szeptemberben és októberben is indulnak.

A felvételtől érdeklődni lehet a (06 1) 473 0769-es hivatali, vagy a 06 30 9381 253-as programvezetői számon, vagy az info@opr.hu email címen. A www.opr.hu oldalon pedig mindenki ingyenesen letöltheti a tudásszintjét nyelvvizsgapontokra váltó próbanyelvvizsga tesztsorokat. A nyelvvizsgára való készülésnek ugyanis nincs már köze a tényleges nyelvtudáshoz, csak a nyelvvizsga-követelmények tökéletes ismeretéhez.

Számos valódi tudással nem rendelkező bölcsész kerül ki az egyetemről.

DIPLOMA, DE MINEK?

Nívós szemináriumokat szinte lehetetlen tartani a nagyszámú kereslet miatt. A hallgatók megnövekedett létszámával évek óta küzdünk, idén is hiába szabtak egyes kollégák határt, az ETR csődöt mondott a létszámkorlátozás tekintetében. A tömegeből lehetetlen kiszűrni a tehetséges hallgatókat, hiszen a szemináriumon már nincs lehetőség vitákra és elmélyült munkára. Jelenleg tömegdiplomáztatást végzünk.

Sokkal átfogóbb, strukturális változásokra lenne szükség. Fotó: Nagy László

Az utolsó időpontban negyvenhat főből huszonegyen megbuktak. A rektorin megjelent tizenkettő hallgatóból négynek sikerült, tudtuk meg Karsai Lászlótól az előző lapszámban. Eördög István „újkörasz” létre, valószínűleg Tomka Béla távolléte miatt és tanszékvezetői utasításra, szintén tagja volt a Legújabb Kori Egyetemes Történeti Szigorlat bizottságának a rektorin. Ez a tény már magában is érdekes. Az pedig, hogy mit tapasztalt a bizottságban, továbbá mi a véleménye a „gigantikus óvodáról”, annál inkább.

– Az ön nevével eddig az Újkori Egyetemes szigorlaton találkozhattak a hallgatók, hogyan került a legújabb kori bizottságba?

– Tudomásom szerint a Hallgatói Önkormányzat kérte Berta Árpád dékán urat, hogy külön bizottságot nevezzen ki a rektorira. Sajti Enikő, Karsai László és én kerültem bele a J. Nagy László intézetvezető által összeállított névsorba. „Újkörasz” vagyok, azaz újkort tanítok, jóllehet négy könyvet és egy tucat tanulmányt is publikáltam a legújabb kor történelméből, de ezek szűk kutatási területek, tehát nem vagyok a kor lexikális ismerője. Nem is javasoltam osztályzatokat, csak a vizsgázók pozitív vagy negatív értékelésére szorítkoztam.

– Tapasztalt-e bármilyen kivételt a bizottság munkájában?

– A kérdésekre adott válaszok alapján a hallgatók megérdemelten kapták az eredményeiket. Szeretném azonban hangsúlyozni, kollégáim vizsgáztatási módszerének tiszteletlen bírálása nélkül, hogy az első két vizsgázó után nehezményeztem a szigorlatozó hallgató első mondatát záporozó kérdésekkel megszakító vizsgáztatási módszert. Szóbeli szigorlat esetén a hallgató legalább ötperces szabad expozícióra jogosult, amit nem szerencsés kérdések halmazával megzavarni, hiszen erre később is van mód. Véleményem szerint egy rektorin a pedagógusnak figyelembe kell vennie

a tét nagyságát, és alkalmat kell adnia a hallgatónak, hogy felvezethesse témáját, megnyugodjon, önbizalmában megerősödjön. Az évismétlés kockázata nem lebecsülendő teherként nehezíti a hallgatóra és az első mondatától kezdve rá záporozó kérdések csak a kihallgatás és vallatás atmoszféráját szülik. Mindkét kollégám, akik a kor elismert szakértői, tudomásul vették megjegyzésemet, és a továbbiakban ennek megfelelően folyt a vizsga.

– Az eredmények mégsem lettek jobbakk.

– Nézze, az Újkori Egyetemes Tanszéken, ahol szintén szóban szigorlatoztatunk kollégáimmal, mi is akkor buktathatnánk meg ötvenből ötven vizsgázót, amikor csak kedvünk tartaná. De azt hiszem, nem az az elsődleges cél a vizsgáztatásnál, hogy megbizonyosodjunk arról, a hallgató tud-e annyit mint az oktató, hanem az, hogy lehetőséget biztosítsunk számukra és segítsük őket a tudásukról történő számadásban. Persze, ha nem tudnak, akkor nincs pardon. A vizsga azonban nem tükrözheti a totalitárius rendszerekre jellemző vallatás vagy kihallgatás atmoszféráját, márpedig ezen a rektorin négy huszoneves felnőtt ember kapott sírógörcsöt, akiknek nem hinném, hogy nagy vigaszt jelentett a bizottság részéről felajánlott pohár víz. Bölcsészek vagyunk, és az a humánus hozzáállás, hogy ilyen jelenségek ilyen számban ne fordulhassanak elő, talán nem lenne az utolsó szempont.

– Mi a véleménye a bölcsészkaron tapasztalható színvonalromlásról?

– Alapvetően egyetértek Karsai László erre vonatkozó nyilatkozatával. Évről-évre tapasztalom magam is, hogy a hallgatók egyre nagyobb része veszi természetesnek azt, hogy kegyelem kettéseket kapnak és meg vannak hőkkenve a keményebb számonkérésről. Nagyon találó a „munkanélküliség helyett” kifejezés. A nagy többség egyetemi tanulmányait természetesen

a szülők finanszírozzák, és az összeg, ha változó is, eléri a több tízezres mértéket havonta. A hallgatóknak kétségkívül az lenne a morális feladatuk, hogy ezért a pénzért megdolgozzanak, tehát tanuljanak és eredményesen tegyék le a vizsgáikat. A jelen helyzetben számos valódi tudással nem rendelkező bölcsész kerül ki az egyetemről, ha valaki ide bekerül, azt már szinte semmi sem fogja megakadályozni abban, hogy diplomát szerezzen.

– Van szerepük az oktatóknak az óvoda létrehozásában?

– Nívós szemináriumokat szinte lehetetlen tartani a nagyszámú kereslet miatt. A hallgatók megnövekedett létszámával évek óta küzdünk, idén is hiába szabtak egyes kollégák határt, az ETR csődöt mondott a létszámkorlátozás tekintetében. A tömegeből lehetetlen kiszűrni a tehetséges hallgatókat, hiszen a szemináriumon már nincs lehetőség vitákra és elmélyült munkára. Jelenleg tömegdiplomáztatást végzünk. Ha egy-egy oktató mégis ragaszkodik a természetes követelményekhez, mint például Karsai tanár úr azon a bizonyos rektorin, akkor könnyen igazságtalannak tűntetik fel. Oktatói szempontból nézve, ha egy tanár többet követel mint az átlag, akkor pótvizsgáztatásokkal csak pluszmunkára kényszerül, anélkül hogy munkája értékelhető lenne.

– Megoldás a 72 pont bevezetése?

– Nem hiszem, hogy sok változást fog eredményezni. Sokkal átfogóbb, strukturális változásokra lenne szükség. A bölcsész diplomának megköpött az értéke, a tanárok tisztelete nagy többségének anyagi meg nem becsülésével arányos. Nagyon nehéz valakit úgy munkára ösztönözni, hogy az illető tudja, nagyobb munkabefektetés nélkül is hozzájuthat a munkapiacra egyébként sokszor értéktelennek és felhasználhatatlannak minősülő diplomájához.

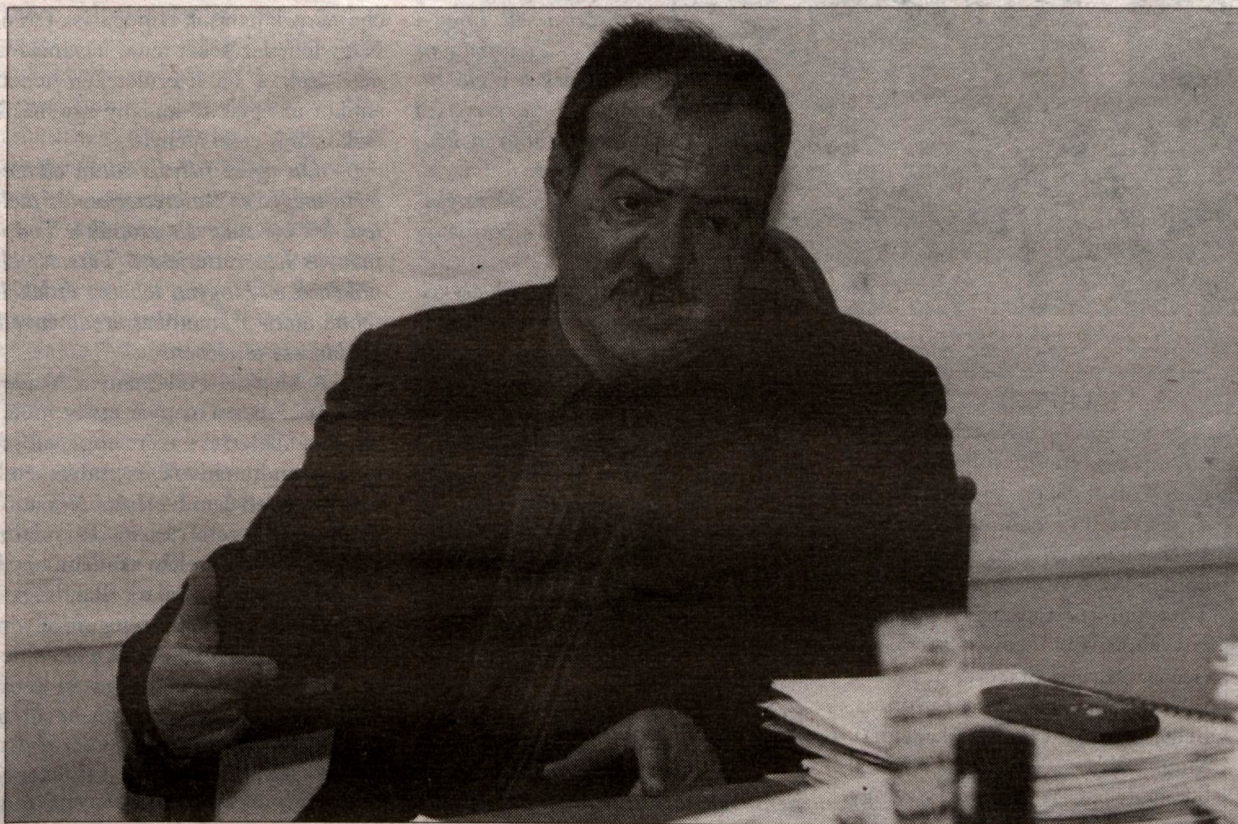
B. G.

folytatás az 1. oldalról

nagyon szépnek tartom a Juhász Gyula Tanárképzőnek a főépületét, és bizony igaz, hogy a mi épületünk távolról sem mutatkozik szépnek. Lassan már ott tartunk, hogy szégyenkezve hozunk be ide külföldi vendégeket, mivel nagyon lepusztult állapotban van az épület. Azt azért nem árt tudni, hogy bár a helyet mindenki BTK-s épületként ismeri – ami ellen én természetesen nem tiltakozom – nagyobb hányadát a Természettudományi Kar foglalja el. Ez azt jelenti, hogy nem csak nekünk kellene a zsebünkbe nyúlni, amikor felújításról van szó.

– Igen. Szeretnénk megválni tőle. Természetesen ez az egyetem döntése lesz, és csak akkor kerülhet rá sor, ha az ottani kollégáinkat el tudjuk költöztetni. Megszabadulni tőle többféleképpen lehet, el lehet adni, illetve bérbe lehet adni, mind a kettő plusz forrást jelentene az egyetemnek. A bölcsészkarunk természetesen azt is mindig számításba kell vennie, hogy a jelenlegi működési költsége kisebb annál, mint lesz a fejlesztés után, de úgy látom, hogy ha megválnak az épülettől, akkor megkapjuk azt a pénzt, hogy a plusz területeket működtetni tudjuk.

– Igen, olvastam.
– *Mint dékánnak, mi a véleménye Karsai tanár úr véleményéről?*
– Részgazságok vannak abban, amit a tanár úr elmondott, a megfogalmazás stílusa azonban nem tetszik. Ilyen megjegyzéseket tenni a munkahelyre, ahol az illető dolgozik, talán nem szerencsés, de egyvalami egészen biztos, én tiszteletben tartom az ő véleményét. Amin csodálkozom, az a véleménynyilvánítás módja. Lehet ugyanis azt mondani, hogy konzervatív az egyetem. Lehet azt mondani, hogy a megnövekedett létszám a színvonalat rossz irányba befolyásolta. Ez-

Ez egy színes kar, tele színes egyéniségekkel. Fotó: Nagy László

Ennek ellenére én úgy gondolom, hogy végül mégis mi fogjuk ezt megtenni, ennek az az oka, hogy hosszú távon szeretnénk, ha az Egyetem utca 2. csak BTK-s épület lehetne, és megszűnne az az anomália, ami jelenleg fennáll, hogy a Szegedi Tudományegyetemen a legnagyobb hallgatói létszámmal rendelkező karnak nincs önálló épülete. Ez az épület annak idején százötven fős évfolyamokat szolgált ki, most ennél azért sokkal több emberről van szó. Ha véletlenül az a helyzet állna elő, hogy csökkenne a hallgatói létszám, még akkor is zúfoltan lennének, a Petőfi Sándor sugárúti épületről nem is beszélve, ami nemhogy oktatásra, de emberi tartózkodásra is alkalmatlan. Minden nyáron kapok híreket arról, hogy aznap éppen hányan ájtultak el a melegtől. Ha én szülő lennék, már bementem volna a dékánhoz. Egyelőre sajnos fogalmam sincs, hogy az előttünk álló beruházás, mely belső megszépüléssel is fog járni, ad-e lehetőséget külső felújításra, de gyanítom, hogy nem, de mindenképpen az lesz a következő lépés.

– *Ha már szóba került a még egyetemi viszonylatban is elképesztően rossz minőségű Petőfi sugárúti monstrum, vannak-e tervek az épület jövőjét illetően?*

– *Ha jól tudom, egyetemi tanácsülésen felmerült már az az elképzelés is, hogy a megnövekedett hallgatói létszámot esetlegesen óraszám-csökkentéssel ellensúlyozzák. Ez igaz?*

– Volt erről szó, annak idején, mikor az új egyetemi központ finanszírozásából a Világbank kiszállt, hogy ha lesz egy éjjel-nappal nyitvatartó egyetemi könyvtár, ahol számítógépes hozzáférés is biztosítva van az egyetemi hallgatóknak, akkor a kontaktórák számát csökkenteni lehet, mivel a hallgató jó körülmények között tanulhat. Így nem szükséges, hogy annyit üljön bent az egyetemen. Én azt gondolom, hogy ez egy naiv elképzelés, tekintettel arra, hogy a bölcsész tárgyakat, éppúgy, mint más tárgyakat, szigorú képzési követelmények kötik. Meg van mondva, hogy adott szakon hány kontaktórára kell tartani, ezt csak rendeletileg lehet megváltoztatni, az egyetem nem hozhat ilyen határozatot. Én inkább abban látom a megoldást, hogy az egyetemi könyvtár felépülése után tarthassunk ott órákat, akár kis csoportokban is.

– *Legutolsó lapszámunkban közöltünk interjút Karsai László történelmesrel, aki meglehetősen kemény szavakkal illette mind az egyetemi oktatás, mind a bölcsészkar színvonalát, gigantikus óvodának nevezve azt. Olvasta a cikket?*

zel mindennap találkozunk. Ez azonban az egész magyar felsőoktatást általánosan érinti, nem csak Szegedet és főleg nem csak a szegedi bölcsészkart. Ugyanezeket el tudnák mondani a pécsi, a debreceni és a pesti kollegák is. Én a pozitív megközelítést úgy tudom elképzelni, hogy ezen az ember megpróbál változtatni a saját órái színvonalának emelésével, nem pedig egy eleve kilátástalan helyzetet képzel el magának. Vannak a cikkben szép számmal dolgok, amikkel egyetértek, a megfogalmazással azonban semmiképpen. Ha Karsai tanár úr erről beszélgetni szeretne velem és el szeretné mondani, hogy mi az, amin változtatni is tudunk, akkor ahhoz én partner vagyok. De azután, hogy ezt a cikket elolvastam, én Karsai tanár urat ebben az ügyben nem fogom keresni.

– *De a tény, hogy véleményének ily módon adott hangot, ezek szerint nem von maga után következményeket.*

– Dehogya. Ez egy színes kar, tele színes egyéniségekkel, és a tanár úr közéjük tartozik. Az, hogy mi nem értünk egyet ebben az ügyben, retorziót nem vonhat maga után. Karsai László elment egy határig, ameddig az ő helyzetében nem mennék el, de tudomásul veszem.

T. P. Z.

AZ ÍGÉRETEK VÁROSA

Az egész talán a Fáklya mozival kezdődött. Na persze nem az egész, úgy univerzális értelemben, mindössze az egésznek az általam felfogott része. Az ígéretéseknek, tudniillik. Igazából persze ez mindig is így ment, de én csak akkor kaptam fel rá a fejemet, mikor a Generali-Providencia megvásárolta a néhai Fáklya mozit, hogy azt lebontva kis mediterrán teraszt alakítson ki kávézóval, kicsiny fákkal, padokkal, satöbbi. Örültünk, hogy ne örültünk volna, gondoltuk, legalább lesz hol megenni az utca túloldalán vásárolt pizzánkat, ilyesmi. A Délmagyarország majd elévlezett a gyönyörtől, csoda, hogy majorette-es felvonulás nem volt a bontás örömeire. Aztán jöttek a gépek, majd mentek a gépek, nyomukban pedig egy csinos kis parkoló maradt, vasráccsal, sorompóval, kamerával, ahogy kell, kizárólag alkalmazottaknak. A kis park valahogy elfelejtődött, de sebj, úgysem emlékezett már senki, hogy a tulajdonos mit is ígért korábban az olcsó telekért cserébe. Ekkor határoztam el, hogy figyelni fogom, ki mit mond és abból mit tart be, de hamar elvesztettem a fonalat.

Jött a Világ Utcája. Grandiózus terv: bevásárlóközpont, konferenciatermek, új belváros, sétálóutca, meg ami a csövön kifér. A telken végül, évtizednyi aktív gaztermelés után felhúzott szánalmas kis Penny Market megtekinthető a Kálvária sugárút vége felé. Mondták aztán, hogy a Mars tér is költözik, kezdjünk úgy kalkulálni, hogy nemsokára messzebb kell mennünk, mielőtt még messzebb mehetünk. Ez olyannyira komoly volt, hogy az újság nótóriusan többször is lehozta a rendezési terveket. Eltelt tíz év, és nahát, egy nyavalyás zsebtolvajt nem tettek arrébb a Mars téren. De sebj, az a néhány ember, aki ezen dolgozott, elkészítette a terveket, esetleg bizottságokat hozott létre, satöbbi, nyilván nem bánta, hogy a tervéből nem lett semmi, főleg, mert egyrészt ők sem gondolták komolyan, másrészt a csekk már rég a zsebükben pihent.

Marostói városrész. Gyönyörű elképzelés, végre az egyszerű nép is vehet józan áron közművesített, esetleg kulcsrakész házzal ellátott telkeket, amolyan amerikai kertvárosi stílusban, Ugye fölösleges ecsetelnem a történet végét – a telkeket épp most árusítják tízszeres áron. Indóház tér. A szánalmas állapotban lévő, egyébként gyönyörű és méltóságteljes állomásépület, valamint a hozzá tartozó tér vérlázítóan lekezelő bánásmódban részesül, dacára annak, hogy hosszú évek óta ígéretik, hogy a vonattal érkezőnek nem kell többé visszaballagnia a peronokhoz csak azért, hogy ellenőrizze, biztos nem egy albániai faluban sikerült-e lekaszálódnia a vonatról. A harmadik közúti/vasúti hidat (kívánt rész aláhúzatandó a városközi preferenssel) már felesleges is említeni, az úgy ahogy van egy vicc. Hogy magukat komolynak tartó emberek miért képesek újra és újra elsütni, azt próbálja meg mindenki egyedül megfejteni.

Aztán itt van egy minden igazi szegedinek különösen fájó pont, a Virág(h) cukrászda. Hogy anno Szervánszkyékkel mi volt a probléma, azt ne firtassuk, mint ahogy azt se, hogy minek kellett az akkor már komolyan betegeskedő Postabanknak egy akkora épület, aminek egyetlen szobájába belefért volna az összes, a bankban még megbízó ember. Lényeg, hogy a prolikat kitettük a belvárosból, most van helyettük tizenegy bank utcánként, amivel majdnem a fővárost is lekörözzük, mégis több pénze az embernek. Hogy a cukrász vállalta volna, hogy díszburkolattal fedi a teret és a Kárász utca egy részét, talán hagyjuk is, lett helyette pár évvel később egy gyönyörű sétálóutcánk, mely olyan vidám, életteli és mediterrán, mint egy panoptikum éjjel. A cukrászda pedig azóta is minden évben megnyílik kétszer-háromszor, polgármesteri becsszóra. De most tényleg. Csak mi nem vesszük észre.

Itt van aztán a legújabb gyöngyszem, a Millenniumi Úszóház. Az még hagyján, hogy minden, a millennium szót tartalmazó elnevezéstől heveny agyvérzést kapok (kivéve talán a Millennium Falcon-t, de az megint más tézsa), de maga a projekt rejtély előttem. Rejtély, elsősorban azért, mert kezdem azt hinni, hogy a városban én vagyok az egyetlen, aki nem kajálja meg azonnal az ilyen és ehhez hasonló agymenéseket. A Délmagyarország például rendre felül az összes ilyennek, a fenti eseteket is beleértve – szinte megragadó az a naiv báj, amivel minden ilyen új, kilométerről bűzlő dologhoz lelkesedni tudnak. Vegyünk két uszályt, kössük őket egymás mellé, funérlemezből eskabáljunk valami építményt rá, amit valakinek a kisfia tervezett délután, még a Barátok Közt előtt, fessük a lehető legocsmányabbra, mondjunk rá valami neveltséges összeget, mondjuk egymilliárd forintot, és hintsük el, hogy alkalomadtán majd bevontatnánk a belvárosba, az újság imádni fogja. Hogy maga a tákolmány olyan ronda, hogy látán a lakótelepek tervezői is szűkülve menekülnének a sarokba, nem számít, hogy az ipari és történelmi műemléknek, valamint Szeged és a Tisza egyik ékkövének számító Szóke Tisza gőzös megmentéséhez párszázmillió elég lett volna, szintén nem számít, a Délmagyar még akkor is „gyönyörűnek” és „csodálatosnak” találja, amikor már az országos tévében is azt elemezgetik, hogy esetleges elsodródása esetén vinne magával mindent, hídtól a csónakig, és az égvilágon semmi nem állítaná meg. Befejezésére persze esély sincs, a vállalkozás anyagi helyzetéről a tulaj nem kíván nyilatkozni, miért is tenné, hiszen csak két hidat, meg néhány hajót veszélyeztet a még ki sem fizetett „élményhajója”.

És az ember nem tud másra gondolni az elmaradt egyetemi építkezések esetén sem. Valami mindig közbejön. Persze én nem kételem, hogy jelen esetben a jó szándék megvan, sőt azt sem, hogy a BTK bővítése végül elkészül majd. Mindössze arról van szó, hogy az ember valahogy már peszsimistán áll hozzá a dolgokhoz. Nehéz úgy örülni, hogy tudom, én már valószínűleg nem sok hasznát veszem majd a hipermodern központnak, és a BTK új melegkonyhájában sem eszek bablevest.

Ugyanis addigra már valószínűleg nem fogok odajárni.

Toth Péter Zoltán

EGYETEMI MÉDIA TRIÓ

Október első hetében indul az egyetemi média trió (televízió, rádió és online magazin) az SZTE BTK Média tudományi Tanszék szervezésében. Itt a hallgatók saját alkotásai méretnek meg a nagy nyilvánosság előtt. Az egységes műsor illetve oldal címen, Tudomány/Egyetem megjelenő alkotások heti rendszerességgel jelentkeznek majd és céljuk kettős. Egyrészt ezáltal biztosított a hallgatók számára egy olyan megjelenési forma, ahol élesben próbálhatják ki mindazt,

amit az iskolapadban tanultak. Másrészt az SZTE imázs formálása, az intézmény céljainak, mindennapi életének bemutatására is vállalkoznak a műsorok illetve internetes oldalak.

A média kommunikáció ezen formája az SZTE pénzügyi támogatásával valósul meg.

A Klusik Edit szerkesztette húsz perces televíziós műsor kéthetente jelentkezik új adással a Telin TV-n. A hétfőn 21.40-kor jelentkező adást szerdán 18 órakor ismétlik. Pavlovics

Miklós a televízió főszerkesztője elmondta, hogy a hasonlóan hallgatók által készített Fősuli című műsoruk már két éve sikeresen megy.

A rádiós adás csütörtökönként 22 órakor jelentkezik. A Balog József szerkesztette egyórás műsor a Rádió 88-on lesz hallható legelőször október 3-án.

A trió harmadik ága az írott sajtó, mely az tanszék honlapján olvasható online magazin formájában lesz elérhető Hollósi Zsolt szerkesztésében.

MEGÉRTENI ÉS MEGÉRTETNI

Vizi E. Szilveszter a bizalomról, az értékekről és az érdekekről

– Az Akadémia elnöki posztjára is elmondható, hogy olyan, amilyenné a megválasztott elnök formálja. Ön milyen vezetői stílust tart célravezetőnek? A karmesteri-hadvezéri vagy inkább a kollektivitásra építő menedzseri modell?

– Hallatlan nagy megtiszteltetés számomra az a bizalom, hogy olyan nagyszerű emberek után, mint Eötvös Loránd, Kodály Zoltán vagy Szentágothai János, a Magyar Tudományos Akadémia Európa- és világhírű tudósai ilyen meggyőző többséggel elnökségnek választottak meg. Távol áll tőlem a karmesteri vagy a diktátori hozzáállás, mert az ilyen ember csak magában bíz. Manapság jelentős eredményeket csak csapatmunkában lehet elérni. Ehhez a feladatokat allokálni kell, vagyis a megfelelő szinteken kell elosztani. Ez hozzá ki egy kollektívából a kreativitást és a teljesítményt, mivel alapja a bizalom. Ennek morális súlya van. Persze a bizalomnak is vannak határai: ha a rábízott munkát valaki nem végzi el, elveszíti az erkölcsi tőkéjét.

– Megválasztása után szinte nyomban megtartotta az első vezetői értekezletét. Mit kért a munkatársaitól, melyek voltak az első intézkedései?

– Két dolgot kértem. Elsősorban azt, hogy a munkát meg kell osztani. A legsürgősebb teendőként pedig azt jelöltem meg, hogy a szellemi erőinket úgy kell mozgósítani, hogy az Európai Unió csatlakozás miatt az ország előtt álló megoldandó feladatokból az Akadémia komolyan kivegye a részét.

Rendkívül fontosnak tartom továbbá, hogy a társadalmi tudatot pozitívan befolyásoljuk azzal, hogy az európai erkölcsi és szakmai értékrendet nemcsak meghirdetjük, hanem következetesen képviseljük. Ma Magyarországon, de a világban is sok helyen, az embereket az érzékazonosság köti össze, nem pedig a valódi emberi értékek hasonló megítélése. Ebben, az emelkedettebb hozzáállásban az Akadémiának példát kell mutatnia. Természetesen ahhoz, hogy mind erkölcsi, mind anyagi tekintetben a valódi értékek legyenek uralkodóak, ahhoz kevés az MTA, ahhoz az egész társadalom akarata szükséges.

– Egyik nyilatkozatában a következő hasonlattal élt: „Amikor Kosáry

Domokos átadta a stafétát Glatz Ferencnek, saját elnökségét úgy értékelte, hogy sikerült az Akadémia hajóját bevonatni a viharos tengerről a nyugodt kikötőbe. Utódja úgy indult, hogy a flottát fel kell szerelni, én viszont most azt szeretném, ha ezt a hajóhadat kívülről megmérgettené a nemzetközi vizekre.” A magyar tudósok kiképzettsége aligha hagy kívánni valót maga után. De a felszereltsége, ellátottsága annál inkább.

– A tudomány az a terület, ahol nem a részvétel a fontos, hanem a teljesítmény. Színvonalas tudományt csak igazi versenyhelyzetben lehet művelni. Ha kutatóinkat huzamosabb ideig távol tartjuk a versenyhelyzettől, az a minőség rovására megy. A nemzetközi megmérettetés tehát létszükséglet. Még akkor is, ha körülményei miatt hátrányos helyzetből indul egy magyar kutató.

Más szempontból az, hogy ebben a térségben olyan hatalmas változás történt, amire eddig a világtörténelemben nem volt példa, hogy a szocializmus után kapitalista viszonyokat él meg a társadalom, ennek az átalakulásnak a vizsgálata szinte paradicsomi lehetőséget nyújt a társadalomkutatók számára. Fontos feladatok várnak itt a társadalomtudományokra.

– Azt szokták mondani, a sikeres pályához a tehetség és a szorgalom kívül nélkülözhetetlen az égiek pártfogása is. Életében mikor érezte úgy, hogy a Gondviselés különösen a kegyeibe fogadta?

– Sokszor tapasztaltam meg ezt az életben. Rendszerint a legnehezebb helyzetekben. Akárhányszor valami negatívum történt a pályámon, a balsikert mindig követte egy lényegesen jobb lehetőség, nagyobb szakmai elismerés.

Az égiek pártfogásának a kieszközlése nem tartozik az MTA funkciói közé, de azért nyilvánvalóan tehet, hogy helyzetbe hozza a tudós társadalom tagjait, különösen a fiatalokat, a jövő ígéreiteit.

Arra megyünk!

DR. VIZI E. SZILVESZTER

Akadémikus, a Kísérleti Orvostudományi Intézet főigazgatója, a New York-i Albert Einstein Orvosi Egyetem vendégprofesszora, 1996 és 2002 között a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke. Több európai tudományos akadémia tagja (Academie Europaea, Czech Learned Society, Academia Scientiarum et Artium Europaea, Belga Királyi Orvosi Akadémia). Munkásságával egy új agymodell bizonyítékait szolgáltatta, s az agy normális és kóros működését befolyásoló, az információátvitelben fontos szerepet játszó idegi érzékelő helyek (receptorok) elhelyezkedésének felfedezésével nem csak a gyógyszeripar számára fontos gyógyszerfejlesztési lehetőségeket tárt fel, e felismerések az agy működésének megismerésében is alapvető fontosságúak. 2002. május 7-től a Magyar Tudományos Akadémia elnöke.

A jobbaknak többet kell adunk, s valódi versenyhelyzetbe kell hoznunk őket. Meg kell akadályoznunk, hogy a kirobbanó tehetségek háttérbe szoruljanak. Jómagam például Amerikából annak idején hazahoztam Freund Tamást, lehetőséget teremtettem a kutatásainak, s még helyettesemnek is kine-

veztem a Kísérleti Orvostani Intézetben. Akkor többen megdöbbenek, hogy egy fiatalembernek ilyen posztot adok. Ma ezen már senki sem csodálkozik, Freund időközben – igen fiatalon – akadémikus és Bolyai-díjas lett.

– Programjában többek között az áll, hogy a Magyar Tudományos Akadémiának a régió tudományos központjává kell válnia. Hogyan képzei ezt? Ehhez milyen lépések szükségesek az akadémia, illetve a kormányzat részéről?

– Ennek egyik eszköze nemzetközi tudományos kongresszusok szervezése. Ide kell hoznunk a világ tudományosságát. Másrészt pedig a nemzetközi együttműködést kell fejlesztenünk. Tudomásul kell venni, hogy a világ, így az Európai Unió is régiókban gondolkodik. Éppen ezért nemcsak nekünk, hanem a szomszédos országoknak is érdeke, hogy közös programokat dolgozzunk ki. E cél elérésének egyik leghatékonyabb módja, ha az egyetemi tudományos közéletet fokozottabban támogatjuk.

– Azok közé tartozik, akik szerint nem valamilyen témát, hanem egy problémát kell vizsgálnia a kutatóknak, s éppen ezért nyitott a különböző tudományok metodikájára, eszköztára iránt. Az interdiszciplinaritás és az MTA hagyományos szerkezete azonban nehezen összeegyeztethető. Értelhető módon az érdemi munka, így a minősítés is a tudományos osztályokban zajlik, amelyeknek az akadémiai tagválasztásban is alapvető a szerepe. Kérdéses, hogy a rendelkezésükre álló akadémikus-jelölési kvótából az interdiszciplinaritás kedvéért lejjebb adjanak. Hogyan képzei az Ön által is szorgalmazott fokozottabb interdiszciplinaritást a meglévő kereteken belül?

– Hát ez örökzöld téma, és igazán sehol a világban nem sikerült még megnyugtatóan megoldani. De tenni azért lehet az érdekében. Először is,

az akadémia elnökségének egyetlen egy dologhoz joga van: a tudományos osztályok között elosztani a jelölhető akadémiai tagok számát. Abba természetesen nem is akar és nem is szólhat bele, hogy kit válasszanak meg – a szavazás titkos volta garantálja ezt –, de a kvótát az elnökség szabja meg. Ezen túlmenően a három nagyobb tudományterületet képviselő alelnök szerepvállalására is számíthat az interdiszciplináris kutatások támogatása terén. Nagy felfedezéseket tenni ugyanis ma már csak a határterületeken lehet, amikor az egyik tudomány egy másik eszköztárát veszi igénybe.

– Ön egész pályája során elkötelezte magát az ismeretterjesztés mellett, két éve megválasztották a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat elnökének is. Hogyan lehetne érdekeltébbé tenni a kutatókat eredményeik közkinccsá tételében?

– A Magyar Tudományos Akadémiát 1825-ben a magyar nyelv ápolására hozták létre, s azért hogy, elősegítse a tudományok és művészetek magyar nyelvű művelését. A Tudományos Ismeretterjesztő Társulatot a XIX. század derekán akadémikusok alapították meg azzal a céllal, hogy a társadalom szélesebb rétegeit felvértezzék korszerű, tudományos ismeretekkel. Úgy vélem, az igazán jó tudóst nemcsak a megismerés hevülete fűti, hanem az is, hogy amit feltárt, másokkal megossza. Ez azt jelenti, hogy tudományos eredményeit mindenki számára érthetően is megfogalmazza. Hangsúlyozom: a tudományos ismeret köztulajdon, terjesztése pedig közérdek. A kutatóknak, akik az adófizetők hozzájárulásából kapják munkájukhoz a pénzt, erkölcsi kötelességük, hogy közérthető cikkeikkel bizonyítsák az adófizetőknek, hogy jól sáfárgodtak a nekik juttatott anyagiakkal. Az ismeretterjesztés szerepe azért is kiemelt fontosságú, hiszen ismeretes, az Európai Unió tudásalapú társadalmat épít. Nem lehet elégszer elmondani: az Unióban méltó helyet csak úgy foglalhatunk el, ha a tudás itthon is jelentősen felértékelődik, és megnő a magyar tudós társadalom, az alkotó értelmiség megbecsülése.

Szulovszky János

A MINDENTUDÁS EGYETEME

Szeptember 16-án útjára indult a hazai tudományos ismeretterjesztés talán legmerészebb vállalkozása: a Magyar Tudományos Akadémia szakmai együttműködésével, a Matáv és az Axelero támogatásával, 2003. december végéig három szemeszterben heti rendszerességgel – mindig ugyanott, ugyanakkor és ugyanolyan terjedelemben – a magyar tudomány legjobb képviselői tartanak előadásokat a legkülönbözőbb tudásterületek legégetőbb közérdekű kérdéseiről és vitájak meg ezeket a hallgatósággal. Mindezt televízió, rádió, a nyomtatott sajtóban és nem utolsósorban a weben (a www.mindentudas.hu címen) tízezrek követhetik még azon a héten.

Az olvasó a weboldalon időben értesülhet az előadások témájáról, és számítógépén nyugodtan végigtanulmányozhatja minden előadás saját mikrosite-ját (a webre szerkesztett szöveget, az illusztrációkat és kiegészítő anyagokat, a helyszínen készült teljes videó- és hangfelvételt) – és mindenekelőtt a fórumban hozzászólhat az egyes témákkal kapcsolatban nyitott és szakmailag moderált topikokhoz, amelyet az előadó is figyelemmel kísér. Sőt, játszhat is: minden

előadáshoz kapcsolódóan tesztelheti tudását és egy-egy szemeszter végén „bizonyítványt”, az ME befejeztével pedig „diplomás” is kaphat.

A korszerű tudomány eredményeinek széleskörű megismertetését célzó erőfeszítések között újszerű, de ropant hatékony elgondolásnak bizonyult egy francia kezdeményezés: az Yves Michaud francia műtörténész és médiakutató ötlete és szervezőmunkája révén megvalósult L'Universit de tous les savoirs program, amely a legkorszerűbb tudást a legkorszerűbb információ- és kommunikációs technológiák alkalmazásával kötötte össze. Alapötlete a modern nyugati tudományosság első univerzális igényű összefoglalásához, a felvilágosodás-kori francia Nagy Enciklopédiához kapcsolódott: hogyan lehetne áttekinteni és az érdeklődő közönség számára is hozzáférhetővé tenni korunk legmagasabb szintű tudományos ismereteit, a kortárs tudomány legfőbb dilemmáit?

Másfél éven át, téli és nyári szünetekkel három szemeszterre tagolva összesen 53 előadás hangzik el. A

programok rendre hétfőnként, 19.30-kor kezdődnek a BME új lágymányosi informatikai épületében (Bp., XI. Magyar tudósok körútja IB28) – a 45 perces előadást az előadó és a közönség 46-60 perces kötetlen eszmecsereje követi.

Az élő programmal egyidőben nyílik meg az adott új előadás mikrosite-ja a ME weboldalán. Itt mindenki az elhangzottat részletesebben – esettanulmányokkal, pótlólagos olvasmányokkal kibővíthet, részletesen elmagyarázott ábrák, alkalmasint mozgó és hangzó illusztrációk segítségével – végigolvashatja, és kellő nyugalommal végigtanulmányozhatja az anyagot – és hipertextes hivatkozásokat, annotált linkajánlatokat, részletes bibliográfiát is talál. Már másnap felkerülnek az oldalra a helyszínen készített – a vitát is tartalmazó – hang- és videofájlok, hogy az se maradjon le a látvány és az élő hang élményéről, aki nem tudott személyesen jelen lenni. Valamennyi előadót önálló oldal mutat be, tudományos pályafutásától publikációját – ha igényt tart rá – a személyes vonatkozásokról.

Valamennyi előadásról és vitáról a Duna Televízió és a Magyar Rádió készít felvételeket – ezekből a Duna TV még azon a héten csütörtökön délután egy óráig vágott közvetítést ad, amelyet szombat délután megismétel. Még aznap este a Petőfi Rádió is leadja a maga hangképekkel és bejuttatásokkal fűszerezett változatát.

Hétvégén is szerepel majd a Mindentudás Egyeteme a médiában: a Népszabadság hétvége-melléklete az aktuális hét előadójával készít interjút, míg a Magyar Hírlap az előadás rövidített, népszerűsítő változatát hozza szombati mellékletében. A Magyar Televízió 1-es programja vasárnap kora délután saját szerkesztett műsort sugároz a helyszíni felvételek és saját képházuma felhasználásával – és már jön is a hétfő, a következő előadóval, témával.

2002. ŐSZI SZEMESZTER PROGRAMJA

Szeptember 16. Vizi E. Szilveszter: Az élet és a halál

Szeptember 23. Pléh Csaba: Hogyan gondolkodunk?

Szeptember 30. Venetianer Pál: A megismerhető és megváltoztatható gén

Oktober 7. Romsics Ignác: Mi a történelem?

Oktober 14. Marosi Ernő: Művészettörténet – az emlékezés tudománya?

Oktober 21. Kroó Norbert: A fizikai tudás határai

Oktober 28. Hámosi József: Hogyan működik az agy?

November 4. Almár Iván: Van-e élet a Földön kívül?

November 11. Láng István: Fenntartható fejlődés – környezetvédelem

November 18. Jéki László: Környezetszennyezés

November 25. Szegő Károly: Űrkutatás

December 2. Borhidi Attila: „Zöld” ökológia

December 9. Ferge Zsuzsa: Társadalmi környezet

December 16. Vicsek Tamás: Rend és rendezetlenség

December 23. Andrásfalvy Bertalan: Tárgyi kultúra, hagyomány, hitvilág

AZ ELFOGULATLAN ÉRINTETTSÉGRŐL

Tolerancia-díjat kapott Máté-Tóth András

– Mit takar az indoklásban szereplő szoros együttműködés és vallásközi párbeszéd?

– A vallástudomány racionális eszközöket kínál arra, hogy a különböző vallások elkötelezett hívei jobban tudjanak érteni más vallásokat és ezeken keresztül a sajátjukat is. A vallástudományi szaknak a 1996-os kezdetekől fogva az volt az alapelve, hogy olyan egyetemi programot készítsünk, amelyben a vallási öndefiníció megjelenhet. Mindez megköveteli, hogy a magyarországi egyházak akkreditált felsőoktatási intézményeivel kapcsolatot vegyünk fel. Tudományos és oktatási párbeszédet kezdtünk meg, majd együttműködési szerződést kötöttünk, melynek keretében azokat a tanárokat az óráit, akik az egyházi felsőoktatásban a tudomány módszertani követelményeinek megfelelnek, belevesztük a programunkba. Olyan iskolát sikerült létrehozni, melynek célja megteremteni az intellektuális lehetőséget a párbeszédre. Nem vagyunk egyetlen vallásnak sem elkötelezettek, mi a tudományos megközelítés hívei vagyunk. A vallástudomány a társadalomban és a vallási közösségek között a megértés révén a békét tudja szolgálni, mert elfogulatlanul beszél olyan dolgokról, amelyekben az elfogultság nagy.

– Ha a vallási közösségek tagjai elfogultak saját vallásukat illetően, ön pedig azt hangsúlyozza, hogy a vallástudomány művelői elfogulatlanul vizsgálják a vallásokat, akkor önök ateisták?

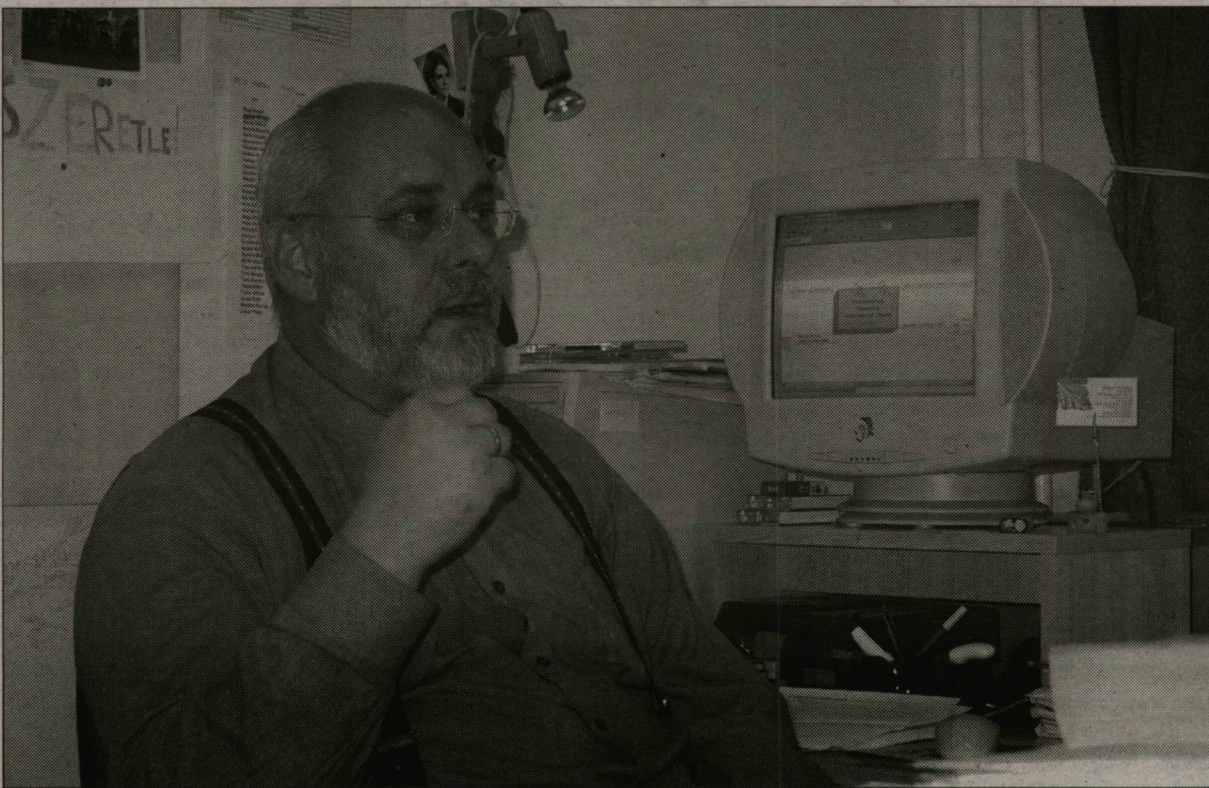
– A vallástudomány művelőinél módszertani ateizmusról beszélhetünk, még ha ez nem is igazán szerencsés kifejezés. Az elfogulatlanság nem azt jelenti, hogy az ember távolságot tart, hiszen a kutatás tárgyhöz közel kell menni, hanem azt hogy a leírásban szaktudományos módszert alkalmazunk, amely az elfogultságaink viszonylagossá tételét teszi lehetővé. A vallások az embernek olyan identitás területeit érintik, a magatartását irányító elvekhez vagy az élet értelméhez való viszonyát, hogy nem lehet ettől függetlennek lenni. A módszertani ateizmus mellett nem lehet egy vallást igazán megismerni érintettség nélkül. Nagy módszertani naivitás lenne bármely tudományágban az abszolút objektivitást a tudomány kritériumává tenni, mert ez lehetetlen. Nehéz megfogalmazni a vallástudós viszonyát a valláshoz, de talán az elfogulatlan érintettség áll hozzá legközelebb.

A szegedi Hora táncszínház kuriózumot jelent a táncművészetek iránt fogékonyak számára annyiban, hogy egy összeszokott kis csapat keretében nyújt lehetőséget egzotikus táncok elsajátítására. Tanács István a társulatról, fellépéseikről faggattam. Beszélgetőpartnerem 1972-ben kezdett táncolni a Szeged táncgyűtesben, ahol később oktatót és koreografált is. 1989-ben kikerült Hollandiába, ahol a Nemzetközi Táncszínháznál elsajátította a világ különböző népeinek táncait is. 1998-ban tért vissza szülővárosába, Szegedre.

– Milyen műltra tekint vissza a táncszínház?

– A Hora Színház körülbelül huszonöt éve alakult, mint főleg román népzenei játszó zenekar, ehhez jött egy kis színházi munka, majd később programszervezés, programiroda is. Hangosítás, fény, színpadtechnika – bármit vállal a színház. A tánckart négy éve hoztuk létre Szegeden, és olyan nemzetközi táncokkal foglalkoz-

Ez év nyarán Dr. Máté-Tóth Andrást a Szegedi Tudományegyetem vallástudomány szakának alapításáért és a magyarországi vallások felsőoktatási intézményeivel – kiemelten az Országos Rabbiképző Zsidó Egyetemmel – való szoros együttműködésért a Debreceni Zsidó Hitközség Tolerancia díjjal tüntette ki. A díjat a vallásközi párbeszéd szolgálatának elismerésére alapították.

Nem a vallás okozza a súlyos konfliktusokat a világban. Fotó: orio

– A vallásközi párbeszéd segítségével rendeztek novemberben egy összejövetelt „Áhítat a békéért” címmel.

– A Szegedi Nemzeti Színházban a nagy világvallások képviselőivel és híveivel közös áhítaton vettünk részt a békéért. A vatikáni nuncius, az indiai nagykövetség képviselője, a magyarországi iszlám hitűek vezetője és a MAZSIHISZ képviseletében a Zsidó Egyetem rektora egyöntetűen arra hívta fel a figyelmet, hogy az erőszak minden formája az emberi rossz megnyilvánulása és nem isteni akarat. Rövid előadások és vallomások hangzottak el és a különböző vallások szent szövegeiből békeszövegeket olvastak fel a színház színeszei.

– A vallásbékének ma is van aktualitása.

– Ahogy Hans Küng mondta: „Nincs túlélés béke nélkül, nincs béke a világvallások párbeszéde nélkül.” Hangsúlyozni szeretném, nem a vallás az oka az ellenségeskedésnek, például a zsidó-palesztin vagy az ír kérdésben.

– Egyes vallások hívei felsőbbrendűnek tartják magukat másokkal

MÁTÉ-TÓTH ANDRÁS

teológus, tanszékvezető főiskolai tanár 1957-ben született Kalocsán. 1978–1983 – A szegedi Hittudományi Főiskolán teológiai végzettséget szerez.

1989–1991 – Doktori kurzusát végzi Bécsben a Katolikus Teológiai Karon.

1993 – Hittudományi Főiskola, Szeged. Katolikus középiskolai hit-tanári diplomát kap.

1991-ben Bécsben doktorál 1996-ban habilitál a Bécsi Egyetemen gyakorlati teológiából.

1991–2001 – Az SZTE JGYTF Karának Alkalmazott Társadalomismereti Tanszékén főiskolai tanár.

1996 – Az SZTE Vallástudományi Tanszékének vezetője.

szemben, ez pedig igen erős alap az ellenségeskedésre.

– Nem állítható, hogy a vallások teljesen ártatlanok lennének. A monoteista vallásokban erősebben jelentkezik a felsőbbrendűség tudat, mint egyéb vallásokban. A világnak

mégis számos területe van, ahol különböző vallások évszázadokon át békében éltek és élnek ma is egymással. Ez azért lehetséges, mert nem sikerült a vallási érzelmeket politikai vagy még inkább gazdasági érdekek szolgálatába állítani. Ezek az érdekek és nem a vallás maga, amelyek a súlyos konfliktusokat okozzák a világban. A vallás olyan potenciállal rendelkezik, melyet felhasználva az embereket fanatizálni lehet. Nem tartom tárgyszerűnek például, hogy „szeptember 11.” kapcsán gyakran az iszlám kereszténység elleni támadásáról beszélnek, és fontos szakmai feladati is, hogy az emberek az iszlámhoz ne kapcsolják reflexből a fundamentalista szót.

– Milyen kutatásokat végez a tanszék?

– Egyik programunk olyan magyarországi vallási közösségekkel foglalkozik, melyek 1945 után lettek bejegyezve. Magyarországon még soha nem volt átfogó kutatásuk. Ezek a közösségek rendkívüli sokszínűséget mutatnak. Ez a vizsgálat három kér-

désre keresi a választ mintegy 130 különböző közösségnél: milyen az intézményrendszere az adott közösségnek, kik a tagjai és mit hisznek, mi a tanításuk. A munka végeztével könyv alakban szeretnénk megjelentetni az eredményeket.

– Eördögh István jelenleg vallástörténeti tanszék felállításán dolgozik, ennek kapcsán említette meg lapunk hasábjain, hogy a két tanszék egy olyan intézetet alkothatna, amely óriási hiányt pótolna Magyarországon.

– Természetesen tudok erről a tervről és maximálisan egyetértek vele. Szégyenletesnek tartom, hogy az országban egy darab tanszék van, ami civil alapon foglalkozik a vallásokkal. Tavaly tárgyaltam Ványai Éva alpolgármester asszonnyal arról, hogy Bálint Sándornak, a magyar szakrális néprajz legnagyobb alakjának, egyetemünk egykori oktatójának városában „talán” helye lenne egy, az ő nevét viselő vallástudományi intézetnek, ahol gyűjteménye közkinccsé válhatna. Az ötletet szimpatikusnak találta, s most az egyetem ingatlanokkal kapcsolatos tárgyalásán áll, hogy mikorra lehet ezt a tervet megvalósítani.

B. G.

*

Kapóra jött, hogy Máté-Tóth Andrásban a diákok szókimondó tanárt ismernek, így olyan kérdésről is vállalta a nyilatkozatot, melyben mások inkább tartózkodó álláspont-ra helyezkednek. Mi tehát a véleménye arról, hogy Karsai László tanár úr szerint az egyetem valójában gigantikus méretű óvoda.

– Karsai László tanár úr proféta – kezdte Máté-Tóth András. Kötelező harcolni az ellen, hogy az elitképzés kikerüljön az állami egyetemekről. És kötelező leszögezni, hogy a mai egyetemi képzés nem ugyanolyan képességű hallgatóknak szól, mint korábban. Mivel az OM a tömegképzést támogatja, nekünk ezen belül kell megoldást találnunk. Olyan programot kell kínálnunk, amely a legkiválóbb hallgatókat az állami felsőoktatásban tartja. Ezt a részben a doktori iskolákban tartom megvalósíthatónak. Sajnos nem lesz egyszerű mindezt olyan rendszerben megvalósítani, ahol egyfajta „numerus clausus” miatt még a legtehetségesebb hallgatókat sem hívhatjuk meg, hogy a diploma megszerzése után a tanszékeinken tanítsanak.

művészek Fesztiválján pedig az első díjat hoztuk el karaktertánc kategóriában.

– Gondolom a színház nyáron is működik...

– Igen. Van egy hónap nyári szünet a nyaralásra, de ez a legtöbb, amit engedhetünk, mert a nyár a főszezon, és ha elutasítunk egy fellépést lehet, hogy legközelebb már nem minket hívnak.

– Aki kedvet kapott a dologhoz, kit kereshet?

– A mobiltelefonszámom 30/239-2158, és célszerű engem keresni. Személyesen a próbák időpontjában és helyén is lehet érdeklődni, de mivel általában bezárjuk az ajtót, érdemes előbb telefonálni.

– Mivel rendelkezzen az, aki táncolni akar, kell-e különleges ruha vagy cipő?

– Akarat kell, a ruha nem számít. Bármiben jöhetnek.

T.P.Z.

CSAK AKARAT KELL Egzotikus táncszínház Szegeden

zik, melyek nem nagyon ismertek Magyarországon, kezdve a Távol-Kelettől Amerikáig, Északról Dél felé Afrikáig. Nem zárjuk ki természetesen a magyar folklórt sem, de főként idegen kultúrák táncával foglalkozunk. Ez egy kamara jellegű színház, tehát nem vagyunk sokan, jelenleg négy-öt fiúval és nyolc-tíz lánnyal működünk.

– Milyen feltételekkel lehet valaki a tánckar tagja?

– A felnőtt csoportba olyan táncosokat várunk, akik már képzett táncosok, mindegy, hogy társastánc, balett vagy néptánc műfajában, bár úgy tapasztaljuk, hogy a néptáncosok sokkal könnyebben megbirkóznak a külföldi folklór alapú táncokkal. Ha tehát valaki szereti a néptáncokat, de a magyar illetve a székely mellett mást is ki akar próbálni, azt szívesen látjuk.

– Mire számítson az, aki kedvet kap a próbáitokhoz?

– Próbáink kedden és csütörtökön vannak fél héttől kilencig a Dózsa György utca 2. szám alatti tánctermünkben. Aki eljön, kemény munkára számítson, ez nem egy kedvtelő csoport, akik akkor jönnek el, ha olyan a kedvük, itt annál komolyabb profi szintű munka folyik. Mi egy jó csapatot és rengeteg érdekes tapasztalatot kínálunk cserébe.

– Párokat vártok, vagy egyéni jelentkezőket?

– Inkább fiúkat várunk, de ha képzett lányok jönnek, őket is szívesen látjuk, a lényeg az, hogy ne legyenek teljesen kezdők.

– Jelent-e ez valamilyen anyagi terhet a jelentkezőkre nézve, gondolkodnak itt például tag- vagy tandíjra?

– Nem. A táncosok soha nem fizettek nálunk, sőt, ha olyan fellépést sikerül szervezni, akkor a költségeink levonása után megmaradó pénzt mindig szétosztjuk a táncosok között. Nem mondanám azért félprofi színháznak, mert ez még nem az a szint, de igyekszünk.

– Milyen gyakorisággal és milyen helyeken léptek fel?

– Ez erősen változó. Annyira még nem forrt ki magát a színház, hogy nyugati együttesekkel lépünk fel, de például temesvári fesztiválra már eljutottunk, és Magyarországon is nagyon sok helyen felléptünk már. Van olyan hónap, amikor ötször-hatszor fellépünk, van amikor csak egyszer. Legutoljára a immár hagyományossá vált Budapesti Borfesztiválon léptünk fel a Várban, a budapesti Tánc-

TRADÍCIÓ, TEKINTÉLY, INTEGRITÁS

Beke Tamás Szegedi Tudományegyetem megújuló arculatáról

– Mennyire határozzák meg az egyetem hosszú távú stratégiai céljai a public relations tevékenységet, illetve mennyire befolyásolják ezeket a célokat különböző public relations szempontok?

– Az egyetemen életében vannak olyan témák, amelyeket meg kell ismertetni a belső és a külső közvéleménnyel: ezek közül a legfontosabb, az egyetem alaptevékenysége, az oktatás, de ezen kívül még számos olyan kérdés, téma vagy éppen „szolgáltatásunk” van, aminek megismerésére igény mutatkozik és ezeknek az igényeknek is meg kell felelnünk. A szervezet céljai határozzák meg, melyek azok a témák, amiket kommunikálni kell. Tehát elsősorban nem a kommunikációs szakember feladata, hogy megtalálja, hogy melyek azok a területek, amikről érdemes beszélni, de a visszacsatolásokon keresztül ki kell derülni, ha több szót kell ejteni egy-egy témáról. Tipikus és gyakran elkövetett szakmai hiba, ha elhallgatjuk a negatív véleményeket. Mindenképpen fontos, hogy bizonyos tendenciákra, folyamatokra figyelve az adott eseményekre előre felkészüljünk. Ilyen kérdés lehet: a demográfiai adatok ismeretében (fogy a potenciális hallgatói korosztály száma) adott esetben például, hogy viszonyuljon az egyetem a hallgatói létszám negatív vagy pozitív irányú változásaihoz, vagy mit tegyünk, ha bizonyos szakokra nem jelentkezik megfelelő számú diák.

– Milyen előzményei voltak az arculati átalakulásnak?

– Talán nem veszi senki szerénységgnek, de az SZTE-n korábban tudatosan tervezett kommunikációs munka egy, talán két kar kivételével nem folyt. Apróbb kezdeményezéseket láthattunk, de nem teljesedtek ki. Adhoc jelleggel voltak különböző megnyilatkozások, kapcsolat felvételi kísérletek például a sajtóval. Tévedésben van azonban az, aki azt gondolja, hogy a médiával minden célt el lehet érni. A médiakapcsolatok alakítása csak egy kommunikációs szakember rendelkezésére álló eszközök közül. Számos olyan kérdés van, amit rendbe kell tenni: a belső kommunikáció, a szervezeti identitás kérdése, az arculati stratégia, a hatékony téma vagy probléma kezelés, vagy éppen minden olyan jellegű munka, amely felettes szerveinkhez, vagy a politikai érdekcsoportokhoz kapcsolódik. Munkámat azzal kezdtem, hogy egy kommunikációs auditot, átvilágítást végeztem. A vizsgálat arra irányult, hogy milyen érdekviszonyok vannak az Egyetemen, hogyan működik a belső-külső kommunikáció, milyen zavarok tapasztalhatók a kommunikációban. Kerestem azokat a réseket (szakmai nyelven image gap-eket), amik a külvilág egyetemről alkotott képe és a szervezet „önképe” között volt. Összefoglalva az eredményeket, azt tapasztaltam, hogy az SZTE kommunikációja és arculata, így természetesen imázsa is rendkívül heterogén és szét-töredezett. Az imázs az objektív dolgok – amiket lát az ember a hétköznapijában az egyetemről, cikket olvas, kiadványt kap, ha a médiában szerepel bárki az Egyetemről, tudósaink nyilatkoznak – összegzésből keletkezik. Egy szóval az emberek véleménye, értékelése az Egyetemről. Azt tapasztaltam, hogy a közvélemény nem érzi az intézmény határvonalait, nem látja szerves egészeknek, inkább azt mondja JATE, vagy SZOTE. A mozaikszerű kép azonban zavart, bizonytalanságot ébreszt a befogadóban, és ezt az érzést

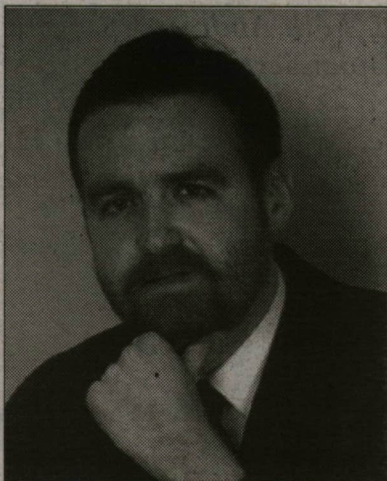
a bizalmatlanság követi. A bizalmatlanság pedig egy leendő hallgatóknál számunkra kedvezőtlen döntést eredményez, nem bennünket választ, hanem valamelyik versenytársunkat.

Amikor elkészült ez a kutatás nélkülíttem a kommunikációs stratégia kidolgozásának, kemény dilemma volt mennyire legyen ez aprólékos, illetve szakmai. Végül arra a következtetésre jutottam, hogy egyértelmű és viszonylag rövid tervvel érhetem el a legjobb eredményt, tehát inkább a gyakorlatias megoldást választottam. A stratégia három alappilléren nyugszik: az első a tradíció, tekintély, integritás hármasa, a második az elégedett partnerek, amelyben lényegében a célcsoportjainkat határoztam meg, végül a harmadik pillér azt írja le milyen gazdasági-, és személyi feltételei vannak a koncepció megvalósításának.

– Melyek azok a szempontok, amelyek meghatározzák az Egyetem kommunikációs stratégiáját?

– Ma még úgy gondolom, kevesen mérik föl, milyen lehetőségeink vannak, vagy milyen veszélyek leselkednek ránk. Ezek megismerése és megismertetése az egyik legfontosabb feladata az egyetemi gépezetben dolgozó tanácsadónak, az SZTE kommunikációs vezetőjének. Nyilván ehhez meg kell ismerni melyek azok az alapok, amikre építhetünk, és mely területeken kell javítanunk a jelenlegi helyzeten. Az integráció nem rögzült még a társadalom tudatában. Sajnos még sokan vannak olyanok, akik bezárkóznak az egyetem falai közé és csak nagy ritkán tekingetnek Európa és a nagyvilág felé. Az Egyetem még nem képez egységes tudásbázist sem a belső, sem pedig a külső közvélemény felé. Az összehangolt belső kommunikáció hiánya miatt a kutató, oktató munkatársak számos esetben nem is tudnak egymás tevékenységéről. Néhány karon félelem mutatkozik az integráció hátrányos hatásai miatt, még mindig szkeptikusak az integráció hallatán, gondokat éreznek a közös jövővel kapcsolatban. A főiskolai és egyetemi karok között vélt vagy valós ellentét, viszály van, nem egységesek, nem egy csapat.

Nem tudjuk arra helyezni a hangsúlyt, hogy bemutatjuk milyen szépek épületeink, például a bölcsészkar Ady

Beke Tamás PR-vezető

téri épülete, mert ez nem igaz. Olyan dolgokat kell találnunk, amelyek igazak, tényszerűek. Számos olyan értékkel rendelkezünk már most is, ami Egyetemünk specialitását, rangját biztosítja: vidéki viszonylatban nálunk dolgozik a legtöbb akadémikus, tekintélyes számú professzori karunk van. Hallgatóink száma közel 27 000 fő, majd 7.000 alkalmazottunk van és Szeged város költségvetésével konkurál gazdálkodásunk. A felhalmozott szellemi tőke, a több évtizedes tradíciók, regionálisan és országosan is meghatározó szellemi potenciál azok az értékek, amelyeket be kell tudnunk mutatni a világnak. Ezek nélkül nem létezhet városunk, a régió, Magyarország, de bátran állíthatom, hogy a világ tudományos élete sem. Az elmúlt időszak egyetemi „törvénykezési” rendjének kialakítását követően most elkezdődhet az „egységes, de sokarcú” Szegedi Tudományegyetem tudatosan tervezett kommunikációs munkája. Rektor úr és az egyetem vezetésének jövőképe és víziója nagyon határozottan a szellemi tőkére utal, és nagyon fontos a kapcsolatépítés, a külkapcsolatok fejlesztése is. Tudatosítanunk kell, hogy Magyarországon, a régióban a Szegedi Tudományegyetem milyen súllyal, milyen presztízzsel, hagyománnyal rendelkező egyetem, valószínű tudásközpont. A hallgatók számára, akik Szegedet választják fontos érv, kell, hogy legyen, hogy olyan helyen tanulhatnak, ahol rendkívül felkészült és nemzetközileg is elismert tanárok oktatnak. Az összes többi körülmény – tőke, befektetők bevonása az egyetemre, támogatásgyűjtő munka –

segíti, katalizálhatja, hogy normálisan, nyugodt körülmények között tudjanak dolgozni ezek az emberek.

Az elmúlt időszakban elvégzett kutatómunka során kikristályosodott, hogy a legfontosabb az Egyetem szellemiségének megismertetése. Nem véletlen, hogy a most elkészült színes anyagokon, kiadványokon viszonylag kevés épület látható, a hangsúlyok megváltoztatása a célom: a lényeg az, hogy itt emberek élnek, emberek dolgoznak. Az SZTE-nek 10+1 kara van, de ez nem jelenti azt, mint a Pécsi Tudományegyetemnél, hogy a karok elvesztik az egyéni arculatukat. A sokszínűség megmarad az SZTE-n belül. Ez az egyetem ebben is más, mint a többi: múltját, jelenét és jövőjét a tudás és az emberi kapcsolatok határozzák meg. Sok visszajelzés jön ismeretlen ismerősöktől, akár a fiatalabb korosztályba tartozó, akár idősebb kollégáktól is, egyetemi vezetőktől, akik szimpatikusnak tartják az anyagot. Van olyan persze, aki kevésbé tud azonosulni ezzel az üzenettel, és azt mondja, hogy felháborító, hogy nem látszik az anyagon, az ahogy áll a pulpituson valaki és beszél. Mind a két vélemény fontos számomra, beépítem a munkámba. A verseny erősödése miatt az Egyetem nézőpontja változik, és ez nagyon lényeges dolog: nem a katedrálról nézünk lefelé a hallgatókra, hanem az emberekkel folytatott párbeszédre helyezük a hangsúlyt. 2000. januárjában tíz kar egy jogilag egységes szervezeti keretben kezdte meg a működését. Az itt dolgozó embereknek sokszor – nézzünk szembe a ténnyel – púp a hátán, hogy a másik kar problémáját magára vegye. Egy megoldás létezhet: ha bevonjuk őket az Egyetem életébe, ha megbeszéljük velük a gondokat, a konfliktusokat közösen igyekezzünk feloldani. Természetesen vannak bizonyos határok, azért vannak a vezetőik, hogy szintetizálják ezeket a véleményeket és beépítsék őket egy egységes egyetemi stratégiába. Mészáros Rezső Rektor úr úgy irányítja az Egyetemet – és a következő rektor is így kell, hogy eljárjon, különben szét-esik az Universitas –, hogy pontosan tudja, mit akar elérni, és folyamatosan konszenzust keres. Egy ekkora szervezetnél azonos véleményt találni szinte

lehetetlen, de a folyamatos érdek-egyeztetés elengedhetetlen.

– Milyen további lépések következnek a párbeszédben?

– A Szegedi Tudományegyetem kommunikációs stratégiája semmit nem érne, ha csak egy dokumentum maradna. A célkitűzéseket együtt kell megvalósítsuk, a munkába minden kar megfelelő kapcsolattartóját be kell vonjam. Szem előtt kell tartanunk, hogy a bizalom és image építésére szolgáló későbbi konkrét lépéseinknek (kommunikációs akcióinknak) több kulcsfontosságú célcsoportja is van. Ezek a csoportok erősen különböznek egymástól, és ennek megfelelően más-más üzenetet kell eljuttatnunk hozzájuk. Le kell tehát fordítani a gyakorlat nyelvére a kommunikációs stratégiát, és ezt végre kell hajtani. Példaként említeném, hogy a Médiatudományi Tanszék vezetőjével, Szajbély professzor úrral egyetemi oktatóként is szoros a kapcsolat. A napokban induló televíziós, rádiós programokkal és online magazinnal fontos rétegeket érünk el. Azonban nem elegendő ez a néhány médium, így még számos kommunikációs eszközt kell fölhasználnunk: kiemelt jelentőségűek a személyes kapcsolatok építése, fontosak a csoportos kommunikációs eszközök is.

Egy folyamat kezdőpontjánál tartunk, ez a kiadvány az arculati átalakulás kezdete. Amikor megkap az ember egy ehhez hasonló kiadványt megnézi, véleményt alkot róla, ami már egy kettős dolog. Kap egy formát, kap egy design, amihez hozzáteszi a véleményét. Stratégiailag is fontosabb kérdés azonban, hogy a formai megjelenés mellé tradíciókat, és rituálé rendszert társítsunk. Hagyományokat kell teremtsünk, amelyek megszilárdítják az emberek egyetemi identitását, a Szegedi Tudományegyetemhez való kötődésüket, amire szükségünk van az Egyetem folyamatos fejlődéséhez. Tehát az azonosság tudat kialakítása is nagyon lényeges, célunk hogy az egyetem polgárai büszkéek legyenek arra, hogy itt dolgoznak vagy tanulnak.

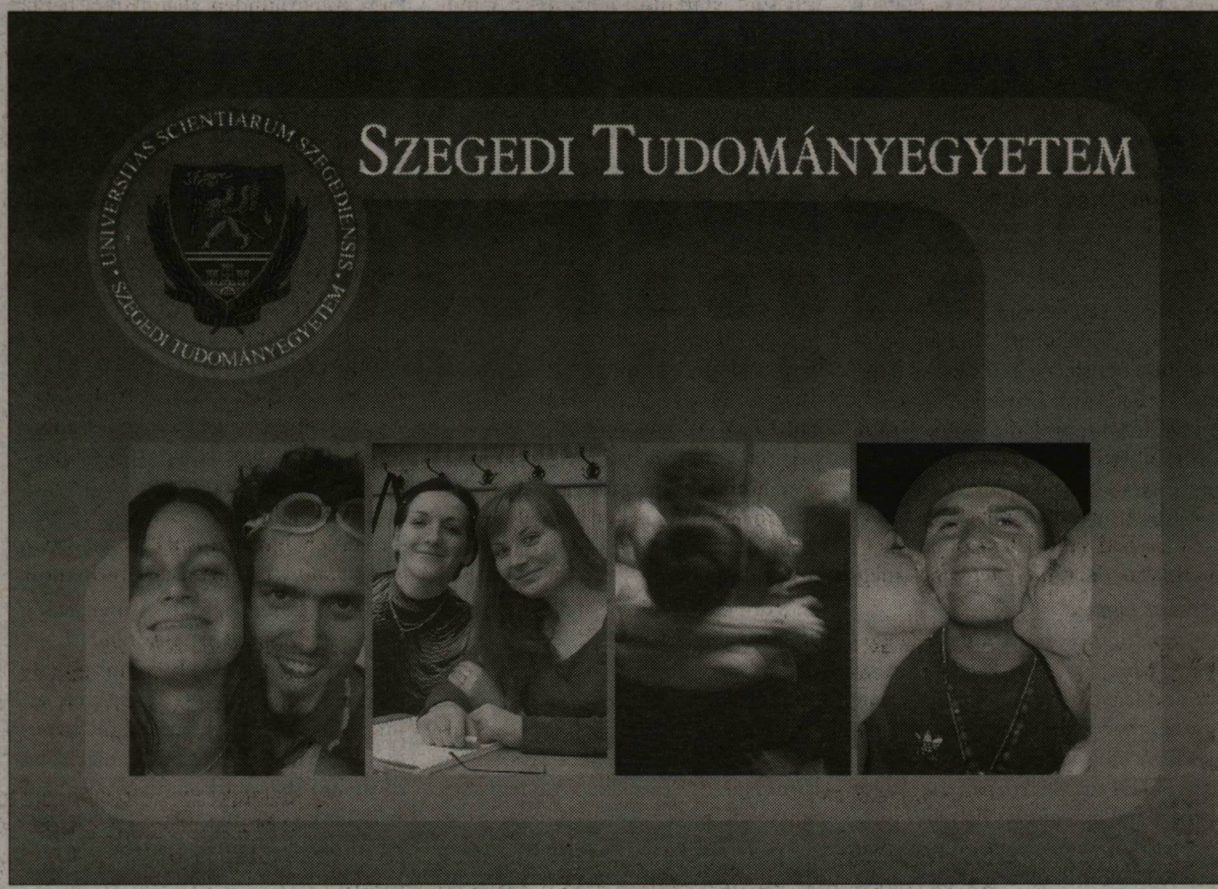
– Hogy lehet elérni, hogy az egységes arculatot minél szélesebb körben használják?

– Az Egyetem karai – ha nem segítjük őket – változatlanul sokféleképpen kommunikálnak. Célszerű ezt egy irányba fordítani, ha máshogy egyelőre még nem is, de legalább a formavilág gondozása szintjén segíteni őket. A most folyó arculati tervezés terméke az Arculati Kódex, amely azokat a minimális feltételeket meghatározza meg, amelyek alapján az Egyetemen kiadványok, anyagok születhetnek, gondolok itt a színvilágra, tipográfiára, formavilágra. Ügyelünk arra, hogy minden egyes karnak az eddig kialakult tradíciója ne sérüljön, de mégis egy egységes, harmonikus egész alakuljon ki.

– Hosszútávon ez a formai egység visszahat az emberek gondolkodására is.

– Okosan látja. Természetesen ennek nagy jelentősége van a belső kommunikációban is, de egy egységes arculat kifelé is bizalmat ébreszt. Sokkal nagyobb hasznát biztosítja az, ha karaink a Szegedi Tudományegyetem karaként adják el magukat a felsőoktatási versenyben, mint ha önállóan, „saját erőből” és „hírnévtökejükre” alapozva keresnek a helyüket a piacon. Már rövid használat után is érezni fogják a karok, hogy az összehangolt, tudatosan tervezett kommunikációból előnyük származik.

K. Z. G.

Elkezdődhet az „egységes, de sokarcú” Szegedi Tudományegyetem tudatosan tervezett kommunikációs munkája.

„Az én neven óramutató“

KOSSUTH LAJOS, A VILÁGPOLITIKUS

Remények és elveszített esélyek

Kossuth Lajos, a 19. század legjelentősebb magyar politikusa olyan időszakban kezdte politikai pályáját, amikor az ország nemcsak Európához, de a Habsburg-birodalom más területeihez képest is elmaradt ország volt. A magyar reformkorban (1825–1848) nagy jelentősége volt annak, hogy a köznemesség legjobbjai felismerték: a polgári átalakulás nélkül az ország végképp elmarad Európától. Törékvésük az volt, hogy a hagyományos rendi, sérelmi politikát összekösse a reformok ügyével, s így, törvényes, békés úton jussanak el a polgári Magyarország megalkotásához. Ennek a taktikának az egyik legkövetkezetesebb s legsikeresebb képviselője volt Kossuth Lajos (1802–1894).

A nagy esélyt az 1848 tavaszi európai forradalmak hozták el. Ez tette lehetővé, hogy Magyarország a Habsburg-birodalmon belül korlátozott önállósághoz jusson, s végre felelős kormányral rendelkezzen. Ennek a kormánynak lett Kossuth a pénzügyminisztere. Politikai súlya révén azonban egyértelművé vált, hogy ha Ausztria és Magyarország között fegyveres konfliktusra kerül sor, csak ő lehet az ország vezetője. Ez a helyzet 1848 őszén következett be, amikor a Habsburg-birodalom hadserege nyílt katonai intervencióba kezdett Magyarországon. Kossuth 1848. októberétől a kormányként funkcionáló Országos Honvédelmi Bizottmány elnökeként, 1849. április 14. után a függetlenné vált Magyarország kormányzóelnökeként irányította a szabadságharcot. Az orosz beavatkozás miatt bekövetkezett katonai vereség után, 1849. augusztus 11-én elhagyta az országot, s a Török Birodalomban talált menedéket.

Emigránstársaival előbb a bulgáriai Vidinben és Sumenben tartózkodott. Oroszország és Ausztria követelte a magyar menekültek kiadatását. Erre Törökország nem volt hajlandó. Miután a követelés visszautasításában Anglia és Franciaország is támogatta, a konfliktus már-már kontinentális méretű háborúval fenyegetett. Ausztria és Oroszország végül meghátrált, de az illusztrisabb magyar és lengyel menekülteket a kisázsiai Kütahiába internálta. Kossuth 1851 áprilisában itt dolgozta ki alkotmánytervét Magyarország önkormányzati alapon történő demokratikus átszervezéséről. Ez a terv úgy valósította volna meg a nemzetiségek jogegyenlőségét, hogy közben nem veszélyeztette volna Magyarország területi egységét.

Kossuth és társai 1851 őszén hagyhatták el Kütahiát. Kossuth ezt követően Angliába utazott. Kossuth még az 1830-as években tanult meg angolul. Noha a nyelv gyakorlására csak a törökországi emigrációban volt lehetősége, angolul is kiváló szónoknak bizonyult. 1851. október 23-án szállt partra Southamptonban, ahol máris óriási ünneplő tömeg fogadta. A városházán mondott beszédében már

Shakespeare munkáin csiszolt angol nyelvű szónoklataival megnyerte a legszélesebb tömegek támogatását, s még a vele nem igazán rokonszenvező újságok is elismerték kiváló szónoki képességeit.

kifejtette a „beavatkozás a be nem avatkozásért” elvét. Ennek lényege az volt, hogy Angliának az újrakezdődő magyar szabadságharc esetén fel kellene lépnie az ellen, hogy Oroszország vagy bármely más nagyhatalom beavatkozzon az osztrák fél oldalán a háborúba. Kossuth november 20-ig maradt a szigetországban. Útja egyértelműen diadalmenet volt. Shakespeare munkáin csiszolt angol nyelvű szónoklataival megnyerte a legszélesebb tömegek támogatását, s még a vele nem igazán rokonszenvező újságok is elismerték kiváló szónoki képességeit. Southampton, Winchester, London, Birmingham, Manchester – mind-mind megannyi több tízezres, nagysikerű gyűlés tanúi voltak.

Ezt követően Amerikába utazott, s ott is igyekezett felkelteni a Magyarország iránti rokonszenvet. Itt is a „beavatkozás a be nem avatkozásért” elvét propagálta. A hivatalos amerikai politika képviselői viszonylag hamar Kossuth értésére adták, hogy bár meghajolnak politikusi és szónoki nagysága előtt, az Egyesült Államok eddigi be nem avatkozási politikáján nem szándékoznak változtatni. Hiába érvelt Kossuth azzal, hogy az abszolutisztikus hatalmak – természetüknek fogva – veszélyeztetni fogják a polgári alkotmányos berendezkedésű országokat, s már csak ezért is kell ez utóbiának aktívan támogatniuk az elnyomott népek szabadságküzdelmét. Az amerikai politika vezetői különbséget tudtak tenni „a történelmi fejlődés logikája szerint” fenyegető, illetve a konkrétan fennálló veszélyek között.

Kossuth útja így is jelentős szónoki sikerekkel járt. New York, Philadelphia, Baltimore, Washington, Annapolis, Harrisburg, Cleveland, Columbus, Cincinnati, Indianapolis egyaránt nagy sikerű gyűlések és bankettek színhelyei voltak. Kossuth nemcsak angol nyelvű szónoklataival bővítette el hallgatóit, hanem azzal is, hogy minden helyen az alkalomhoz illő beszédet tartott. A sajtó képviselői előtt a szabad sajtó jelentőségét méltatta, s kérte őket, hogy tegyenek meg

Torinóból az itteni politikusoknál világosabban látta a magyar helyzetet.

mindent a magyar ügyre szórt osztrák rágalmak megcáfolására. A new yorki nők által tartott ünnepségen arra kérte a résztvevőket, hogy férjeik szívét „formálják úgy, hogy nagylelkű szánalmat érezzenek” a Magyarországot ért igazságtalanságok miatt. Cincinnati Kossuthot felvették az ottani szabadkőműves páholyba, s később Bostonban is ünnepélyesen fogadta őt a helyi nagypáholy közössége.

Egyik beszédének demokráciértelmezésével később Lincoln 1863. évi gettysburgi beszédében találkozunk: „Korunk szelleme a demokrácia. Mindent a népért és mindent a nép által. Semmit sem a népről, a nép nélkül. Ez a demokrácia és ez a korszak iránya.”

Az emigráció első éveiben Kossuth sok illúziót táplált. Titkos szervezkedések sorát kezdeményezte, amelyek mindegyike kudarccal végződött. E kudarcok hatására Kossuth is belátta, hogy összeesküvésekkel nem lehet felszámolni a magyarországi osztrák uralmat. Már az 1853–55. évi krími háború időszakában abban reménykedett, hogy Ausztria beavatkozik a konfliktusba. Ebben az esetben remény volt arra, hogy a nagyhatalmak élnek a magyar emigráció segítségével, s segítik a magyar függetlenség helyreállítását. Ausztria azonban kimaradt a háborúból.

Az első komoly esély 1859-ben mutatkozott. III. Napoleon francia császár szövetkezett a piemonti olasz királlyal. Az osztrákellenes tárgyalásokba Kossuthot is bevonták. Kossuth, Teleki László és Klapka György ezután alakították meg a Magyar Nemzeti Igazgatóságot. Abban reménykedtek, hogy III. Napoleon nem elégszik meg Ausztria megverésével, hanem Magyarország függetlenségét is helyreállítja. Kossuth ezért ragaszkodott ahhoz, hogy csak a francia csapatok magyarországi megjelenése után hirdeti meg az újabb szabadságharcot Magyarországon. A szövetséges francia-piemonti hadsereg a solferinói csatában megverte a császári-királyi hadsereget.

III. Napoleon azonban csakhamar békét kötött Ausztriával. A háború folyamán az olaszok oldalán magyar légió alakult, de a gyors békekötés miatt ezt már nem vetették be.

Kossuth azonban nem adta fel a reményt. Előbb az olasz, majd a német egységmozgalom szövetségeseiként igyekezett felszabadítani Magyarországot a Habsburg-uralom alól. 1862-ben fogalmazta meg Klapka és Kossuth a dunamenti népek szövetségének, a Duna-konföderációnak a tervét. Ez az állam Magyarország, Erdély, Horvátország, Románia és Szerbia egyenrangú szövetsége lett volna. Úgy biztosította volna minden állam teljes belső függetlenségét, hogy közben erős nagyhatalomként óvta volna mind-egyiküket a külső támadások ellen.

Az elképzelés eszméi előzményei a 18. század végéig nyúltak vissza, s két tényezővel függtek össze. Egyrészt azzal, hogy a Habsburg-birodalom belső egyensúlya – összefüggésben a polgári nemzetté válással – megbomlott. Másrészt azzal, hogy a Habsburg-birodalomnak és a Török Birodalomnak az európai egyensúlyban játszott szerepét a Habsburg-birodalom felbomlása vagy átalakítása, illetve a Török Birodalom megszűnése esetén csak a közép- és kelet-európai nemzetek államszövetségbe tömörülésével lehetett biztosítani, s az orosz nagyhatalmi törekvéseket ily módon

lehetett ellensúlyozni. 1855-ben Klapka György egy magyar-román-szerb államszövetség tervét vázolta fel, s hajlandó volt elismerni Horvátország és Erdély teljes függetlenségét is. 1862-ben szintén ő vázolta fel egy dunai államszövetség gondolatát, s Kossuth ehhez a tervezethez fűzött reflexiókat. E reflexiók aztán nyilvánosságra kerültek, s a Dunai Konföderáció mindmáig legismertebb koncepcióját képviselik.

Kossuth tervét sem a magyar, sem az érintett államok közvéleménye nem pártolta. A magyar politikusok többsége számára a terv túlzottan sok, a szerb és románpolitikusok számára túlzottan kevés engedményt tartalmazott. A magyarországi közvélemény egyre inkább az Ausztriával történő kiegyezés felé hajlott.

Kossuthnak a közép-európai népek összefogására, valamint az osztrák-magyar kiegyezés megújítására vonatkozó törekvése azért is sikertelen maradt, mert az európai nagyhatalmak többsége a Habsburg-monarchia egységének fenntartása mellett foglalt állást. Közben Magyarországon is megváltozott a helyzet. A Deák Ferenc képviselte kiegyezési gondolat egyre nagyobb táborral rendelkezett. A kiegyezési tárgyalásokat jelentősen meggyorsította Ausztria újabb háborús veresége. 1866 nyarán Poroszország és Olaszország háborúba keveredett Ausztriával. Az osztrák sereg Königrätznél katasztrofális vereséget szenvedett a poroszoktól.

Deák és hívei azonban a vereség után sem követelték többet, mint előtte. Hiába folytatott Kossuth sajtóhadjáratot a készülődő kiegyezés ellen, hiába érvelt azzal, hogy Magyarország ezáltal egy bukásra ítélt birodalomhoz köti sorsát. Az ország Deákot követte. Az emigránsok többsége is elégedett volt a kiegyezési művel. Kossuth lassan egyedül maradt.

Kossuth az 1867. évi osztrák-magyar kiegyezés után sem tért vissza Magyarországra. Élete hátralévő éveiben folyamatosan kritizálta a kiegyezési rendszert. Hosszú levelei arról tanúskodnak, hogy torinói otthonából jobban látta a magyar politika eseményeit, mint hazai kortársai. Egészen 1894-ben bekövetkezett haláláig dolgozott. Halála után temetése is politikai eseménnyé vált. Néma, ellenzéki tüntetés volt a dualista rendszer ellen.

Kossuthot méltán tarthatjuk a modern Magyarország egyik megalakítójának. Utolsó fontos írásában döbbenetes pontossággal jelölte ki helyét a XIX. század magyar történelmében: „Az óramutató nem szabályozza az idő folyását, de jelzi; az én nevem óramutató; jelzi az időt, mely jönni fog, melynek jönni kell, ha a magyar nemzet számára még tartottak föl jövőt a végzetek és annak a jövőnek neve: szabad haza Magyarország szabad polgárainak, annak a jövőnek neve: állami függetlenség.”

Hermann Róbert

Idegenvezető és hostess képzés indul

az SZTE Móra Ferenc Kollégiumában az 2002/2003-es tanévben. (Csütörtökönként 5-kor)

A szakirányú képzés tantárgyai:
Országismeret,
Idegenforgalmi és vendéglátóipari ismeretek,
Szakmódszertan,
Protokoll, Bemutató idegenvezetések

Szakképesítés:
Az Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) szereplő felsőfokú szakképesítést tanúsító bizonyítvány.

Jelentkezési feltétel:
SZTE hallgatói státusz, legalább C típusú középfokú nyelvvizsga, illetve nyelv szakos hallgatóknál sikeres nyelvi szigoriat vagy 4-es, 5-ös alapvizsga.

Jelentkezni és további információkat kérni
a Móra Kollégium igazgatójánál lehet.
(Közép fasor 31-33. Telefon: 544-099)

A részvételi díjat három részletben kell befizetni.

NYITOTT ABLAK A TUDOMÁNY VILÁGÁRA

Új számítógépes kabinet az Egyetemi Könyvtárban

Öt-hat éve indult el az a lassú folyamat az egyetemeken, hogy folyóiratokra nemcsak papíron, vagy CD-ROM-on egyenként, hanem hálózati formában fizetnek elő. Számos olyan cég jelenik meg az interneten, amely valamilyen elektronikus információt kínál az érdeklődőknek. Ezeket az anyagokat két nagy csoportra oszthatjuk: az egyik valamilyen adatbázis rendszerű információ, ezek régebben csak kereskedelmi formában voltak megközelíthetőek. Nagyrésztük bibliográfiai adat, vagyis a nagy szaktudományok bibliográfiai indexét lehet bennük keresni. Ezek az adatok még az internet előtti világban online kereső cégeknél voltak elérhetőek és használatuk elég sokba került. Az idők folyamán egy háromszintű szerkezet alakult ki: az egyetemeken előfizettek azokra a szolgáltatásokra, amelyekre pénzük volt, és az egyetem egésze sugározta az adást. A második szintet az egyetemeken összefogásból alakult konzorciumok alkották, amelyek pályázatokon igyekeztek forrásokat találni és így előfizetni ezekre a szolgáltatásokra. A minisztérium látta nálunk fejlettebb államok példáját - ezek főként a Skandináv országok -, ahol az egész felsőoktatás számára biztosították a hozzáférést. Többek között a Finn Elektronikus Könyvtár szolgált mintául a hazai rendszer kialakításánál. A Magyar Elektronikus Könyvtárral ellentétben ez a szolgáltatás az elektronikus előfizetett szolgáltatások hálójára épül.

Az akadémiai és felsőoktatási szféra közös igényeinek megfelelően jött létre az Elektronikus Információ Szolgáltatás (EISZ). Az egyetemeken megkeresve egyértelművé vált, hogy a felsőoktatás és a tudományos kutatás számára nélkülözhetetlen elektronikus információforrásokat központilag, nemzeti licenz alapján megvásárolva, az eddigieknél lényegesen több információt, szélesebb felhasználói körnek, fajlagosan kedvezőbb áron lehet biztosítani. Ebben a körben már megjelent az igény egy másik típusú információforrásra is: ezek az elektronikus publikált folyóiratok. Magányos kiadó a folyóirat-kiadásban már régen nem működik, néhány nagy világ cég birtokolja a nemzetközi tudományos folyóirat-kiadás jelentős részét. Már régóta elektronikusán készítik el az újságokat, csak idő kérdése volt, mikor lépnek piacra azzal, hogy a papíralapú kiadás mellett, vagy esetleg helyett elektronikusán is publikáljanak. Rádásul nem egyenként, hanem csomagokban. Egy nagy kiadó, mint például az Elsevier 1350 tudományos folyóiratot jelentet meg és ezeknek a kiadványoknak 4 évre visszamenőleg hozzáférhetővé teszi az archívumát, úgy hogy ebben keresni lehet szóra, cikkre, szerzőre. Jelentős különbségek vannak a kiadók között, hogy milyen formában és milyen terjedelemben jelentetik meg az általuk gondozott tudásbázist. Eltérések vannak az egyes kiadók piacpolitikájában is: van hogy a papíralapú újság megrendelése esetén kedvezményesen vagy akár ingyen is

hozzáférhető az elektronikus változat, de vannak olyan kiadók, akiknél előfizethető kizárólag a digitális forma is. Rájöttek ezek a cégek, hogy a felhasználók számára a legteljesebb szolgáltatást úgy tudják nyújtani, ha összekapcsolják a nagy adatbázis szolgáltatók bibliográfiai adatait a teljes-szöveges archívumokkal. A minisztérium 2000-ben végzett országos felmérése alapján konszenzusos döntés született, és erre a célra elkülönítettek néhány százmillió forintot. A projekt egy meghatározó, 200-300 millió forintos része a Web of Science (WoS) az ISI (Institute for Scientific Information) bibliográfiai adatbázis csomag és citációs indexszolgáltatása volt. Ez az elektronikus indexszolgáltatás, amely a természettudományok egészét lefedi valamint az idézettség és impact faktor kutatásokon kívül bibliográfiai keresésekre is alkalmas. Emellett ezt az adatbázist összekapcsolták teljes körű szolgáltatást nyújtó cégek anyagaival, tehát, ha az adott folyóiratra országos szinten érvényes előfizetés van, akkor a bibliográfiai találatokhoz kapcsolódó cikkeket is elolvashatja az érdeklődő. Elméletileg, ha korlátlan mennyiségű pénz állna rendelkezésre, akkor minden folyóirat elérhető lenne a kezdetektől napjainkig. Sajnos ez több milliós dolláros tétel és a nagy amerikai egyetemeken kívül ezt más nem engedheti meg magának.

Az EISZ azon túl, hogy keretet biztosít ezeknek a szolgáltatásoknak, hozzáférhetővé tesz számos specifikusan magyar vonatkozású adatbázist. Léte-

jött egy nemzetközi valamint magyar folyóiratokból és adatbázisokból álló szolgáltatás csomag, amely a későbbiekben az igényeknek és az ország anyagi lehetőségeinek megfelelően bővül.

A Szegedi Tudományegyetem annyit tud ehhez hozzátenni - mondta el Kokas Károly, a könyvtár munkatársa -, hogy nemcsak egyszerűen hozzáférést biztosítunk a minisztérium szolgáltatásaihoz, hanem összekapcsoltuk az általunk már előfizetett szolgáltatásokkal úgy, hogy azoknak is tudjunk kínálni valamit, akik nem arra kíváncsiak, hogy egy konkrét újságban mi jelent meg, hanem tájékozódni akarnak. Csináltunk a weboldalunkon egy olyan rendszert, amely segít eligazodni tárgyak és folyóiratok szerint. Azok számára, akik még nem tették meg az első lépéseket ebben a világban, elég ijesztő az az irdatlan információmennyiség, amit több ezer folyóirat kétmillió cikke jelent.

A következő feladat az volt, hogy ezt a tudásbázist valamilyen módon el kell jutatni a hallgatókhoz, oktatókhoz. Sokan nem tudtak róla, hogy létezik ez a szolgáltatás, illetve nem voltak olyan terminálok, amelyek kifejezetten az EISZ használatára lettek létrehozva. Ezért a minisztérium pályázatot írt ki mintegy egymilliárdos nagyságrendben egyetemeken és főiskolák részére kabinetek létrehozására.

Az egyetemi könyvtár a OM/NIF pályázatán egy 20 gépből álló kabinetet nyert (az egyetemen még 6 nyertes pályázó volt). A kabinet használatának célja az, hogy a könyvtár olvasói (első-

sorban a hallgatók) lehetőséget kapjanak az elektronikus folyóiratok, adatbázisok használatára. Mindezeket a szolgáltatásokat a könyvtárban elhelyezett EISZ kabinet gépein a könyvtár beiratkozott olvasói elérhetik és használhatják reggel 8-tól este 8-ig. A gépeket érvényes diákigazolvánnyal vagy olvasói jeggyel lehet használni (azonosítási számmal kell bejelentkezni). Egy nap egy olvasó maximum kétszer egy órára (6 óra különbséggel) használhatja a gépeket - az igazságszerűbb használat kialakítása érdekében. Az Egyetemi Könyvtár fő törekvése, hogy ezeknek a szolgáltatásoknak a használata a legnagyobb mértékben segítse a képzést. Ezért, amennyiben egy tanszék vagy intézet oktatói vagy hallgatói részletesebb ismertetést szeretnének kapni a kabinet szolgáltatásairól (a helyszínen), akkor előzetes bejelentkezés alapján a könyvtári részleg erre hétfő délelőttönként lehetőséget biztosít. Várnak minden jelentkezőt (Bakonyi Géza: bakonyi@bibl.u-szeged.hu vagy Kokas Károly: kokas@bibl.u-szeged.hu).

Nyilván a rendszer működése akkor lesz igazán sikeres, ha diákok olyan feladatokat kapnak tanáraiktól, amelyeket önálló kutatás, irodalomsegítségével oldanak meg. Érdemes már a konkrét témaválasztás előtt kicsit beleemélyedni abba, melyek azok a konkrét területek, amelyekhez rendelkezésre áll a megfelelő irodalom.

Még több infó a hálózaton: <http://www.bibl.u-szeged.hu/>.

K. Z. G.

Vivendi Telecom Hungary
Összeköt minket

Adunk a kíváncsiságodnak

Big Brother
Nagy Testvér

www.bigbrother.vnet.hu

Neked nem elég az, amit a tévében láthatsz?

Minden apró részletet tudni akarsz?

Mindig és mindenhol be akarsz lesni?

Akkor figyeld a Big Brothert
éjjel-nappal az interneten,

a V-net jóvoltából!

Kötöttségek
nélkül!

net&go - Internet ennél egyszerűbben nem lehet!

nincs szerződéskötés • nincs havidíj • bármikor újra feltölthető

net
Internet szolgáltatás

Összeköt minket az élmény

Info-vonal:

1288

www.vnet.hu

Nagyobb értékesítési pontjaink: bevásárlóközpontokban található Texastel üzletek • Cora áruházak • a Photo Porst kijelölt üzletei • Média Markt áruházak • Herta Műszaki áruházak • Office Depot áruházak • Shell kutak • ESC Kft. (Makó, Csanádvezér tér 4.) • ITC Kft. (Szeged, Maros u. 35.)

DIÁKSZOLGÁLTATÁS ÉS VÁLLALKOZÁS

A Szegedi Tudományegyetem hallgatóinak életében észrevétlenül, ugyanakkor kulcsszereplőként vesz részt egy non-profit szervezet, az Universitas-Szeged Diák-Szolgáltató Központ Közhasznú Társaság. A Kht. ügyvezetőjével, *Bolgár Zsolt*tal beszélgettünk.

– Mikor és milyen céllal jött létre a Kht.?

– 1996-ban alapította a Prudentia Alapítvány, amely a JATE Hallgatói Önkormányzata mellett működött. Azzal a céllal hozták létre, hogy legyen egy olyan szervezet, amely gazdasági társasági formában össze tudja fogni a hallgatók számára nyújtott szolgáltatásokat. A felsőoktatási integrációval összhangban 2000. júniustól a tulajdonosi kör bővült a JGYTFK Hallgatói Önkormányzatának Főiskolások a Szegedi Universitasban Alapítványával. 1996 augusztusától kezdve folyamatosan a Prudentia Alapítvány által végzett tevékenységek átkerültek a Kht-hoz. Ennek a társasági formának az a lényege, hogy vannak non-profit tevékenységei, amelyeket a köz érdekében a társadalmi közös szükséglet kielégítésére végez, illetve vannak vállalkozási tevékenységei, amelyek az előbbiekhöz a forrást teremtik meg. Minden szolgáltatásunk szorosan kapcsolódik az egyetemi élethez, és a keletkező profitot teljes egészében visszaforgatjuk a közhasznú tevékenységekbe és a támogatásokba. Először a forrásoldal állt fel, hogy a gazdasági alapokat megteremtse, később folyamatosan épültek ki hozzá a közhasznú szolgál-

tatások is.

– Vannak az országban máshol is hasonló szervezetek?

– Egyre több Kht. alakul az egyetemek hallgatói önkormányzatok mellett. Számos olyan szolgáltatás van, amit fölösleges lenne kiadni a versenyszférába. A Műegyetemen, Debrecenben és Kaposváron már működik hasonló szervezet. Mi alakultunk meg talán legelőször és bátran elmondhatom, hogy mi integrálódunk legjobban az egyetem szervezetébe. Volumesét tekintve a debreceni cég lehet, hogy nagyobb, de a hallgatók számára mi nyújtjuk a legszélesebb körű szolgáltatásokat.

– Melyek a non-profit tevékenységek?

– Ebben a tevékenységi körben három fő csoportot határozhatunk meg. Talán a legfontosabb a Karrier Iroda, amely a hallgatók pályakezdését igyekszik segíteni, tanácsadással, rendezvényszervezéssel. Az Állásbörzét is a Karrier Iroda szervezi meg a Kht. Alapításától kezdve évről évre. Ebben a tanévben majd március első hetében rendezzük meg. Ehhez kapcsolódóan különböző kiadványokat jelentetünk meg: például a Karrier tanácsadó CD-t, amelyet az Állásbörzén kaphattak meg a hallgatók.

Az órarendbe építve szervezünk egy karrier kurzust, amely az egyetemistáknak igyekszik tanácsot adni különböző karrier témákban. Az elméleti részt GTK-s oktatók tartják, akik humán-politikai vonalon tevékenykednek, a Munkaügyi központtól hívunk előadókat, illetve vállalati szak-

emberek mutatják be a kérdés gyakorlati oldalát.

Második közhasznú tevékenységünk a Hallgatói Vásárlói Klub, amely 1995 óta létezik. Ma már a Kht. az országos diákigazolványhoz kapcsolódó kedvezmény nyújtó rendszernek a regionális központja. A Diákbonusz Kht. országosan összefogja az egyetemeken létező Kht-kat és szolgáltatókat, akik az adott régióban megszervezik, hogy mely üzletek szolgáltatók adnak kedvezményt a hallgatóknak. Ehhez kapcsolódóan rendszeresen jelenik meg kiadványunk, amelyet az idei évben a Diáknaplóval összekapcsolva alakítottunk ki és ennek mellékleteként jelent meg idén a kedvezményeket összefoglaló kiadvány. Már korábban is létezett ez a kezdeményezés, de a kilencvenes évek elején pár évre abbamaradt és 1996-ban indítottuk újra útjára. Annak ellenére, hogy volt országos próbálkozás is, a miénk az, amelyik megállta a helyét. Igyekezünk összegyűjteni helyben minden olyan információt, amire a hallgatónak szüksége lehet.

Szintén a Prudentia Alapítvány egy korábbi tevékenységi köre volt - amely a volt JATE-s karokon működik -, a hallgatói könyvtalvány rendszer. Ez a

hallgatói normatíva keretében nyújtott jegyzettámogatás minél hatékonyabb elosztására szolgál. A kiosztott bonok a tanulmányokhoz szükséges jegyzetek, könyvek megvásárlására használhatók föl. A rendszer teljes üzemeltetését, a kapcsolattartást a könyvesboltokkal, a számlák kezelését a Kht. végzi.

Fontos szolgáltatásunk még az al-bérlet-közvetítés is, amely ingyenes a bérbeadók és a hallgatók számára is. A közhasznú tevékenység mellett még számos egyetemi, hallgatói rendezvényt támogatunk szolgáltatásokkal, illetve pénzzel.

Vannak olyan szolgáltatásaink, amelyek a vállalkozási és a közhasznú tevékenység határán mozognak. Ilyen például az Egyetemi Gólyabál szervezése, amelyet ebben a formában 2000-től kezdve végzünk. Évről évre egyre színvonalasabb programokat sikerül összeállítanunk és ennek megfelelően a látogatók száma is szépen növekszik. Szintén nehezen besorolható a Hallgatói Bolt üzemeltetése, ahol egyetemi emblémás termékeket lehet vásárolni, ezzel is erősítve az egyetemhez való kötődést. Tavaly indult útjára az Irinyi udvarban az Egyetemi Karácsonyi Vásár. Az EHÖK-kel közös ötnapos rendezvényünket idén is szeretnénk megrendezni.

– Miből teremtik elő az anyagi hátteret ezekhez a tevékenységekhez?

– Talán a legnagyobb ilyen vállalkozásunk a JATE Klub Kávézó üzemeltetése. 1996 óta bérliként végezzük ezt a tevékenységet az egyetemi kezelésben lévő klubban. Célunk, hogy egyre magasabb színvonalon

szolgáljuk ki a közönséget, de igyekszünk a város többi szórakozóhelyének árszínvona alatt maradni. Két büfét működtetünk még, a Tamási Áron Klubban található a nagyobbik. 1997 óta folyamatosan igyekszünk fejleszteni együttműködve a JGYTFK hallgatói önkormányzatával. Legfiatalabb egységünk a bölcsészkar büfé, ahol 2000 szeptembere óta várjuk a hallgatókat.

A másik két vállalkozásunk inkább az irodai szolgáltatások közé tartozik. A régebbi a Fénymásoló szalon az Irinyi épületben. A város egyik legjobban felszerelt és legnagyobb ilyen célú üzlete: vállalunk laminálást, spirálózást, szakdolgozat-kötést, vágást. Az önköltségihez közeli áron nyújtunk jó minőséget. A Nyomtató Szalonban a számítógépes lemezen elhozott anyagokat lézernyomtatón nyomtatjuk ki, valamint kérésre segítséget nyújtunk szövegszerkesztéshez is.

– Kik dolgoznak a Kht-nál?

– A munkatársaink fiatalok, így garantált a közvetlen hangulat az egységekben, ugyanakkor az egységek vezetése ma már konkrét feladatokat, kötelezettségeket, jogokat, számonkérési lehetőséget magában hordozó szerződéses formában valósul meg. Igyekszünk hosszútávra alkalmazni mindenkit, hogy egy állandó megbízható színvonalat tudjunk nyújtani.

Szeretnénk majd az új egyetemi központban is szolgáltatásokat nyújtani, illetve más vállalkozások átvételével, újjak létrehozásával tovább bővíteni tevékenységi körünket.

K. Z. G.

Vivendi Telecom Hungary
Összeköt minket

Te mit vársz egy új kapcsolattól?

Kapcsolódást az internetre alacsony telefonköltséggel?

Az ajánlat Internet-célú hívásokra vonatkozik munkanapokon 16 és 24 óra között, hétvégén és ünnepnapokon 7 és 24 óra között, és a V-fon koncessziós területen (24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63 és 88-as körzetekben) érvényes.

Válaszd a V-fon új, támogatott internetes telefoncsomagjait! A KezdőNet csomag havi bruttó 1.550 forintért 15 óra, a HaladóNet csomag havi bruttó 4.000 forintért 40 óra internet-célú telefonforgalmat biztosít. Mindkét előfizetés speciális éjszakai tarifákat kínál, melyek alapján a 0 és 7 óra közötti internetes telefonkapcsolat csak 50 fillérérdbe kerül percenként.

Kedvező internet-hozzáférést az új, támogatott internetes telefoncsomagok mellé?

Válaszd a V-net új, kedvezményes árú internetes csomagjait, és szörfözz havonta 15 órát bruttó 650 forintért, vagy 40 órát bruttó 1.400 forintért!

Felhasználható munkanapokon 16 és 24 óra között, hétvégén és ünnepnapokon 7 és 24 óra között.

Összeköt minket az élmény

Info-vonal:
1288
www.vnet.hu

Értékesítési pontjaink: V-fon ügyfélszolgálati irodák • Texastel-üzlet (Szeged Plaza) • Cora aruház • Photo Porst (Szeged, Jókai u.1.) • ITC Kft. (Szeged, Maros u. 35.) • ESC Kft. (Makó, Csanádvezér tér 4.)

KIS FÜVES KERTECSKE?

Beszélgetés a függőségről, a drogokról és a piálásról

A fű benne van a levegőben. Ezért készült ez az interjú.

— A marihuána megítélése világ-szerte problémát jelent a társadalomnak. Magyarországon a '90-es évek elejétől kezdve jelent egyre növekvő gondot a következetes hozzáállás kialakítása a társadalmi és politikai szférának egyaránt. A kérdésnek számos aspektusa van, szociológiai, kulturális, kriminológiai és nem utolsósorban orvosi. Az orvostársadalom álláspontja meghatározó lehet a társadalom fűhöz való viszonyában. Mennyire egységes az orvosok véleménye a marihuánáról?

— Ennek a megítélése az orvosokat ugyanúgy megosztja, mint a társadalmat. Ez azt bizonyítja, hogy ez nem kizárólag orvosi, sokkal inkább világnézeti kérdés. A hozzáállást az orvosoknál is nagymértékben meghatározza az előítélet, a személyes találkozás azokkal az emberekkel, akik drogot használnak. A szakemberek azonban elsősorban kemény drogot fogyasztókkal találkoznak. Egyik lehetőség, hogy nem teszünk különbséget a drogok között. Akkor viszont felmerül, a kérdés, hogy miért nincs rajta a listán az alkohol vagy a dohány.

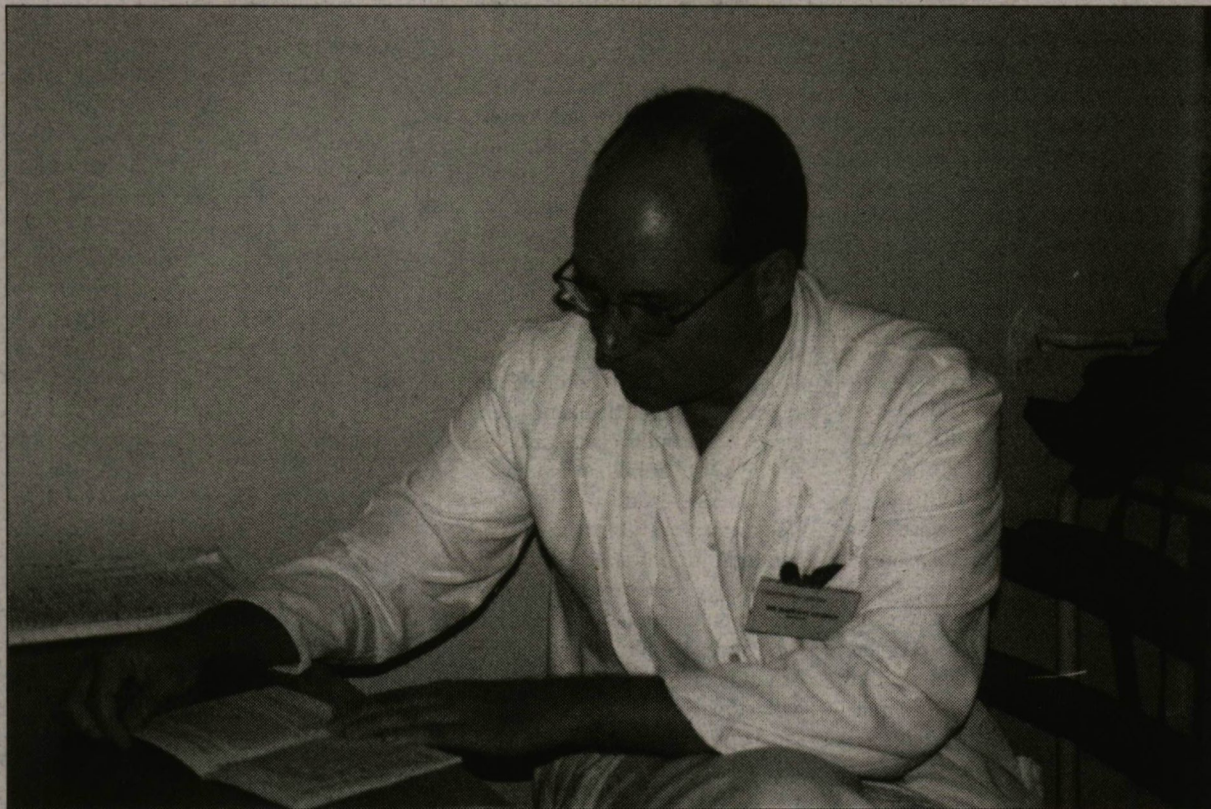
— Talán, mert az alkoholnak olyan előnyös tulajdonságai is vannak, amelyek miatt a megítélése sokkal árnyaltabb.

— Ez csak a szőlőből készült italokra vonatkozik, azon belül is elsősorban a vörösbort. Napi 2 dl-es fogyasztás mellett valóban van kardioprotektív hatása, azaz előnyösen hathat az erekre és a szívre. Ez azonban egyáltalán nem igaz a tömény italokra. A sört illetően vegyesebb a kép, tápanyagtartalma okán van egészségügyi szempontból pozitív hatása is. A baj azonban az, hogy nagyon terjed a tömény alkohol fogyasztása, főleg Kelet-Magyarországon. Mondhatnánk, hogy az alkoholfogyasztásnak megvan a hagyománya a magyar társadalomban, azonban ez csak részben igaz, hiszen a borral szemben a töményital kevésbé szerves része a magyar kulturális hagyományoknak, így a jelenlegi alkoholfogyasztás összetétele nem tükrözi a tradicionálisan kialakult kulturális normát. Jelenleg Magyarországon és általában Közép-Kelet-Európában jelentősen növekszik a súlyos májkárosodások száma, amely az USA-ban és — Nagy-Britannia kivételével — Nyugat-Európában csökken. Az alkoholos italok halmaza tehát nem homogén. Ha azt mondjuk, hogy a drogok között van különbség, akkor tulajdonképpen — orvosi szempontból — fel lehetne vetni, hogy bírálják el másképp a bort, a sört és a tömény italokat. Sarkítva a problémát tekinthetnénk akár a sört lágy, a tömény italt pedig kemény drognak.

— Közismert az az elgondolás, miszerint a marihuána az első lépés a kemény drogok felé. Az alkohol a már említett társadalmi-kulturális beágyazódottság révén esetleg nagyobb védelmet nyújthat az alkoholizmussal szemben.

— Az alkohol ugyanígy vezethet a drogokhoz. Egyébként könnyű drogot használók körében legtöbbször nagy az elutasítás a kemény drogokkal szemben. Az illegalitás miatt kerülhetnek gyakrabban kapcsolatba opiátszármazékokkal (heroinnal), mivel a beszerzési forrás gyakran azonos. A keménydrogosok

Igaz, hogy nagyon nehéz súlyozni káros hatások mértékét és e szerint rangsorolni a különböző szereket, például az alkoholt és a füvet. A dohánynal szemben elmondható, hogy a marihuána szívása sokkal károsabb lehet a kátránytartalmat tekintve, illetve a rákkeltő anyagok vonatkozásában. Azonban tekintetbe kell venni az elszívott mennyiséget is. Egy rendszeres marihuána fogyasztó sem szív el öt-hat szálnál többet naponta, egtöbbjük két-három szállal is beéri, míg egy erős dohányos elérheti a napi 40 – 60 szál cigarettát is.

Sarkítva a problémát tekinthetnénk akár a sört lágy, a tömény italt pedig kemény drognak.

ugyanakkor gyakran fogyasztanak marihuánát, amely megnyújtja a heroin hatását, csökkenti az elvonási tüneteket, így a heroinfüggők nagyon gyakran élnek vele akkor is, ha le kívánnak állni a heroinfogyasztásról.

— A keménydrogról való leszokás hathatós eszköze volna a fű?

— Erre vannak más, jobb módszerek, tehát nem ezen a területen volna elsősorban hasznosítható, de orvosi alkalmazásban a fű jelentős segítséget nyújthatna például a rákos daganatos betegek, kemoterápiás kezelés alatt lévő betegek fájdalomcsillapításában. A daganatos betegek kemoterápiás kezelésének súlyos mellékhatása a csillapíthatatlan hányinger, amire a hagyományos hányáscsillapítók nem hatnak, míg a marihuána, és néhány nagyon drága gyógyszer igen. Ez tabletta és cigarettá formájában is alkalmazható lenne, mint az USA-ban, ahol egyébként általában nagyon szigorú megítélés alá vonják a marihuánát. Ott forgalomban van egy Marinol nevű, marihuána alapanyagú csillapító tabletta, bár ennek hatása enyhébb, korántsem olyan komplex, mint a sokkal több alkaloidát tartalmazó cigarettába sodort marihuánának. Ezen kívül a közkeletű nevén zöldhályognak nevezett betegség (glaukoma) akut fellángolása esetén lenne alkalmazható a marihuánás cigarettá, amelynek gyors szemnyomás-csilla-

DR. RAPPANT GYÖRGY

pszichiáter szakorvos

1971-ben született Budapesten.

1996-ban végzett a budapesti Sémelweis Orvostudományi Egyetemen

1996 óta a székesfehérvári Szent György Kórház 1. pszichiátriai osztályán és 2000 óta az addiktológiai gondozóban is dolgozik

pító hatása is van, ráadásul jóval olcsóbb is, mint az erre jelenleg használt gyógyszerek.

— Milyen elfogadottsága van az ilyen jellegű kezelésnek a magyar orvostársadalomban?

— Később talán bevett gyakorlattá válhat, ma azonban tilos ennek alkalmazása Magyarországon. Hozzá tartozik az igazsághoz az is, hogy nem minden orvos tudja milyen tulajdonságai vannak a marihuánának, eleve elutasítaná az orvosi alkalmazást, mondván, az kábítószer. Tudomásom szerint az USA néhány államán túl Hollandia mellett Svájcban és Kanadában van bizonyos mértékű liberalizálás. Ez utóbbi országban a közelmúltban liberalizálták a fű használatát, emellett az orvosok vizsgálataik alapján egy nagyon fontos, mondhatni korszakalkotó kijelentést tettek, miszerint a fű társadalmi, orvosi és pszichés veszélyessége lényegesen kisebb, mint az alkoholé. Ez tulajdonképpen tényként kezelhető,

amit lassan elfogadnak azok is, akik ma még nem így gondolják.

— A marihuána megítélése orvosi generációváltással változhat meg?

— Nem kell hozzá generációváltás, elég, ha a későbbiekben előállnak olyan megalapozott tudományos bizonyítékok, amelyeket a szakma szabályai szerint végzett vizsgálatok előznek meg. Igaz azonban, hogy nagyon nehéz súlyozni káros hatások mértékét és e szerint rangsorolni a különböző szereket, például az alkoholt és a füvet. A dohánynal szemben elmondható, hogy a marihuána szívása sokkal károsabb lehet a kátránytartalmat tekintve, illetve a rákkeltő anyagok vonatkozásában. Azonban tekintetbe kell venni az elszívott mennyiséget is. Egy rendszeres marihuána fogyasztó sem szív el öt-hat szálnál többet naponta, legtöbbször két-három szállal is beéri, míg egy erős dohányos elérheti a napi 40 – 60 szál cigarettát is. Ezzel együtt már másfélszer nagyobb kátrány- és 4-5-szörös rákkeltőanyag-tartalom mellett is nagyjából azonos mértékben károsítja a szervezetet a dohány és a fű.

— Az egyik legnagyobb ellenérzést a függőséggel kapcsolatos félelmek váltják ki.

— Függőséget körülbelül ugyanannyira okozhat, mint a dohányzás, arról is nagyon nehéz leszokni. A visszaesők aránya nagyobb is, mint a heroinisták körében, igaz,

A marihuána a kender Indiában termesztett változatának leveleiből és virágaiból készített kábulató, hallucinációt okozó szer. Hatóanyaga a tetrahidro-kannabinol (THC), amely legnagyobb mértékben a termős egyedek virágzati hajtáscsúcsán képződő gyantában halmozódik fel. E gyanta összegyűjtött, szárított formáját nevezik hasisnak.

A marihuánát már egy Kr. e. 2700-ból származó kínai füveskönyv is említi, mint nyugtató és fájdalomcsillapító szert. A szer hatása a töménységtől, a mennyiségtől a fogyasztás módjától (pipába, cigarettába töltve, ételbe, italba keverve) és a fogyasztó tapasztalatától is függ. A THC-hez hasonló anyagot anandint -az agy is termel természetes körülmények között.

A nemzetközi marihuána- és opiurnkereskedelem ellenőrzését 1925-ben rendelte el a Nemzetközi ópium Egyezmény. Az 1960-as évek végére a legtöbb országban komoly korlátozták a szer birtoklását és forgalmazását. A '70-es években több országban enyhítettek a hasis és marihuána birtoklásáért és forgalmazásáért járó büntetési tételeken.

Forrás: *Britannica Hungarica*

a visszaesés rizikója jóval kisebb annál.

— Magától értetődő kategóriaként használjuk a kemény, illetve a lágy drog kifejezéseket, de tulajdonképpen mit takar ez a megkülönböztetés?

— A különbség alapvetően az, hogy a kemény drog fizikai függőséget vált ki, míg az enyhébb drog nem. Ilyen szempontból az alkohol kemény drognak tekinthető, a marihuána nem. Vannak ugyan esettanulmányok arról a szakirodalomban, hogy a marihuána is kiválthat fizikai függőséget, azaz a leszokás megvonási tünetekkel járhat a szervezetben, ennek az esélye azonban nagyon csekély. Természetesen a fű is pszichoaktív anyag és a függőségen túl éveken át tartó rendszeres fogyasztás mellett már jelentkezhetnek problémák, például memóriazavar, az immunrendszer csökkent működése. Megnehezedik az új információk befogadása, régebbiek felidézése. A jelenlegi ismereteink szerint azonban az alkalomszerű, időnkénti marihuánafogyasztásnak nincsen különösebb következménye, feltéve, hogy a fogyasztó nem szenved valamilyen lappangó pszichés vagy egyéb betegségben. Ez utóbbinak lehet következménye a fű hatása alatt érzett úgynevezett „parázás”, egy olyan paranoid reakció, amelyben az alany hirtelen magárahagyottságot, félelmet érez. Ez provokálhat pánikbetegséget, vagy felszínre hozhat addig lappangó pszichózist, elmebetegséget. Ez igaz a legtöbb drogra, extasyra, LSD-re, speedre egyaránt, attól függően, hogy az egyén milyen környezetben fogyasztja el a kábítószer, milyen a belső beállítódása, milyenek a hajlamai. Ez gyakorlatilag nem fordul elő a cigarettánál, de még az alkoholnál is csak extrém ritkán, vagy évtizedes folyamatos használatot követően.

— Orvosi szemmel, ismerve a marihuána tulajdonságait, jelentős kockázatot vállal az a társadalom, amely szabadabban kezeli ennek a szernek a fogyasztását?

— Meggondolandó, hogy van-e értelme liberalizálni. Látható, hogy milyen következménye van az alkoholfogyasztásnak Magyarországon, ahol az alkoholisták száma fél-egy millió közé tehető. Tele vannak a belgyógyászati osztályok a májzsugortól szenvedő betegekkel, a pszichiátriaiak különböző stádiumban lévő alkoholfüggőkkel. Mindez a mértéktelen alkoholfogyasztás következménye. A mértéktelen marihuánafogyasztásnak szintén vannak káros következményei, az említett memóriazavar mellett ilyen az ún. amotivációs szindróma, amelynek nyomán a beteg közönyössé válik, elveszti az érdeklődését a mindennapi dolgok, a szórakozás, olvasás, a kultúra, az új ismeretek vagy éppen a szexualitás iránt. Az ilyen fogyasztó ül otthon a foteljében, álmodozik, miközben megsodorja a cigaretta- és nem érdekli semmi, igyekszik a problémák elől ily módon elmenekülni. A változás egy idő után olyan mértékű is lehet, ami már nem kezelhető teljes sikerrel. Igaz, hogy mindehhez kell egy olyan lelki habitus, ami elősegíti ennek kialakulását, de ez vonatkozhat az alkoholra is.

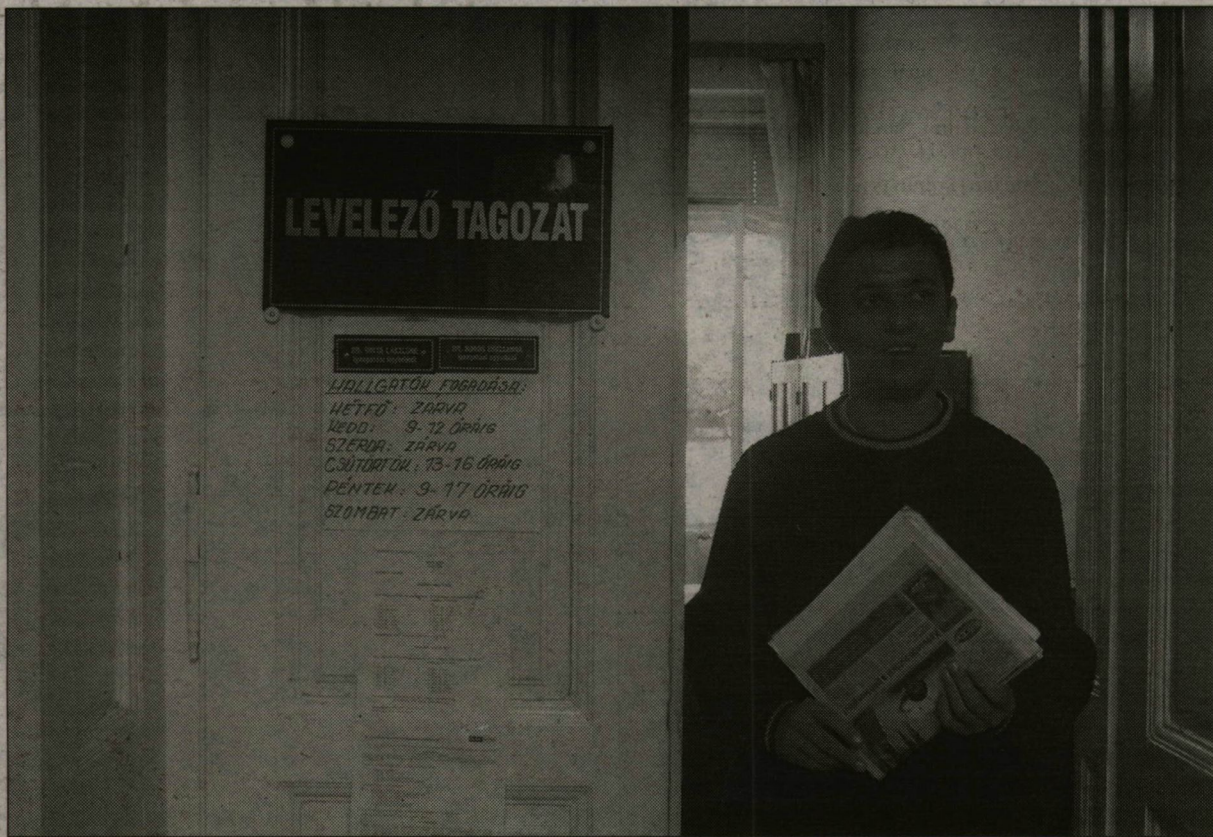
Nyilas Gergely

FOLYTATOTT TANULMÁNYOK

Sörös János egy napja

Az ember felkel egy lehetetlenül korai időpontban, magába diktál egy főzőpohárnyi kávé és/vagy egy kis reggelit, igyekszik csukott szemmel menni az utcán, hogy minél kevesebb fény szűrődjön be a szemhéjai között. Az aktuális oktatási épületbe érvén aztán csak arról derül ki, hogy az illető oktató, avagy okuló kíván, hogy a tanterem melyik részében foglal helyet. Jelen cikk ezúttal a többség, azaz a diákság egy jeles képviselőjének egy átlagos napját hívatott végigkövetni. Hogy a dolog felkaroló jellegű legyen, egy elsőst választottunk, akiről persze hamar kiderült, hogy nem először első, amint az már lenni szokott. De ne szaladjunk a dolgok elébe.

Sörös János egyetemi polgár az Szegedi Tudományegyetem Elemszeri Főiskolai Karán folytat jelenleg tanulmányokat, élelmiszer-technológus mérnök szakon, levelező tagozaton, de ennek ellenére jelentős mennyiségű időt tölt Szegeden, annak ellenére, hogy személyi igazolványában a lakcím rovatban a Tolna megyei Bölcske szerepel. A Dunaújvárostól nem messze fekvő kis falu egy külön bekezdést érdemel nagy összegyűjtési ismerd-meg-hazádat játékokban (amelyben – mint az közismert – találkozunk az összes, általunk korábban soha nem hallott helyről származó emberrel, a gávavencsellóitól a dögeiig), lakóinak ugyanis több izgalomban van részük egy héten, mint egy átlagos harlemi polgárnak. Itt van mindjárt az egészséges rivalizálás a két szomszédos falu, Bölcske és Madocsa között, ami azért néha egészen egészségtelen méreteket is tud ölteni. Képzeliünk csak el egy focimeccset, ahol a vendég csapat szabálytalankodó játékosát – a bírói ítéletet erélytelennek találva – a hazaiak egy megtermettebb szurkolója meccs közben egy hatalmas maflással bünteti, majd, mint aki jól végezte dolgát, a focipálya porát a közeli kocsmában öblíti le, amíg a körzeti megbízott meg nem érkezik. Talán ebből is sejthető, hogy a falusi turizmust hirdető brosúrák néhány apróságról megfigyelkednek, pedig még nem is beszélünk a beavatási szertartásról, amin általában a legtöbb felnőtté érő fiú áttesik. A rituálé konkrétan a rivális falu diszkójába való magányos ellátogatást jelenti, ahol pedig, mint az gondolom sejtethető, nem fogadják kitörő örömmel a nem helybélieket. Azért kiegyensúlyozott megjelenésére viszonylag ritkán kerül sor, de nem mondhatni, hogy példa nélkül való lenne. A marcona viszonyok pedig nem csak felkészítik az ifjabbakat az

És az ajtókat megnyitják...

élet keményebb oldalára, de későbbi életébe is beleszólnak olykor-olykor, mint majd látni fogjuk.

Jani Pakson járt gimnáziumba, nővére viszont Szegeden, ezért történt tehát, hogy Julcsi példáját követve öccse is a Szegedi Tudományegyetemre adta be jelentkezési lapját. Fel is vették, ám Jani biológus nővérével szemben az élelmiszeripart választotta. Ment is minden, mint a karikacsapás, amíg el nem jött a december hónap és vele egy balszerencsés este a bölcskei diszkóban.

A Pepitában voltunk többen ismerősökkel, amikor egy kisebb társaság a szintén közeli Földváról beledobta az unokatestvérembe. Kimentem velük, hogy megbeszéljük a dolgot, ők azonban, hárman egy ellen, úgy gondolták, tudnak a szavaknál jobban is érvelni, és sajnos a verekedést ők nyerték, én pedig előbb a földvári, majd a dunaújvárosi kórházba kerültem, ahol kiderült, hogy egyéb sérülések mellett a kézfejem szilánkosra tört, így meg kellett műteni. Egy hetet voltam kórházban, aztán még egy hónapot volt gipszben a kezem, a kezemben meg egy vasdarab. Mire kiszedték, már kicsit összeforrt a csont, szóval az is kellemes élmény volt. Ez a kis kaland persze gondoskodott a vizsgaidőszak elfoglaltságomról, úgyhogy idén újra kellett kezdenem az első, ami végül is nem baj, mert most sokkal lelkesebben járok be órára,

majdnem mindegyiken ott vagyok, sőt, mivel a nővérem is átjelentkezett biológiáról az élelmiszeripari karra nappalira, néha az ő előadásaira is járok – meséli Jani. Miután úgy döntött, hogy szeret Szegeden lenni, elhatározta, hogy ő is átjelentkezik nappali tagozatra, amihez 3,51-es átlagot kell produkálnia, ami szerinte meglesz, főleg miután Jani tartja magát ahhoz, hogy minden előadásra készüljön.

Jani pénteki napja korán kezdődik, hat órákor ébreszti a vekker, iskolába menet a hamburgeresnél bedob egy kávé, fél nyolckor pedig már előadást hallgat. Az órarendük változó, ezen a héten fizikával indul a nap, amit fél tizenegykor matematika vált, melyekről fölösleges is szót ejteni, mivel a cikkírótól meglehetősen távolságra vannak, leégni meg nem akarok. A kar épületében eközben szembesülünk azzal a ténnyel, hogy a tanulmányi osztály előtti folyosó legalábbis egy titkos katonai létesítmény státuszával vetekedhet, már csak abból a vehemenciából ítélve, amivel az egyik munkatárs támad a fényképezőgépe után mit sem sejtve kotorászó fotósunkra. A folyosót egy anyasárcány eltolékszerűen külső kémektől védőmező hölgy egyenesen a tanulmányi osztály vezetőjéhez zavar bennünket, aki kicsit értetlenkedve bár, de jókedvűen megadja az engedélyt a fotózásra. Óra után egy gyors szendvics a bü-

fében, majd fél egytől számítástechnika következik. A digitális világot a nagyon is valós váltja három órákor egy rövid kémia labor formájában, ahol kis, 20-25-fős csoportokban oldatok előállítását és mérési feladatokat várnak Janiékra. Délután négytől aztán géptan következik, ahol most ugyan még csak egyszerű csavarok műszaki rajzaival foglalkoznak, de előbb-utóbb ez a dagasztógép vagy a kemence bonyolultsági fokára fog emelkedni, bár Janit ez nem igazán aggasztja.

A műszaki rajzot általában megcsináljuk egyszer otthon, aztán visszadobják, és ki kell javítanunk a hibákat. Elsőre nem igazán szokott jó lenni. De ki lehet bírni.

Az óra este fél hétre ér véget, Jani pedig a festői helyen lévő, Zsinagóga-ra néző erkélyű albérlete felé veszi az irányt, melyet nővérével közösen bérelnek, és igen, tudatában van a szerencséjének, főleg a Tarjanszélén eltöltött egy év után. Ha hozzáteszük még azt a tényt is, hogy a takarítás általában Jucira marad, könnyű megérteni, hogy Jani miért imádja az egyébként is szép lakást.

Juci nagyon képen van albérleteket illetően, ezt is ő találta. Előtte azért mind a ketten elég rossz helyen laktunk – meséli Jani, aki közben megvacsorázik és letusol, valamint megbeszéli az esti programot haverjával, Zsoltival, akit némelyek baráti

körben csak Bobinak ismernek. Bár közel laknak egymáshoz, mégis Szegeden ismerkedtek meg. Az esti program ilyenkor általában békés, csendes sörözgetés egy hangulatos kocsmában, vagy éppen a számítástechnikai ismeretek gyakorlati hasznosítása egy Counter Strike csatában valamelyik internetkávézóban. Jani ilyenkor korán megy haza, mert a szombati nap számára ugyancsak fél nyolckor kezdődik egy előadással. A bulinap általában a szerda.

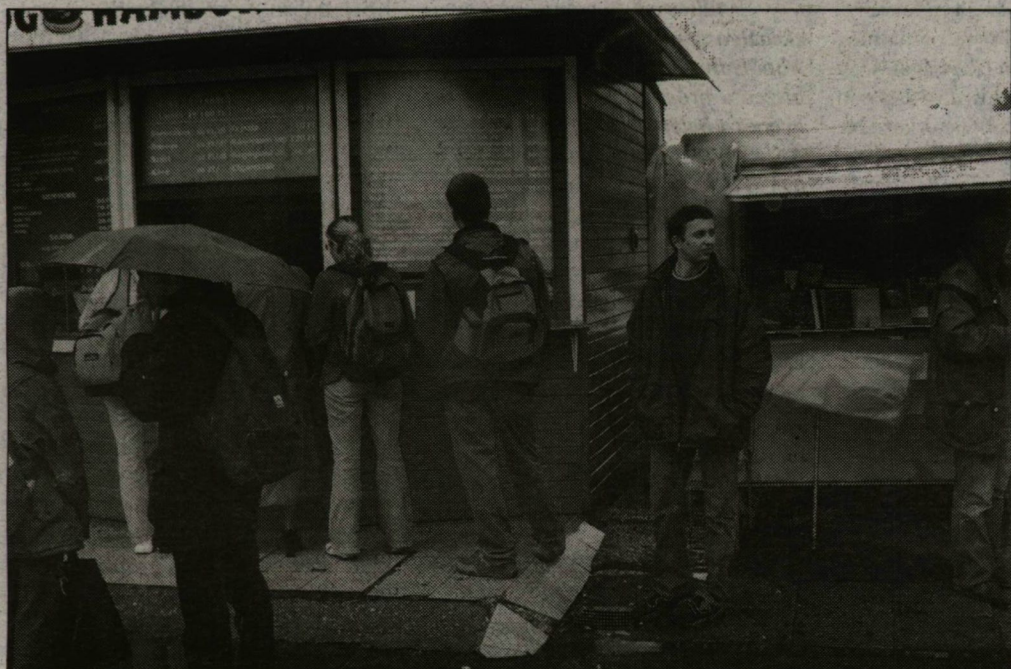
Tulajdonképpen csak a Jatéba járunk, mert a haverokkal oda mentünk le először, és megtetszett. A többi helyen nem voltam, de minnek, ha ott jól érzem magam? Szegedben egyébként az a jó, hogy sokkal több lehetősége van az embernek szórakozni, kikapcsolódni. Hétköznap is el tudok menni akár moziba, akár bulizni. A különböző helyek is sokkal igényesebbek, jobban néznek ki, kellemesebb a hangulat. Ja, és nem zárnak be este tízkor, ami megint nem utolsó szempont.

Jani a szórakozást szinte teljes egészében Szegedre helyezte át, mire ugyanis a szombat délután kettő órákor induló busszal hazaér, nem sok ideje marad, amit otthon tölthet, ezt pedig általában szereti barátnőjére fordítani, aki Veszprémben tanul. Szerinte működik a távkapcsolat, mert így sokkal jobban megőrülnek egymásnak.

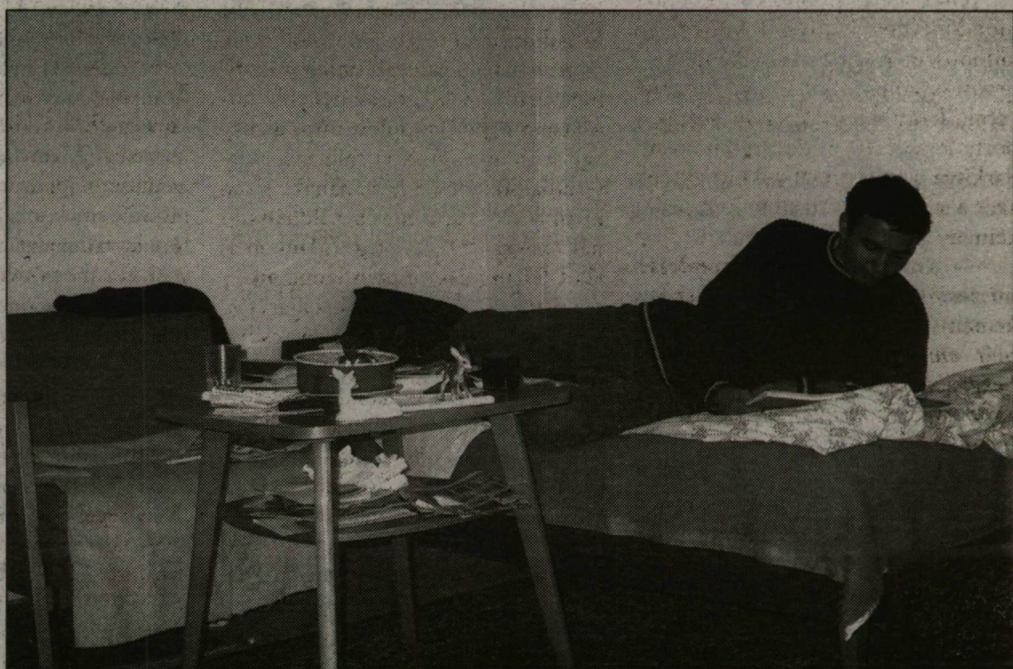
Persze Jani azért szeret otthon is lenni, hiszen Bölcske nem csak mozgalmas mindennapjairól, de finom boráról is híres, melynek olyan emberek is hódolnak, mint például Bajor Imre, aki rendszeres látogatója és felépítője az évente megrendezésre kerülő falunapoknak. A rendezvény során a falu borospincével rendelkező lakosai hatalmas vendéglátói kedvükről tesznek tanúbizonyságot, amennyiben nem engedik el a járókelőt a pince előtt anélkül, hogy kóstolót ne adnának neki a borukból, így mire az ember végigér a pincesoron, már biztosítva is van a jókedve.

Persze szerkesztőségünk tagjai a fent említett dolgokat enyhe szkepszissal fogadták, így elhatároztuk, hogy személyesen is utánajárunk a dolgoknak, és ellátogatunk a jövő hét végén megrendezésre kerülő falunapokra és természetesen, halált megvető bátorsággal, a Pepita diszkóba is. Amennyiben tehát a következő szám rövidebb lesz, az nem feltétlenül jelenti azt, hogy megelégtelték írásaink kritikán aluli silány minőségét.

T. P. Z.

Milyen nap van ma?

Otthon, édes otthon. Fotók: orio

AZ ŐSZI KULTURÁLIS FESZTIVÁL PROGRAMJA

Szeptember 30. 18.00 SZTE Aula Macskássy Izolda grafikus-festőművész „Trisztán és Izolda” című kiállításának megnyitója

Október 1. 18.00 SZTE Aula Az Őszi Kulturális Fesztivál Ünnepélyes Megnyitója

Október 1. 19.00 Alsóvárosi Ferences Templom Collegium Musicum Orgonahangversenyek Csanádi László orgonaművész hangversenye

Október 1. 20.00 SZOTE Klub Toborzó táncház az Universitas Bálint Sándor Táncgyűttes közreműködésével

Október 2. (a fesztivál ideje alatt minden szerdán) 18.00 Diákcentrum Tréningsszoba A Diákcentrum Képzőművészeti Kör foglalkozása

Október 2. 18.00 Új Akropolisz Filozófiai Iskola Természeti avagy ezoterikus filozófia Előadó: Mayer Márta

Október 2. 19.00 Tamási Áron Klub A Szegedi Diaszínház estje

Október 2. 20.00 Millenniumi Kávéház Frankie Látó Quartett jazz koncertje

Október 2. 20.30 SZTE Aula „Szegény Dezső” címmel Máté Gábor estje

Október 2. 22.00 SZOTE Klub Jamie Winchester és Hrutka Róbert koncertje 23.00 Fesztiválynitó buli

Október 3. 11.00 Szegedi Vadaspark Szirti sas és kígyászólyv röpdé-átadások

Október 3. 14.30 Dugonics tér Peter Pan koncert 15.00 Néptáncgála a Borica – Bálint Sándor Táncgyűttes közreműködésével 15.30 Gumimacik Rock and Roll Klub

16.00 Ez Gáz koncert 16.45 Mangó Klub koncert

Október 3. 18.00 A Barlangkutató Csoport diavetítéses előadása

Október 3. 19.30 Pincészínház és Művészkávézó Számadás/Kosztolányi

Október 3. 20.30 Zodiákus Kávéház és Étterem Mangó Klub koncert

Október 3. 21.00 Millenniumi Kávéház Kovács Zsófi és Szakcsi Lakatos Róbert jazz koncertje

Október 4. 18.00 Millenniumi Klub Szegedi fotográfusok – beszélgetéssorozat I. rész Természetfotósok

Október 4. 19.00 SZTE Aula A Sic és a Fool Moon énekegyüttesek közös koncertje

Október 4. 20.00 Millenniumi Kávéház A Lebűjok Duó CD-bemutató koncertje

Október 6. Szegedi Vadaspark Állatok Világnapja

Október 7. 18.00 Millenniumi Klub A Konzervatórium Gitár Tanszakának bemutatkozó hangversenye

Október 7. 19.00 SZTE Aula A Rozsdamaró zenekar koncertje

Október 7. 19.00 Szentháromság Borház Szüreti borklub a Szentháromság Borházban

Október 7. 20.00 Millenniumi Kávéház Rambling Blues Trio (akusztikus blues) koncert

Október 8. 19.00 SZTE Aula Zádory Édua (hegedű), Teresa Turner-Jones (zongora) és Rudolf Leopold (cselló) koncertje

Október 8. 19.00 Alsóvárosi Ferences Templom Collegium Musicum Orgonahangversenyek Baróti István orgonaművész hangversenye

Október 8. 19.00 Tamási Áron Klub Weöres Sándor-est

Október 8. 19.00 Millenniumi Klub Szép Ernő: Kávécarnok

Október 8. 20.00 Millenniumi Kávéház Liska Zsánett énekesnő bemutatkozó estje

Október 9. 18.00 Millenniumi Klub Szegedi fotográfusok – beszélgetéssorozat II. rész Az alkalmazott fotográfia

Október 9. 19.00 SZTE Aula A Konzervatórium Koncert Fúvószenekarának koncertje

Október 9. 20.00 Alsóvárosi Kultúrház Detot Berbecs és a Cinkák koncert és táncház

Október 9. 21.00 Old Timer Music Club Ego Lego koncert

Október 10. 19.00 Millenniumi Klub Alonso Alegria: Kötelen a Niagara felett

Október 10. 19.00 SZTE Aula A Musica Parlante Kamarazenekar hangversenye

Október 10. 20.00 Zodiákus Kávéház és Étterem Abszint és Fekete

Október 10. 20.30 Pincészínház és Művészkávézó Bohumil Hrabal: Táncórak idősebbeknek és haladóknak

Október 10. 21.00 Millenniumi Kávéház Enyedi Sugárka Jazz Quintett koncertje

Október 11. 20.00 Pincészínház és Művészkávézó Szlovák-kínai csúcstalálkozó

Október 12. 17.00 SZTE Aula Varsányi Anna kiállításának megnyitója

Október 12-13. Szeged Plaza Paint Ball Viadal

Október 14. 19.00 SZTE Aula III. Szegedi Kamarazenei Fesztivál Gulyás Márta (zongora) és a Magyar Akadémia Vonósnégyes

Október 14. 20.00 Bartók Béla Művelődési Központ Daniel Keyes: Az ötödik Sally

Október 14. 19.00 Millenniumi Klub Otlík Géza: Minden megvan

Október 14. 19.00 Szentháromság Borház Szüreti borklub a Szentháromság Borházban

Október 15. 15.00 Millenniumi Klub Láthatatlan színház

Október 15. 19.00 SZTE Aula III. Szegedi Kamarazenei Fesztivál Trio Contraste (Románia)

Október 15. 19.00 Alsóvárosi Ferences Templom Collegium Musicum Orgonahangversenyek Réz Lóránt orgonaművész hangversenye

Október 16. 19.00 Ifjúsági Ház A Cotton Club Singers Sinatra c. lemezbemutató koncertje

Október 16. 19.00 SZTE Aula III. Szegedi Kamarazenei Fesztivál Baranyay Piroska (cselló) és Kövecs Ágnes (zongora) hangversenye

Október 16. 19.00 Tamási Áron Klub Szegedi egyetemisták, az 1956-os forradalom előhírnökei

Október 16. 20.00 Millenniumi Kávéház Az Ördögös zenekar kávéházi estje

Október 16-17-18. 20.30 Régi Zsinagóga Nemodin Színház: /sona

Október 17. 19.00 SZTE Aula III. Szegedi Kamarazenei Fesztivál Pálhegyi Máté (fuvola) és Szekendy Tamás (zongora) hangversenye

Október 17. 19.00 Béke Tanszék Dinnyes József „Béke Tanszék” című CD-jének bemutatója

Október 17. SZOTE Klub 22.00 Back II Black koncert 23.00 Fesztiválzáró buli

Október 18. 18.00 Szegedi Nemzeti Színház Galériája Hegedűs Tünde és művészbártaai közös kiállításának megnyitója

Október 18. 18.00 Impala Ház Kárpáti Tibor grafikus kiállításának megnyitója

Október 18. 19.00 SZTE Aula III. Szegedi Kamarazenei Fesztivál Zádory Édua (hegedű) és Faragó Márk (zongora) hangversenye

Október 20. 19.00 Bartók Béla Művelődési Központ „Befogad és kitaszít a világ...” Francois Villon versei Mácsai Pál és Huzella Péter előadásában

Október 21. 19.00 Millenniumi Kávéház Janik László - Szerémi Zoltán: Osztálytalálkozó

Október 22. 19.00 Millenniumi Kávéház Hajnal koncert

A Grand Caféban zajló programokat lásd a 14. oldalon.

ŐSZI KULTURÁLIS FESZTIVÁL – IDÉN HETEDSZER

Október 3., csütörtök: néptáncgála az Dugonics téren.

Október 1-21-ig szervezi meg az SZTE Kulturális Iroda Szeged egyik legnagyobb ösztönművészeti fesztiválját, az Őszi Kulturális Fesztivált. A programokat a lehető legszélesebb körből válogatják, elsősorban egyetemisták számára, de minden látogató megtalálhatja a számára érdekes produkciót. Ebből az alkalomból beszélgettünk *Tajti Gabival*, az esemény főszervezőjével.

– **Mikor és milyen célokkal kezd-tétek el megszervezni ezt a ma már hagyományosnak mondható fesztivált?**

– 1996 őszén a szegedi felsőoktatás 75 éves jubileuma alkalmából rendezett ünnepséget hallgatói rendezvények is kísérték. Ezen a pár napos segerszemlén elsősorban egyetemi művészeti- és öntevékeny csoportok mutattak be. Az a néhány nap olyan jól sikerült így október közepén, hogy úgy döntöttünk, továbbra is szervezzünk ehhez hasonló megmozdulást. Az évkezdés utáni időpont pont megfelelő. A nyári nagy kulturális rendezvényeknek, fesztiváloknak ilyenkor már vége van, de ezek nagy részéből a hallgatók kimaradnak. Sokan nem szegediek, de amikor visszajönnek, és túl vannak az évkezdés bonyodalmain, egy csomó színes program várja őket. A fesztivál időtartama és programkínálata évről-évre bővült, idén már háromhetes a rendezvény.

– **Mennyire szólnak a programok az egyetemi polgároknak és mennyire a város lakóinak?**

– Szeretnénk, ha ez a rendezvény-sorozat lenne az, ami nem osztja meg a Város és az Egyetem lakosságát. Úgy tűnik, ez működik is, hiszen átlagosan a résztvevők körülbelül fele érkezik az egyetem falain kívülről. Természetesen ezt az adott program műfaja jelentősen befolyásolja: az egyetemi klubok koncertjeire inkább a hallgatók mennek el. Ahogy telik az idő, egyre többen tudnak a fesztiválról. Augusztus közepétől folyamatosan jönnek az irodába az érdeklődők: mikor kezdődik idén a fesztivál, mikor lesz kész a műsorfüzet, milyen műsorokra számíthatnak. És megjelennek a kíváncságlis-ták is, mindenkinek van egy kedvence, akit feltétlenül szeretne látni.

– **Honnan jönnek fellépők?**

– Itt szintén fele-fele arányban az egyetemről és külsősök közül válogatunk, bár egyre többen vannak a hivatásos előadó- és alkotóművészek. Természetesen az egyetemi fellépőket is nagy

érdeklődés kíséri, de az ő közönségüket főként a baráti kör, az évfolyamtársak jelentik. A nagyobb közönséget a neves előadók vonzzák, de igyekszünk egy egészséges egyensúlyt kialakítani.

– **Van elég nívós produkció az egyetemen belül, hogy ez az egyensúly meglegyen?**

– Ma sokkal kevesebb az idejük az egyetemistáknak, mint öt-tíz évvel ezelőtt, és a szabadidejüket is inkább az aktív szórakozásra szeretik fordítani. Ennek ellenére soha nincs hiány produkcióban. A fesztivál időtartamát már nem lenne célszerű tovább tágítani, és az anyagi hátterét sem tudjuk biztosítani egy még nagyobb rendezvénynek. Az idei év volt az első, hogy azt kellett mondanom több önként jelentkezőknek, hogy sajnos erre már nincs kapacitásunk.

– **Mi alapján döntöttek el kiket hív-tok meg?**

– Marketingstratégiánkhoz tartozik, hogy „piacot kutatunk”. (Ezt a bölcsészkar kulturális menedzserképzőjében tanultam, hadd örüljenek, hogy alkalmazom.) Minden fesztivál vége felé kérdőíves felmérést végzünk a résztvevők körében azzal a céllal, hogy egyrészt teszteljük saját munkánkat, másrészt megtudjuk, kit/mit szeretnének a következő évben látni. Nincsenek ideológiai szempontok, – csak a szakmai, a művészi teljesítmény az, ami engem érdekel, ami alapján meghívunk valakit, illetve elfogadjuk a jelentkezését.

– **Említetted, hogy az anyagiak is akadályozzák a rendezvény bővítését. Miből finanszírozzátok a fesztivált, hiszen a programok nagy részére ingyenes a belépés.**

– Pályázati támogatásokból, bár az idei évben alig akadt számunkra megfelelő. Ha elárulnám, mekkora költségvetésből szervezzük meg egy ekkora rendezvényt, biztos senki nem hinné el. Folyamatos támogatónk a Soros Alapítvány, és az utóbbi két évben az EHÖK és annak Kulturális Bizottsága is jelentős összeggel támogatott bennünket. Sajnos Szegeden a nagyobb cégek, vállalatok nem tartják igazán fontosnak, hogy a nem túl látványos kulturális programokat szponzorálják, igaz, én sem szeretném, ha a műsorfüzet tele lenne reklámokkal. Egy olyan cégcsoport van, akik a kezdetektől mindig segítettek, ők a V-fon és a V-net.

– **Melyek azok a programok, amelyeket különösen ajánlanál?**

– Ez talán a legnehezebb feladat, hiszen nekem mind egyformán fontos és értékes. Az idei évben közel száz program több mint húsz helyszínen várja az érdeklődőket a három hét alatt. A programok mindenki számára nyitottak és két-három kivétellel ingyenesek. Október 2-án Máté Gábor színművész Kosztolányi-estjét nézhetik meg az Aulában, „Szegény Dezső” címmel. Még ugyanaznap este 10-kor a SZOTE Klubban Jamie Winchester és Hrutka Róbert koncertje, majd egy fergeteges fesztiválynitó buli várja az érdeklődőket. Másnap délután félháromkor – amennyiben jó idő lesz – a Dugonics téren néptáncgála az egyetem Bálint Sándor Néptáncgyűttese közreműködésével. Szintén még 3-án a Grand Caféban Sas Tamás rendezőoperatőrrel találkozhatunk, aki a nagy-sikerű Presszó című filmet rendezte. Péntek este az Aulában a Sic és a Fool Moon énekegyüttesek közös koncertje hallható. Az Alsóvárosi Ferences templomban három orgonahangversenyt hallgathatnak meg az érdeklődők a fesztivál ideje alatt. 10-én az Aulában a Konzervatórium Musica Parlante kamarazenekara ad koncertet. A Pincészínházban ugyanezen a napon fél kilenckor Bohumil Hrabal: Táncórak idősebbeknek és haladóknak című darabja lesz. Szintén csütörtökön, 9 órakor Enyedi Sugárka Jazz Quintettje a Millenniumi Kávéházban lép föl. Október 14-én a Bartók Béla Művelődési Központban Az ötödik Sally című darabot nézhetik meg Cserna Antal rendezésében, Szalay Kriszta főszereplésével. E napon kezdődik az Aulában a III. Szegedi Kamarazenekari Fesztivál. 16-án, szerdán az Ifjúsági Házban Cotton Club Singers Sinatra CD-bemutatója, ahol Gerendás Péter a vendég, erre a koncertre a Kulturális Irodában SZTE diákigazolvánnyal ingyenes belépőjegyeket lehet majd kapni (korlátozott számban). 17-én a SZOTE Klubban Back II Black koncert, és ekkor, bár még koránt sincs vége a fesztiválnak, záróbuli hajnalig. Az őszi szünet előtti utolsó vasárnap Mácsai Pál és Huzella Péter Villon-estje lesz „Befogad és kitaszít a világ...” címmel a Bartók Béla Művelődési Házban. Persze ezen kívül még sok-sok program, biztos vagyok benne, hogy a műsorfüzetet végiglapozva, mindenki talál majd magának megfelelő produkciót.

K. Z. G.

A MEGÍGÉRT NYOLCVANÖT ÉV

Nagy Bandó András Istenről, hitről és a pacemakerről

Nagy Bandó András körül mostanában alaposan felbolydultak a dolgok. Alig három hónapja, hogy átesett egy operáción, melynek során szívritmusszabályozót kapott, valamint megjelent *András könyve (Fordított teremtés)* címen egy filozofikus, istenkereső könyve, mely meglehetősen nagy meglepetést okozott azoknak, akik a szerzőt korábban csak humorista oldaláról ismerték. A két dolog óhatatlan összefonódásaira, terveire, elképzeléseire vonatkozó kérdéseimre Nagy Bandó végtelen segítőkézséggel és bámulatos gyorsasággal írásban válaszolt.

– *Lassan három hónapja pacemakerrel élsz. Továbbra is sportosan?*

– A napi 10-12 km futásról nem mondtam le, nem is kell, igaz, a régi négy és fél perces kilométerek helyett most öt-öt és felesek futok. Ha majd egyszer lejjebb adom, valószínű, nem a pacemaker, inkább az öregedő lábam miatt fogom. A súlyom dekára ugyanannyi, mint előtte volt. A tél nem lesz könnyű, de kondízással le dolgozom a fölösleges egy-két kilót.

– *Egy interjúban azt mondtad, 85 évig fogsz élni, az András könyve (Fordított teremtés) után viszont kijelentetted, ha egy orvul jött betegség elvinne, már nem volna számodra annyira tragikus.*

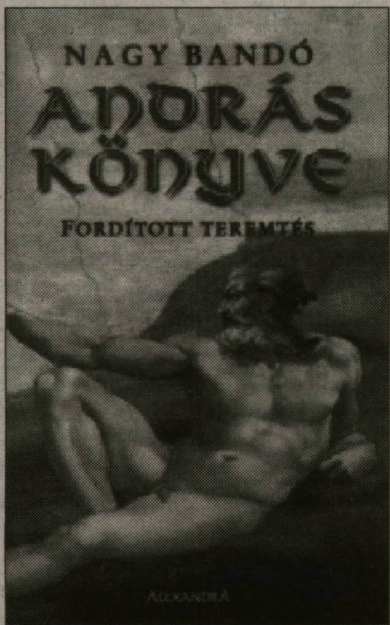
– Lehet, hogy ez egy kicsit balul sikerült mondat volt, de alapjaiban igaz és őszinte. Néha megérzi az ember, hogy egy fontos dolog jött ki a keze közül, és ilyenkor gondol arra, hogy ha most jönne a mindig rosszkor ránk köszöntő halál, már nem kellene szégyenkezni egy semmit sem érő élet miatt. A könyvemet ilyennek éreztem, de ma már tudom, mi minden szorult még bennem, s úgy gondolom, nagy kár lett volna ott maradni a műtőasztalon. Arról nem beszélve, hogy azért akik odakint vártak, még fontosabbá váltak számomra, s már csak miattuk is bántam, hogy ezt mondtam ki pár héttel előtte.

– *Az a mondat egy halállal szembenező ideológiának látszott.*

– Nem gondolkodom ideológiákban, de ettől még lehetett annak érezni. A halállal úgy tudok csak szembenézni, hogy egyfolytában jól és emberileg gazdagon élem az életem. Ahogy szorul a hurok, ahogy fogynak az évek, egyre inkább súlyozom a teendőimet, a vállalásaimat és a dolgaimat. Eddig sem gondoltam magam önzőnek, s ezután sem válok azzá, de ebben a tekintetben igyekszem kialakítani magamban egy olyan helyzetet, melyben egyre inkább a dolgaim válnak fontossá. Ha jól töltöm ki a napjaimat, és hasznosan töltöm el az éveimet, reménykedem, már nem lesz annyira tragikus a vég. És persze 85 évesen talán már elegendő is lesz az egészből.

– *A „megígért” 85 életévből még 30 van hátra. Az lehetetlen, hogy ennyi év úgy teljen el, hogy nem lesz miről beszélned.*

– Olyannyira, hogy már most írom András második könyvét (alcíme: *Andráskereszt*), és most érzem meg igazán, milyen jó, hogy a téma kimeríthetetlen. Odáig eljutottunk az első könyvben is, hogy nem fogadom el a szízi fogantatást és a feltámadást, azt sem, hogy Isten teremtette a világot, benne az élőlényeket és minket, embereket. Megkísérletem kibontani, hogyan gondolom, hogy Isten a mi teremtményünk, pontosabban mindannyiunknak van egy-egy személyes istene, akit a tudatunk ébredésétől a

András könyve.

halálunkig, azaz a tudatunk megszűntéig mondhatunk magunkénak. Ez egy különös szimbiózis, melyet csak azok élhetnek meg, akik nem csak az Írásra hagyatkoznak, hanem a saját intuícióikra, arra törekedve, hogy megélhessék a Jézus által is megélt ős istenélményt.

– *Istenkereső, filozófálgató és humorista. Jó kis meglepetést okoztál az olvasók körében. Jelentett-e ez valamit a kollegáid számára? Érkezett-e tőlük bármiféle visszajelzés?*

– Nem, de magam sem tudom, hogy vártam-e tőlük bármit is. Nem a szakmának írtam az András könyvét, de négy hónappal a megjelenése után valóban megtörténhetett volna, hogy bármelyikük fölhív, s legalább annyit mond, hogy elolvastam, gratulálok. Vagy elolvastam, maradj a humornál. Azt hiszem, ennél fontosabb volt számomra, hogy olvasóim javarésze olyanokból tevődik össze, akik a kabaréért, talán még a humoromért sem túlzottan ugrálnak, de ez a könyv a szívükhez nőtt. Átfedések is vannak, tehát a humorom mellé el tudták helyezni ezt a könyvet és ezt az éneket is.

– *Elképzelhető-e egy szemléletváltás, másfajta alapállás az ezután közönség elé kerülő műsoraiddban?*

– Ma még fogalmam sincs, lesz-e még új önálló estem. Ha lesz, akkor az csak és kizárólag pódium műsor lehet, olyasmi, amilyen a régi Kocka utca 13 vagy a 40 éves a Forint volt, bár az ilyesmire sokkal kevesebb a fogadókészség. Ma jobbra cégek rendezvényein „haknizom”, azaz laza szórakoztatást nyújtok, mert csak ott képesek megfizetni a hozzám hasonló előadókat, s ezt – enyhén szólva – unom, akkor is, ha megélek belőle. Van két műsortervem, félkész anyaggal, de most éppen nincs hozzá kedvem, nem köt le az írása. Eközben rengeteget olvasok, készülve az új kötetemre. A Rádiókabaré sem tud feldobni, kiírtam már magamból annyit, hogy ne kelljen csörtetnem, s nincs ami inspiráljon. A televíziós „szórakoztatás” nem okoz örömet, minden „kabarét” hülyéskedésnek, viccelődésnek érzek, s reményt sem látok arra, hogy a tévék bármelyikében lehet még bármikor is szakmailag is elfogadható műsor. Amíg ez így lesz, nem kívánok részt venni egyikben sem. Szép lassan kitáncolok a táncsoportunkból, és keresem a magam koreográfiáját.

– *Hogy ismerkedtél össze Bitó László íróval, és minek köszönhető, hogy közös könyvbemutatókat tartotok?*

– *Bodor Pál* (Diurnus) hívott föl, hogy ajánlotta a könyvemet Bitónak,

majd ezt követte Bitó e-mailje Amerikából, melyben megírta, hogy tetszik neki a könyvem, és annyi a hasonlóság a hitünkben és fölfogásunkban, hogy szeretne velem beszélni. Időpontot kért, fölhívott New Yorkból, egy teljes órát beszélgettünk, és ez össze is kötötte a sorsunkat, barátok lettünk. Ezt követte egy pesti találkozás az otthonukban, és ott is alig tudtuk elvágni a beszélgetést. Ezek a vitá-estek, író-olvasó találkozók pedig szinte kínálták magukat. A múltkor Bitó *Heller Ágnessel* ült egy asztalnál, s most én várok arra, hogy egy budapesti beszélgetés összejöjjön előbb talán Lacival, aztán Heller Ágnessel. Ez persze csak a közös örömünk, az igazi az lenne, ha végre egy szenvedélyes vita bontakozna ki köztünk és a közönség, az olvasók között. Rám vár még egy nagy próbatétel: *Várszegi Asztrikkal* ülünk le Győr egyik nagy termében, hogy megvitassuk az egyházzal és a hittel kapcsolatos gondolatainkat, s összecsiszolhassuk véleményünket. Bitó Lacival szeretnénk egy beszélgetéssorozatot egyetemistákkal is, remélve, hogy pezsgő vita alakul majd ki.

– *Egyre inkább az a vélemény alakul ki bennem, hogy egy teljesen új alkotó emberrel beszélgetek. Mintha elmosódna a hajdani humorista, és itt formálódna az orrom előtt a könyv előszavában Hankiss Elemér által is megszületett filozófus. Ez most már így marad? Vagy ez még mindig csak egy új arc, és lehet, hogy még újabbakat is megismerhetünk?*

– Emberileg nem változtam, de korosodtam, tehát ehhez idomult a személyiségem is. Eddig sem préselődtem bele a humorista skatulyába, ezentúl sem fogok csak egy dologra koncentrálni, igaz, most fő témámmá vált a hit világa és az istenkeresés. Lehet, hogy megkomolyodtam, számomra is így tűnik, de eközben könnyű kis írásokat küldök néhány lapnak, tehát őrzöm a régi éneket is, miért is bújnék ki a bőrrömböl? Eddig is faragtam és rajzoltam, karikatúristaként is jegyeztek (ma is rajzolok asztali portrékat), sőt az 1960-as évektől kezdve épp a Szegedi Egyetem és a Délmagyarország adott lehetőséget a szárnypróbálgatásaimhoz. Van bennem hajlam a reneszánsz életre, mindent szeretek és szeretnék ki- és megpróbálni, tehát gyerek vagyok, őrzöm a hajdan volt gyermeki létemet, s ebből nem akarok engedni. Ez éltet, ez ad örömet. Ha majd az új önálló est akar kibújni belőlem, nem álom útját, mert akkor biztosan épp az érlelődött meg bennem, hadd jöjjön. Gondolkodóvá alakított az élet és a leélt 55 évem, talán némi bölcsesség is belém szorult már, magyarázom használok az eszemet, az András könyvével pedig épp azt akartam elérni, hogy ugyanezt tegyék majd az olvasók is. Gondolkodjanak, fogalmazzák meg maguknak, hogy mit gondolnak Istenről, hogyan viszonyulnak hozzá, és vessék össze, van-e hasonlóság a gondolkodásunk között. Remélem, hasznukra váltam, s ennél többre nem vágyhatok. Hogy ezentúl minek neveznek, nem fontos, s az sem, hogy én minek gondolom magamat. A munkám eredménye számít, s az alapján nevezhetnek annak, aminek gondolnak. Én maradok az, aki voltam: egy képességeket magában hordozó, s azokat bontogató ember.

T. P. Z.

A Szegedi Tudományegyetem Kulturális Irodája

EGYETEMI ZENEI VERSENYT

hirdet az egyetem nappali tagozatos és PhD hallgatói számára.

A versenyen a **komolyzene** ill. a **népzene** körébe tartozó (esetleg a *komolyzene és a könnyűzene határterületére* tartozó), összesen 5-10 perc műsoridejű hangszeres vagy vokális szólódarabok és kamaraművek, ill. eredeti (nem zeneszerzői feldolgozású) népzenei anyag énekes vagy autentikus hangszeres előadásával lehet részt venni.

Szólístaként a Szegedi Tudományegyetem nappali tagozatos és PhD hallgatói indulhatnak, kivéve a Konzervatórium hallgatóit ill. a JGYTFK ének-zene szakos hallgatóit.

Kamaracsoportok esetén az előadók maximális létszáma hat fő; a tagok legalább felének az SZTE hallgatójának kell lenni. A versenyzők esetleges zongora- vagy egyéb hangszeres kísérője bárki lehet.

A verseny a jelentkezők nagyobb száma esetén várhatóan két fordulós; a selejtezőt követő döntő során nyilvános hangversenyen ítéli oda a szakzsűri a díjakat, pénzjutalmakat.

A hangszeres és az énekes versenyzők, valamint a komolyzenei és a népzenei előadók külön kategóriában versenyeznek, a győzteseket külön-külön díjazák.

Az Egyetemi Zenei Verseny **kategóriái:**

I. Komolyzene

I.A Vokális komolyzene (szólísták és együttesek)

I.B Hangszeres komolyzene (szólísták és együttesek)

II. Népzene

II.A Népdaléneklés (szólísták és együttesek)

II.B Hangszeres népzene (szólísták és együttesek).

Az Egyetemi Zenei Verseny **140 000 Ft** összdíjazású.

A versenyekre november második felében kerül sor.

A Szegedi Tudományegyetem Kulturális Irodája

EGYETEMI VERS- ÉS PRÓZAMONDÓ VERSENYT

hirdet az egyetem nappali tagozatos és PhD hallgatói számára.

A pályázóknak **magyar szerzők három szabadon választott versével** vagy **prózájával** kell nevezniük, az egyik mű írójának kortárs alkotónak kell lennie.

Egy-egy vers ill. próza műsorideje nem haladhatja meg a 10 percet.

A zsűri egy első (20.000 Ft), egy második (15.000 Ft), egy harmadik díjat (10.000 Ft), valamint egy jutalmat (5.000 Ft) oszt ki.

A versenyre november második felében kerül sor.

Az **előadói versenyekre** az SZTE Kulturális Irodában (Dugonics tér 13. II. em.) **kapható nevezési lapon** lehet jelentkezni 2002. november 8-ig.

A Szegedi Tudományegyetem Kulturális Irodája

NAPLÓ PÁLYÁZATOT

hirdet az egyetem nappali tagozatos és PhD hallgatói számára.

Bárminemű egyéb megkötés nélkül: olyan szövegeket várunk, amelyek a szerzők életének egy, a pályázat kiírása és leadása közötti teljes hetét, annak eseményeit rögzítik és kommentálják, naplószerű kifejtésben. Egy pályázó egy szöveggel jelentkezhet, melynek terjedelme maximum 7 flekk (30 sor, 60 betűhely), az ennél hosszabb írásokat a bírálók automatikusan kizárják a versengésből. A pályaműveket zárt, jelígével ellátott borítékban kell leadni, amelyben egy újabb zárt boríték a jelíge feloldását (név, kar, szak, évfolyam, értesítési cím) tartalmazza.

A zsűri egy Pályadíjat (30.000 Ft) és két Jutalmat (10-10.000 Ft), valamint különdíjakat oszt ki.

A Szegedi Tudományegyetem Kulturális Irodája

NAPLÓ PÁLYÁZATOT

hirdet az egyetem oktatói és valamennyi dolgozója számára.

Bárminemű egyéb megkötés nélkül: olyan szövegeket várunk, amelyek a szerzők életének egy, a pályázat kiírása és leadása közötti teljes hetét, annak eseményeit rögzítik és kommentálják, naplószerű kifejtésben. Egy pályázó egy szöveggel jelentkezhet, melynek terjedelme maximum 7 flekk (30 sor, 60 betűhely), az ennél hosszabb írásokat a bírálók automatikusan kizárják a versengésből.

A pályaműveket zárt, jelígével ellátott borítékban kell leadni, amelyben egy újabb zárt boríték a jelíge feloldását (név, beosztás, kar, egység, értesítési cím) tartalmazza.

A zsűri egy Pályadíjat (30.000 Ft) és két Jutalmat (10-10.000 Ft), valamint különdíjakat oszt ki.

Mindkét Napló Pályázat leadási határideje, helye: 2002. november 15., SZTE Kulturális Iroda (Dugonics tér 13. II. emelet)

A győztes pályaművek megjelennek a *Szegedi Egyetemben*, illetve a beérkezett naplók mennyiségétől függően egy reprezentatív „kordokumentációs” kiadványban. Minden egyes verseny és pályázat díjait szakzsűri ítéli oda. A versenyek ünnepélyes eredményhirdetésére és díjkiosztó Gálaműsorára 2002. december 12-én 18 órakor kerül sor az egyetem Aulájában.

AZ OLVASÓ AJÁNlja 06-20-558-68-78

Akit meg kell írni,
akit föltétlen meg kell hallgatni,
akit mindenképp meg kell kérdezni.
Akire kíváncsi a Szegedi Egyetem olvasója.
Azt az olvasó ajánlja, várjuk hát sms-ét vagy hívását.

A GRAND CAFÉ PROGRAMJA OKTÓBER 2-15.

Október 2. 19h: Őszi kulturális fesztivál - Irodalmi est Grecsó Krisztián, Harcos Bálint, Kiss Ottó, Varró Dániel
Október 3. 19h: Őszi kulturális fesztivál - Találkozás Sas Tamás rendező-operatőrrel, beszélgetést Illés Róbert vezeti
Október 4-6. 19h: Presszó r.: Sas Tamás 21 óra: Rosszfiúk r.: Sas Tamás
Október 4. 17h: Gyerekgyilkosság r.: Szabó Ildikó, operatőr: Sas Tamás
Október 5. 17h: Árnyék a havon r.: Janisch Attila, operatőr: Sas Tamás
Október 6. 17h: Tamás és Juli r.: Enyedi Ildikó, operatőr: Sas Tamás
Október 7. 19h Őszi kulturális fesztivál Drót7 est
Október 8-9. 19h-23h Őszi kulturális fesztivál Válogatás a Mediawave történetéből
Október 10-16. A másik Amerika – David Lynch filmjei
Október 10. 19h: Őszi Kulturális Fesztivál Barátok Fekete Vince „A Jóisten a Hintaszékből” (versek) és Lakatos Mihály „Vizit a gömb túldoldalán” (drámák) című kötetének bemutatója. 21.00 Elefántember (The Elephant Man, 1980)
Október 11-16. 19h: Mulholland Drive
Október 10. 21h: Elefántember
Október 11. 21h: Kék bársony
Október 12. 21h: Veszett a világ
Október 13. 16:30: Twin Peaks – Tűz, jöjj velem! 21h: Útvesztőben
Október 14-15-16. 21h: Straight Story

A SZEGEDI KÖZÉLETI KÁVÉHÁZ PROGRAMJA OKTÓBER 1-16.

Október 1. 18h MTESZ Székház (Kígyó u. 4.) SZEGEDI HALHATATLANOK: 1. Dr. Koch Sándor, az ásványok és kőzetek apostola. Vendég: Dr. Bagdi Sándor főiskolai docens. Beszélgetőtárs: Dr. Pleskó András tanár
Október 2. 17h Cafe Radio 88, Szeged Plaza FORUM SZEGEDIENSE: Vendég: Kupa Mihály, a Centrum Párt elnöke Klarinéton közreműködik: Molnár Gyula önkormányzati képviselőjelölt. Beszélgetőtárs: Vass Imre, a Rádió 88 műsorvezetője.
Október 3. 18h Royal Szálló ÚJSZERŰ GONDOLATOK A RENDŐRSÉGI KIKÉPZÉSBEN: Vendég: Kocsis István kiképző tiszt. Házigazda: Gellérty László újságíró.
Október 4. 17h Szeged Plaza Főtér FORUM SZEGEDIENSE: Vendégek: Szeged város polgármester-jelöltjei. Beszélgetőtársak: Vass Imre és Zoltán Csaba a Rádió 88 műsorvezetői. Házigazda: Rózsa Péter marketing igazgató.
Október 7. 18h MTESZ Székház (Kígyó u. 4.) MINDENNAPI ÉLETÜNK LASSÚSÁGA ÉS AZ INFORMÁCIÓS FORRADALOM: Vendég: Knyur Géza vezérigazgató, Delfin Computer Informatikai Rt. (Hódmezővásárhely). Házigazda: Szilágyi Árpád városvédő polgár.
Október 8. 18h Royal Szálló „LEGESLEGVÉGÜL”: Versek. Válogatta és elmondja Babos Ágnes. Fuvolázik: Varga Laura. Házigazda: Kiss Ernő népművelő.
Október 9. 18h Royal Szálló ROVÁSÍRÁS: Vendég: Dr. Deák Dezső fogorvos. Beszélgetőtárs: Dr. Fodor Domonka orvos.
Október 10. 13h Megyeháza Parkoló KIRÁNDULÁS MAKÓRA: Itt fog húzódni a schengeni határ... Makó idegenforgalmi, kulturális, gazdasági lehetőségei. Házigazda: a Maros-menti Vállalkozók Klubja (akiknek köszönetet az ingyenes külöbuszért). Beszélgetőtárs: Dr. Vassné Dr. Marosvári Mária ügyvéd.
Október 10. 18h Juhász Gyula Művelődési Ház Díszterme O SOLE MIO: Vendég: Martinek Csaba énekművész. Közreműködik: Bereczky Szilvia énekművész. Zongorán kísér: Nagy Imre. Házigazda: Juray Miklós tanár.
Október 11. 17h Ifjúsági Ház Nagy Tisza Terem VÉRTANÚK, HŐSÖK, MÁRTÍROK, ÁLDOZATOK MAGYARORSZÁGON: Vendég: Dr. Magyar Kálmán archeológus, történész (Kaposvár). Házigazda: Szilágyi Árpád városvédő polgár.
Október 14. 18h MTESZ Székház (Kígyó u. 4.) SPORT, CSALÁD, POLITIKA, DÉLMAGYARORSZÁG: Vendégek: Donkó Orsolya válogatott kosárlabdázó és Szetey András válogatott vívó, a Délmagyarország főszerkesztője. Házigazda: Szilágyi Árpád városvédő polgár.
Október 15. 19h Alsóvárosi templom COLLEGIUM MUSICUM ORGONA-HANGVERSENY: Vendég: Réz Lóránt orgonaművész. Kátai László művének ősbemutatója. Háziasszony: Dombiné Dr. Kemény Erzsébet főiskolai tanár. Az orgonaestek szerkesztője: Csanádi László orgonaművész.
Október 16. szerda 17h Szeged Plaza, Főtér FORUM SZEGEDIENSE A BIG BROTHER ÉS AZ EMBERI MÉLTÓSÁG: Vendégek: Gyulay Endre Szeged-csanádi megyés püspök. Dr. Balogh Tibor egyetemi tanár, pszichológus. Pavlovics Miklós a Telin TV főszerkesztője. Beszélgetőtárs: Vass Imre a Rádió 88 műsorvezetője. Házigazda: Rózsa Péter marketing igazgató.

Magyar Bálint a lexikális ismeretek tarthatatlanságáról KREATIVITÁS ÉS KÉSZSÉGFEJLESZTÉS

Az oktatási tárca első embere az új típusú érettségi kapcsán – közvetve – hozzászólt a gigantikus óvoda-kérdéshez.

A kétszintű érettségi bevezetéséhez hozzátartozik a most beérkező vizsgakövetelmények felülvizsgálata, hiszen ezek a lexikális ismeretek maximalizálására törekednek, márpedig nem ez a jövőbe vezető legjobb út. Erről Magyar Bálint beszélt Miskolcon, a Zrínyi Ilona Gimnáziumban tartott oktatási fórumon pedagógusok és diákok előtt.

Az oktatási miniszter kifejtette: nem lehet a gyerekek idejét felszabadítani és alapkészségek elsajátítására, logikai problémamegoldó készség fejlesztésére használni akkor, ha a lexikális ismeretek dominanciája érvényesül a közoktatásban.

Véleménye szerint ezen csak akkor lehet változtatni, ha az emeltszintű érettségi vizsgakövetelményei át-

strukturálódnak, és nem a lexikális tudás mindenhatóságára épülnek.

– Ez egy fontos üzenet a diákoknak, szerintem ugyanis gondolkodni kell megtanulni, nem pedig előre gyártott kész válaszokat befűlni, mert azé a jövő, aki új kihívásokra is válaszolni tud majd akkor is, ha már elhagyta az iskola padjait – hangsúlyozta Magyar Bálint.

Kérdésre válaszolva a miniszter kifejtette, hogy a mai magyar középiskolai érettségi bizonyítvány egyre kevésbé kompatibilis az Európai Unióban szerzett érettségi bizonyítványokkal.

Példaként említette, hogy olyan két tannyelvű iskolákban, mint a budapesti Karinthy Frigyes Gimnázium, nemzetközi érettségi diplomát adnak a diákok egy jelentős részének, ami azt jelenti, hogy ezzel az érettségivel – felvételi nélkül külföldi egyetemekre is be tudnak iratkozni.

A kétszintű érettségi szerkezetében ehhez hasonlít, de alapszabán esszé jellegű feladatokat kell megoldani, mert azt vizsgálják, hogy a diák miként tud megbirkózni alapszabán problémamegoldó képességei révén az előírt követelményekkel, tehát Magyarországon is a készségfejlesztést kell előtérbe állítani – magyarázta a miniszter.

Kifejtette, hogy ehhez nincs szükség többletkiadásokra, hanem szembe kell nézni a helyzettel, hogy ma a diákok a középiskolában 50-55 órát, negyedik osztályban 65 óránál is többet tanulnak hetente, eközben a nemzetközi vizsgálatok azt mutatják, hogy az olvasás-szövegértés tekintetében nagyon rosszul állnak.

Magyar Bálint megoldásként említette: a nemzetközi kihívásokkal szembe kell nézni és bátran meg kell tenni azokat a reformlépéseket, amelyeket például az Európai Unió országai – jóval előttünk járva – már megtettek.

ÚJ OKTK PÁLYÁZATOK

Az Országos Kiemelésű Társadalomtudományi Kutatások Közalapítvány (továbbiakban: OKTK) pályázatot hirdet.

A pályázatot olyan, a társadalomtudományok körébe vágó tudományos kutatások támogatására írták ki, amelyek eredményeikkel közvetlenül vagy közvetve alkalmasak a kormányzati munka segítésére.

Az alábbi témakörökben lehet pályázatot benyújtani: magyar gazdaságpolitika; foglalkoztatás; közigazgatásfejlesztés, településfejlesztés, kistérségek életminősége, környezet- és természetvédelem; oktatáskutatás; család és ifjúság, az állami gondozottak életesélyei; társadalompolitika; biztonságpolitika; kulturális hagyományaink feltárása, nyilvántartása, kiadása, magyarságkutatás; a Kárpát-

medencei nemzeti és etnikai kisebbségek kutatása; Magyarország jelenkortörténete (az 1948 utáni időszak); tudomány- és technológiapolitika; európai uniós csatlakozás; lemaradó rétegek vizsgálata.

Az OKTK általában egyéves, esetleg több, de legfeljebb hároméves futamidejű kutatásokat támogat. Az utóbbi esetben is csak egy esztendőre tudja szavatolni a kutatás finanszírozását, azonban – eredményes tevékenység esetén – a lehetőségekhez képest a kuratórium törekszik a további igények kielégítésére.

A pályázatokat legkésőbb 2002. október 5-i postabélyegzővel, vagy személyesen 2002. október 5-én 16 óráig lehet benyújtani. A kuratórium – szakértő zsűri véleménye alapján – novemberben hozza meg döntését. A szerző-

déskötésre decemberben kerül sor. A kutatás kezdő időpontja: 2003. január 1.

A pályázatot az arra szolgáló úrlapon kérjük benyújtani. A felhívás az Interneten is olvasható, és a pályázati úrlapokkal együtt letölthető a <http://www.fpi.hu> oldalról.

Könyvkiadásra a kuratórium csak a "kulturális hagyományaink feltárása, nyilvántartása, kiadása, magyarságkutatás" témakörben tud támogatást nyújtani. (Az erre jelentkezők a "B" típusú úrlapon pályázhatnak.)

A pályázatokat a Felsőoktatási Pályázatok Irodájához egy eredeti és három másolati példányban kell a fenti határidőre eljuttatni. Professzorok Háza, Felsőoktatási Pályázatok Irodája, 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 19-21. V. em. 505. Tel: 343-0588, 343-0163.

TANÉVNYITÓ MÁRAMAROSSZIGETEN

A romániai tanévnyitás napján magyar állami segítséggel új, önálló magyar középiskola kezdte meg működését Máramarosszigeten.

Az 1960-ban megszűnt máramarosszigeti magyar középiskola helyett most megnyílt új tanintézményben, a Löwey Klára nevét viselő új, önálló magyar líceumban 278 helybéli és környékbeli I-XII. osztályos tanuló kezdte meg a tanévet.

Az iskolaavatáson részt vett és beszédet mondott Markó Béla, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség elnöke és Bálint-Pataki József, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke is.

Markó Béla az eseményről az MTI-nek adott nyilatkozatában kijelentette: nagyon örülne, ha minden évben meg tudnának nyitni valahol Erdélyben egy újabb magyar középiskolát. Ez az utóbbi két évben sikerült, hiszen tavaly ilyenkor Aradon kezdte meg működését a Csiky Gergely Líceum, most pedig Máramarosszigeten indul új magyar középiskola. Ez nagyon sok munkába került, az RMDSZ helyi szervezetei és parlamenti képviselői nagyon sokat tettek ennek érdekében. Ez az iskolaindítás egyik fontos témája volt az RMDSZ és a Romániában kor-

mányzó Szociáldemokrata Párt (PSD) közti együttműködésnek és tárgyalásoknak is.

Az RMDSZ szövetségi elnöke rámutatott: elég hosszú folyamat volt az engedélyeztetés, majd az épület megszerzése. Ezt a városi önkormányzat vásárolta meg a megyei erdészeti hivataltól. Az építésszerzéshez megfelelő jó viszonyt kellett kialakítani a városi önkormányzaton belül.

Az iskola létrehozásához a magyar kormány jelentősebb gyorsaságot nyújtott a Határon Túli Magyarok Hivatalán keresztül. De további támogatást várunk, mert az új iskolát működtetni már lehet ugyan, de még nincs felszerelve – mondta Markó Béla.

Bálint-Pataki József, a HTMH elnöke beszédében nagy örömmel üdvözölte az iskolanyitást és avatást ünnepét. A kisebbségi sors szülte „lehet, nem lehet”, illetőleg „lehet, mert kell” fordulatokra emlékeztetve a közös cselekvés, a közös ünneplés szükségességét hangsúlyozta.

Szükség van ünnepekre is egy kisebbségi közösség életében. Tavaly Aradon volt részünk egy ilyen ünnepben, most Máramarosszigeten – nyilatkozta az MTI-nek az iskolaavatás után Bálint-Pataki József. – Az, hogy

itt, ebben a térségben, ahol 42 évvel ezelőtt megszűnt a város magyar középiskolája, most új, önálló magyar tanintézet kezdte meg működését, olyan előre mutató esemény, amelytől minden magyarnak emelkedhet a lelke, függetlenül attól, hogy hol él. Ez a mostani ünnep nagy összefogás eredménye. Az emberek a határon belül és a határon túl össze tudtak fogni az iskola létrehívása érdekében. A magunk lehetőségei szerint mi is hozzájárultunk anyagilag ennek az iskolának a létrehozásához, de ez tulajdonképpen elsősorban az emberi akárságnak és összefogásnak a nagyon szép példája. A magunk részéről a jövőben is segíteni szeretnénk. Hiszen külön ügy valamit beindítani, még ha nem is túl könnyű létrehozni, de megtartani talán még nehezebb. Ezért ahhoz, hogy ennek a térségnek az egyetlen magyar középiskolája nyugodtan és biztonságosan fejlődhesen, további anyagi és szakmai segítségre van szükség. Valamennyiünk segítőkészségét élesztheti és táplálhatja annak tudata, hogy íme, lehet, mert érdemes. Olyasmért is például, hogy az idén Máramarosszigeten több mint kétszer annyi elsőosztályos magyar gyermek tanul anyanyelvén, mint tavaly.

MOCSAI, A SZEGEDI SIKEREDZŐ

A magyar sportbarátok népes táborába Mocsai Lajos az olimpiai ezüstérmes, Európa-bajnok magyar női kézilabdaválogatott szövetségi kapitányként ismeri. Az egyetemi rangban működő budapesti testnevelési főiskolán, a dékáni hivatal egyik ajtaján a névtábla azt jelzi, hogy az iroda Mocsai Lajos menedzserigazgató munkahelye. Ott találkoztunk a rendkívül dinamikus, jó fellépésű igazgatókapitánnyal, hogy a kettős nagy feladatáról, továbbá a családról és az élet néhány más, fontos kérdéséről beszéljünk. Értekezletről érkezett, és amikor megszólalt, ugyanazt a fátyolos, rekedtes hangot hallottuk, mint a mérkőzések utáni nyilatkozataiban, amikor – miután a kispadról a nézőtér zaját túlkiabálva folyamatosan kommunikál a játékosai – bizony majdnem csak suttogva képes beszélni.

– Dohányzik?

– Nem.

– Pedig régen játszottak meccset ahhoz, hogy még most is rekedt legyen...

– A hangszálaim nehezen regenerálódnak.

– De nem is hagyja pihenni őket! Mondja meg őszintén: hiányzott az amúgy is zsúfolt, mozgalmas életéből, hogy a főiskola menedzsere legyen?

– Az elkötelezettség munkál bennem erősen. Nagyon sokat köszönhetek az iskolának. Fontosnak tartom az életét, a sorsát, és ezt igyekszem kifejezésre juttatni. Főállásban amúgy mindig a TF tanára voltam az után, hogy 1978-ban befejeztem a tanulmányaimat. Akkor tanársegédként átültem a katedra másik oldalára. Az edzői tevékenységemet is emellett folytattam, amihez persze olykor nagyon hosszú szabadságot kellett kiennem.

– A magyar felsőoktatásban újszerűnek tűnik az a poszt, amelyet betölt.

– Végső soron egyrészt a főiskola dékánhelyettese, másfelől pedig a gazdasági igazgatója vagyok, ezt takarja a munkaköröm megnevezése. Fontosabb azonban az, hogy mi a célja: a megfelelő gazdálkodás kialakítása, és annak megkönnyítése bizonyos saját bevételek révén, hogy a főiskola a megszokott magas színvonalon működjön.

– A színvonalról az ön sikeres edzői pályafutása is árulkodik, hiszen gyakorlatilag a TF-ről vitték el az egyik legrangosabb csapathoz, a Vasasba edzőnek. Hogyan is történt?

– Középfokú edzői tanfolyamot tartottam. Az egyik hallgatóm nem más volt, mint Rajz Ferenc, az angyalföldi klub kézilabdázójának az egyik vezetője. Ő kért fel arra, hogy legyek a női csapatuk edzője.

– Szinte mesés karriertörténet. Gondolom, rögtön igent mondott...

– Viszonylag hamar döntöttem, de nem könnyen. Még játszottam, válogatott kerettag voltam. Először tehát arra kellett magamban, magamnak választ adnom, hogy befejezzem-e az aktív pályafutásomat.

– És arra is, hogy szabad-e majd nem az iskolapadból átépíteni a gyakorlat sűrűjébe, az egyik legerősebb magyar csapat mellé?

– Nem voltam már egészen kezdő. Két éven át vezettem a főiskola két csapatának az edzéseit. A nők akkor jutottak vissza a bajnokság első osztályába. Adminisztratív akadály azért akadt, mert csak bizonyos gyakorlati idő eltöltése után lehetett volna elhelyezkednem. De a tanulmányi előmenetel, a sikeres tudományos diákkori tevékenységem miatt ettől eltekintettek.

Női csapat élén állni hálás feladat. A nők ugyanis nagyon fegyelmezettek, lelkiismeretesek, szorgalmasak, ennek megfelelően kiváló a monotóniatűrűségük is.

– Azért nem lehetett könnyű a Vasasba, sztár hölgyek közé becsöppenni...

– Örök hálával tartozom a játékosoknak és a vezetőknek a fogadtatásért.

Tizenhat évvel később, 1998-ban Mocsai Lajos ismét női csapat, a magyar válogatott edzője lett. Németországból érkezett, ahol nyolc évig férfiak edzője volt Lemgóban, illetve Netterstedtben.

A fogadtatására Kökény Beatrix, a válogatott csapatkapitánya így emlékszik vissza: „Egy kicsit tartottunk Lajostól. Hosszú éveken át férfiakkal dolgozott, és úgy véltük, hozzászokott a keményebb hangnemhez. Azzal vigasztaltuk magunkat, hogy három lánya is van, akiket persze babusgat. Az elméleti okoskodások után azonban eljött a találkozás, és elmondhatom, hogy az első perctől kezdve nagyon jó volt a kapcsolat a kapitány és a lányok között. A mérkőzések előtt és után természetesen feszültebb volt a légkör. Játék közben – úgy éreztük – túlságosan sok tanácsot igyekezett adni, amit nehéz volt feldolgozni. De a szabadidőben oldott volt a légkör. Márpedig nagyon sok időt töltöttünk együtt a felkészülés során. Közös tévétűnt vagy mentünk színházba, fürdőbe.”

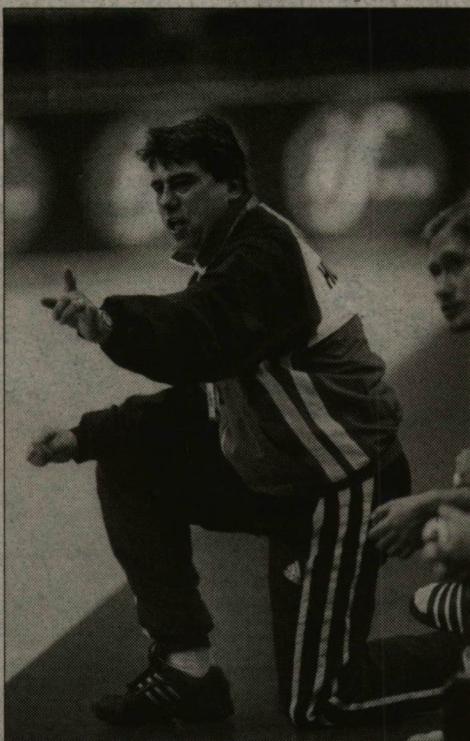
Beatrix, a magyar kézilabda egyik kiemelkedő klasszisa hitelesen dicsérheti a mestert. Pályafutásának legsikeresebb három évét töltötte vele, hiszen a Sydney-ben megszerzett olimpiai ezüstérmes, majd az Európa-bajnoki cím után visszavonult. Nincs oka arra, hogy a nyilatkozatával „udvaroljon” Mocsainak, és ez korábban sem volt a stílusa... „Mint csapatkapitányt a jobb kezének tartott. Eleinte még segítenünk is kellett neki az ellenfelek felmérésében, hiszen akkor természetesen a férfineműt ismertem jobban. Együtt dolgoztunk ki a taktika bizonyos elemeit. De az már azokban a kezdeti időkben is világosan kiderült, hogy hiszünk benne. Elfogadtuk minden észrevételét, tanácsát. Az együttműködésünk során a helyes szemlélet tanultuk meg tőle. Egy-egy vereség, vagy a mérkőzések közben gyakran előforduló sikertelen periódus után nem omlottunk össze. Hamar talpra álltunk, készen arra, hogy a következő percekben vagy mérkőzésen ismét a maximumot hozzuk ki magunkból.”

– Azért nem lehetett könnyű a Vasasba, sztár hölgyek közé becsöppenni...

– Örök hálával tartozom a játékosoknak és a vezetőknek a fogadtatásért. Az egyik, sokszoros válogatott kiválóság, Sterbinszky Amália, aki mellesleg idősebb volt nálam, titkos gyűlésre hívta össze a csapat tagjait. Elmondta, hogy fiatalos lendülettel kemény munkát szeretnék végezni. Javasolta, hogy mindenki álljon be a sorba, csinálja végig teljes odaadással azt, amit kérek, mert csakis így juthatnak el jelentős sikerekig.

– És csakugyan... Megnyerték a Bajnokságok Európa Kupáját. Hogyan élte át ezt az újabb mesészerű történetet?

– A legelső nagy élményt a Szpartak Kijev elleni elődöntő jelentette – már az első mérkőzés is, idegenben, ahol pedig öt góllal kikaptunk... Nyilván sokan emlékeznek még, hogy a

A hangszálaim nehezen regenerálódnak.

MOCSAI LAJOS

(sz. 1954)

Házasságkötés: 1977, Csorba Virginia

Gyermekei: Tamás (1978), Virginia (1983), Dorottya (1984), Júlia (1985)

Hobbija: család, a sport valamilyen formájában

Nemzetközi sikerei edzőként:

1982 – Vasas (női), Bajnokságok Európa Kupája, 1. hely

1986 – Magyar válogatott (férfi), világbajnokság, 2. hely

1988 – Magyar válogatott (férfi), olimpia, 4. hely

1996 – TBV Lemgo (német, férfi), Kupagyőztesek Európa Kupája, 1. hely

1997 – TuS Nettelstedt (német, férfi), City Kupa, 1. hely

1998 – TuS Nettelstedt (német, férfi), City Kupa, 1. hely

2000 – Magyar válogatott (női), olimpia, 2. hely

2000 – Magyar válogatott (női), Európa-bajnokság, 1. hely

Szpartak volt a kor legjobb csapata. Turcsin mester vezette, a világ egyik legjobb edzője. Nos, megverték minket öt góllal, de a meccs után kihallatszott az öltözőjükből, amint Turcsin üvölt. Fejlesztéssel fenyegette a játékosait, ha nem szedik össze magukat a visszavágóra. Nem akarok már a mérkőzés, a bírások körülményeivel foglalkozni, de sokkal jobban játszott a csapat, hogysem ilyen különbséggel kapjon ki. Ez egy szakember számára annyira nyilvánvaló volt, hogy nem véletlen – Turcsin pánikba esett.

– Azért a hátrány nagyon jelentős volt a visszavágó előtt...

– Korábban négygólos kijevi vereség után sem sikerült a továbbjutás. Szinte mindenki csak abban reménykedett, hogy a budapesti mérkőzésen majd „szépen halunk meg”. Ezzel szemben a csapat lerohanta az ukránokat. A hetedik percben már a tizenegyedik gólunkat dobtuk. Végül 22:15-ös győzelemmel jutottunk a döntőbe. A trófeát a jugoszláv Radnicski Beograd ellen egy háromgólos vereséggel és egy – ezen a szinten már szokatlannak nagy – tízgólos győzelemmel szereztük meg.

– Hogy ugorjunk egy nagyot a pályafutásában: sajátos szakaszt jelent az a nyolc év, amelyet férficsapatok

edzőjeként külföldön, Németországban töltött. Mindvégig együtt volt azonban önnel a családja. Ez megszokott dolog a szakemberek külföldi vándoréveiben?

– Én a család nélkül nem vállaltam volna a távollétet. Az ember legfőbb felelőssége a gyermekeinek a felnevelése. A legnagyobbik, Tamás fiam is még csak tizenegy, a legkisebbik, Júlia pedig mindössze négy éves volt, amikor szerződést kaptam Lemgóban.

– Hát, lett volna gondja a feleségének, ha egyedül marad itthon négy gyerekkel...

– Ez a lehetőség azonban fel sem merült. Virgi, a feleségem, aki több nyelvet beszélő biológus, így is meghozta a maga nagy, egyéni áldozatát a családjáért, még akkor is, ha számára ez természetes volt. Összesen tizenhárom évet töltött távol a hivatásától, a gyerekekkel. Mi azzal a szándékkal házasodtunk össze, hogy mindketten nagy családot akarunk, és önállóan, azaz egyenlő távolságban a két szülői háztól.

– Ön milyen családból származik?

– Érdekesből... Az ősi gyökerek az erdélyi Háromszékhez kötődnek. A családfákon található Kőrösi Csoma Sándor, a nagy magyar nyelvtudós, aki a XIX. században elindult az ázsiai magyarok felkutatására, és vándorlása során egyebek között megalkotta az első tibeti–angol szótárt. Nos, a család hosszú történetében keveredtek a Csomaiak és a Mocsaiak... A szüleim a humán műveltség megtestesítői, noha édesanyám gazdasági vezetőként, édesapám pedig mérnökként kereste a család kenyerét. A gyerekek életében már helyreállt a „rend”, a bátyám tisztán humán foglalkozást űz, lévén magyar nyelvtörténelem szakos tanár. Magam is pedagógus vagyok, egyrészt tanárként, másrészt pedig az alkalmazott pedagógia egy speciális képviselőjeként, vagyis mint edző.

– A fia felnőtt, és vidéken kézilabdázik. Most tehát ön négy hölgy koszorújában éli az életét... Legalább demonstrálni szokott néha az egyenlőségért?

– A helyzet egyáltalán nem drámai. Imádom az említett hölgyeket. De erősíti a pozícióimat, hogy Tamás fiam szerencsére sok időt tölt otthon. Meg van egy állandó férfiúi segítségem is, hiszen a kutyám, Rocco – fiú.

– A lányok is sportolnak?

– Lovagolnak, úsznak, síelnek, teniszeznek... Ez nálunk természetes. A feleségem is élsportoló volt, utánpótlás-válogatott magasugró.

– Ezek szerint csak a fiút sikerült rávenni a kézilabdázásra...

– Ő választotta magának ezt a sportágat, pedig amúgy ígéretes futballkarrier küszöbén állt már.

A huszonnégy éves Mocsai Tamás Budapesttől hetven kilométerre, Dunaujvárosban, a Dunafernek, a magyar kézilabda egyik élcsapatának a játékos. Alბérletlen lakik, hiszen az állandó otthona ma is a családi fészek. Azonnal hazaindul, mielőlt van egy kis szabadideje.

A csonka futballkarrierjét így idézi fel: „Apám hivatása természetesen befolyásolta a sportágválasztásomat. Ő maga is persze kézilabdázót szeretett volna faragni belőlem a lelke legmélyén. A mozgáskoordináció javításában azonban ő is alkalmazza az egyedüli helyes módszert, a sok sportággal való ismerkedést, a más mozgás-

világok megtermékenyítő erejét. Én is teniszeztem, tollaslabdáztam, s még cselgáncsoztam is, és persze futballoztam. Tizenkét-tizenhárom éves koromban, már a németországi Lemgóban, történetesen igen gyakran rúgtam a labdát. A kölni futballiskola megfigyelői kiválasztottak...” Elmondta, hogy látnak bennem fantáziát, és a képzésemet Kölnben végeznék, ahol kollégiumban laknék. Semmiképpen nem akartam elszakadni a családtól, maradtam tehát Lemgóban.

A fiú tehát határozottan döntött – a kézilabdát választotta. Édesapja manapság már csak viszonylag ritkán látja játszani a munkája és a távolság miatt. Tamás ezt másképp értékeli: „Tulajdonképpen elég sok meccsemen ott van, inkább az a gond, hogy nem követheti folyamatosan a játékot, de így is mindig tud hasznos tanácsot adni.”

– Ezek szerint csak a fiút sikerült rávenni a kézilabdázásra...

– Ő választotta ezt a sportágat. Pedig ígéretes futballkarrier küszöbén állt. Vitték volna Kölnbe, de nem akart a családtól távol élni. Akkor azt kérte, hogy foglalkozzak vele sokat, mert szeretne nagyon jó kézilabdázó lenni.

– De ez a papának nem volt ellene!

– Ez igaz.

– Edzőként a nőkkal vagy a férfikkal könnyebb együtt dolgozni?

– Bizonyos értelemben két külön világról van szó. Hogy könnyebb vagy nehezebb, nem tudom eldönteni. Egy biztos: női csapat élén állni hálás feladat. A nők ugyanis nagyon fegyelmezettek, lelkiismeretesek, szorgalmasak, ennek megfelelően kiváló a monotóniatűrűségük is.

– És nagyon tudnak harcolni!... A küzdősportokban például a legtöbben azért, mert nem tudják elviselni, ha egy másik nő, egy tulajdonképpen vetélytárs fölüljük kerekedik.

– Nálunk ez nem így működik, a nők is egyértelműen győzelemre motiváltak.

– A magyar válogatott a sydneyi olimpia döntőjében fölényesen vezetett már, mégis kicsúszott a kezéből az aranyérem...

– Ennek nagyon sok összetevője volt. Az biztos, hogy a mérkőzés után előjött a női ágazat egyik sajátossága. Sírtak a játékosok...

– És ön?

– Én inkább haragudtam. És elvontam, mert sok csúnyát mondtam volna nekik. De semmiképpen nem akartam megbántani őket. Annál inkább sem, mert nagyon nehéz mérkőzéseken nyújtott kiemelkedő teljesítménnyel jutottak el a döntőbe. Nyilván ennek is megvolt a maga jelentős szerepe az összeomlásban, a végső vereségben.

– Amikor hazaértek az olimpia után, az emberek inkább a döntőt sírták, vagy gratuláltak a döntőbe jutás bravourájához?

– Szerencsére az utóbbiak, a józabbak táborra volt a nagyobb.

– Miért jó férficsapat edzőjének lenni?

– Pedagógusként azért, mert a közösségen belüli súrlódásokat férfias egyenlőséggel oldják meg. A játékban pedig lételemük a rögtönzés, és határozott a törekvés az attraktivitásra.

– Mindkét nem képviselőivel nyert rangos európai klubversengést. Sőt, mind a női, mind a férfiválogatottal eljutott világverseny döntőjébe. Ebben egyedülálló a világon?

– Feltehetően igen, de még nem néztem tüzetesebben utána.

Szekeres István

TIZENHAT TONNA

Avagy hogyan kerestem meg a MU – ZTE meccsre a belépő árát

— A kedd mindig pocsek nap — mondja sarga gumikesztyűjét gyűrgetve egy öregebb alkalmazott a reggeli regisztrációnál sorban állva.

— Szerintem a péntek rosszabb — mondja a fiatalabb, aki már fel is vette a citromsárga egyenmellényét. A tudományos vita ezzel lezárul, mindketten felveszik a teherautók kulcsait és elmennek, annak leszögezése nélkül, hogy reggel fél hatkor munkát kezdeni, szemetet begyűjteni, főleg, ha esik az eső, mindenképpen kellemetlen.

— Steve, a srác veled megy — mutat a főnök rám, miután átnyújtja a kesztyűt és a mellényt. Egy autóval egy sofőr, és két szemetes ember megy, de Steve kollegáját, Andrew-t csak később vesszük fel, útban a körzetünk felé. Steve 38 éves, hét éve van ennél a cégnél, amely 28 teherautójával átlagos méretűnek számít, de Steve szerint jobb, mint az előző munkahelye, bár ott szívesen emlékszik vissza a hét évvel ezelőtti hathetes kukás-sztrájkra, amikor a Piccadilly Circus mentén embermagasságban állt a szemet.

Andrew egy kereszteződés piros lámpájánál várakozik a kocsira, ami épp zöldet kap, miközben Andrew felszáll, így az akció kissé esetenre sikeredik. Talán ezért is bosszús annyira, hogy csak Steve-nek köszön, olyan cockney nyelvjárásban, hogy hozzá képest Audrie Hepburn a My fair lady-ben már a film elején nyelvtanár lehetne.

A kocs hátulján nincs kapaszkodó, a két kukás a sofőr mellől ki-be ugrálva kell, hogy feldobálja a szemetes zsákokat és ürítse a kukákat. Nagyobb szeméthalom láttán a sofőr is kiveszi a részét a szeméthordásból. A kisebbeket Andrew-val ketten dobáljuk fel, míg a járdán heverő magányos zsákokat a lépésben haladó kocsira tesszük. A zöld zsákok másik céghez tartoznak, csakúgy, mint a műanyag ládákban kidobott üvegek és konzervdobozok, ami az Angliában sem túl általános szelektív hulladékgyűjtés bizonyítékai. Néhány zsák felpakolása után Andrew eltűnik, majd kisvártatva három pohár tejes teával tér vissza, amiből kezdeti ellenszenvé ellenére egyet magától értetődően nyújt át. Szünet. Egy kis utcába fordulunk, ahol a kukásautóval nyugodtan leállhatunk.

Komótosan kortyoljuk a teát, nemcsak, mert forró, hanem, mert a ránk bízott területtel máskülönből túl hamar végeznénk. Így is öt óra alatt be lehet gyűjteni a körzetből a kötelező mennyiséget, kétszer nyolc tonnát. A fiúk szerint, ha a kukások ennél is előbb érnek be a bázisra, akkor a későbbiekben több utcát bíznak rájuk, természetesen ugyanazért a pénzért. Így nem sietnek, vigyázva arra, hogy a szükséges minimumnál több semmiképp ne kerüljön a konténerbe. Húsz perc elteltével folytatjuk a munkát egy egyirányú utcában, ám a két oldalt parkoló autók miatt ez az egy irány is kétséges. A gépünk mögött hamar hosszú autósor keletkezik, senki sem dudál, a fiúk sem zavartatják magukat, de azért szorgalmasan dobáljuk a zsákokat a konténerbe. Az előző napi eső megtette a hatását, a műanyag kukák is megteltek vízzel, ami tovább lassítja a tempót. Általában két kukát egyszerre emelünk, majd vállban támasztva könyékkel

Néhány utcával arrébb egy autószerelő műhelynél állunk meg. Itt fém rudakat, használhatatlan autóalkatrészeket pakolunk a konténerbe, sőt, egy autókereket is, amit a prés a többivel együtt könnyedén nyom apróra. Ez az apróság a műhelytulajnak megér némi aprót, amit Andrew zsebébe csúsztat, világossá téve a kívülálló számára is, hogy ez a kitérő hivatalosan nem képezi a cég szolgáltatásainak szerves részét.

A szemet Londonban is több fontot nyom. A szerző fotója.

megtolva beöntjük a prés alá, esős időben azonban ezzel a mozdulattal az ember a saját nyakába öntheti a város kommunális szemetét, amit aztán nehéz megállni öklendezés nélkül. És csíp is.

A mögöttünk álló első autó lassan túl közel gurul a szemeteskocsihoz, kissé megnehezítve a zsákdobálást. Figyelmetlen vagy türelmetlen volt, mindegy, biztos, ami biztos Andrew a kiürített kukát fejjel lefelé tartva emeli el a konténertől, ügyelve arra, hogy némi szeméttel feltétlenül a személyautó motorháztetejére esőpöngjön. A következőkben az autó már tisztes távolságot tart a miénktől.

Néhány utcával arrébb egy autószerelő műhelynél állunk meg. Itt fém rudakat, használhatatlan autóalkatrészeket pakolunk a konténerbe, sőt, egy autókereket is, amit a prés a többivel együtt könnyedén nyom apróra. Ez az apróság a műhelytulajnak megér némi aprót, amit Andrew zsebébe csúsztat, világossá téve a kívülálló számára is, hogy ez a kitérő hivatalosan nem képezi a cég szolgáltatásainak szerves részét. Hasonlóan járunk el egy bevándorlókkal teli lakótelepen, önszorgalomból ad hoc lomtalanítást szervezve, míg Steve az akció finanszírozását felügyeli, ügyelve arra, hogy az összeg arányban legyen a megsemmisítendő bútorok mennyiségével.

— Nem vihetjük el, nem szabályos — mondja Steve az egyik lakó bútorait elnézve, miután a szomszéd hasonló lomjait feldobáltuk a kocsira. Az öreg megértve a kódolt üzenetet, pár fonttal szabályossá teszi az elszállítást.

— Még négyezer font, és teli vagyunk — bíztat minket Andrew, igaz, ez a font sajnos nem a várható borral, hanem a hátralévő szemétnyomnyság mértékegysége — másfél tonna —, ami azért kevésbé emeli a munka-

kedvet. Végigvergődünk a szűk, ám annál melósabb Magdala Avenue-n, Hargrave Road-on, amiket a srácok a múltkor alkalommal kihagytak, így most különösen sok szeméttől kell megszabadítani. A szemetes zsákokért több háznál az alagsorba kell lemenni. Ilyenkor Andrew általában előkeznyen előre megy, a lépcsőn felhajigálja a bejáratához a csomagokat, amelyeket én az utcára, majd Steve a kocsira dob.

A tele kocsival a szemétkerakóhoz indulunk, ami a forgalmas londoni utakon általában hosszú pihenőt jelent a kukásoknak. Ezúttal nincs szerencsénk, alig fél óra alatt kiérünk a lerakóhoz. Miután átgurulunk a szemétkerakó mennyiségét regisztráló mérlegen, egy hatalmas hangár előtt várunk a sorunkra, amíg az előttünk lévő autók is kiürítik a maguk nyolc tonnáját az első kör után. Az ürítés után kilenc óra-
kor hagyjuk el a hangárt, ami fölött a sírályok sóvárogva keringenek, bár azon kívül is bőven jut nekik hulladék a szemételepen.

A következő kört Hampsteadben kezdjük. A Mansfield Road után a kisebb utcákat vesszük sorra, gépiesen szórva a szemetet, mit sem törődve az eső és a napsütés rapszodikus változásaival. Néhány utcával arrébb újabb szünetet rendelünk el és egy kávézóba térünk. Steve-ék itt törzsvendégek, a pult mögött álló asszony ismerősként köszönti őket. A változatosság kedvéért tejes teát kérünk, amit az asszony az asztalunkhoz hoz.

— Ő is magyar — mutat Andrew az asszonyra, aki Sherlock Holmes-i képességek nélkül is rájött, nyilván én vagyok a másik. A szokásos „hogy tesszik London-mióta vagy kint-meddig maradsz”-típusú kérdések után Róza elmondja, hogy Erdélyből jött, itt él 8 éve kisfiával és pakisztáni férjével, aki történetesen az ékező tulajdonosa.

— Öt éve voltam otthon, persze kicsit hiányzik, de jól érzem itt magam — tovább nem csevegünk, Róza új rendelést vesz fel egy vendégtől.

Miután a fiúknak elmagyarázom, hogy Róza egészen pontosan erdélyi magyar, felcsillan a szemük. A „Transylvania” hallatán ugyanis reflexszerűen Drakulára asszociálnak, így innentől kezdve ahányszor elmegy mellettünk Róza, ujjukkal keresztet mutatnak és az iránt érdeklődnek, lehet-e itt hagymát kapni. Nagy-Britanniában az Erdély-imáznak Drakula olyannyira része Lugosi Bélának és Hollywoodnak köszönhetően, hogy a Zoltán nevű utazók jobb, ha más nevet találnak ki maguknak, különben minden bemutatkozásnál kuncogó arcok fogadják majd, mondván, milyen vicces, hogy valaki Drakula kutyájának nevét viseli.

A tejes tea után még egyet rendelünk, ezúttal elvitelre, majd folytatjuk a munkát. Egy kórház, aztán egy irodaház következik, hálás helyek, mert itt nagy zöld kerek konténerek sorakoznak, amiket az autó emelője magam el és ürít ki, néhány gombnyomásra. Az irodaháznak másik haszna, hogy Andrew nagy öröme külön tesz a nyomtatópatronákat, amiket ő elad újrahasznosításra egy ismerősnek. A második nyolc tonnát gyorsabban begyűjtjük a konténereknek köszönhetően, így negyed tizenkettőkor már üresen gurulunk a cég telephelyére.

A munkanap tehát alig öt óra elteltével számunkra be is fejeződik. A kijelentkezésnél azonban kiderül, hogy szerencsémre hiányzik egy ember a lomtalanításról, így egy rásos teherautóhoz irányítanak Shone mellé, így megkezdem a második műszakot. Shone Birminghamben született, nagyon beszédes, élvezettel ecseteli hátrányos anyagi helyzetét, ami kevés-

sé felel meg az angolokról alkotott sztereotípiáknak.

A lomtalanítás sokkal kényelmesebb munka, mint a szemétyűjtés. Címlista szerint haladunk a megrendelőkhöz, akik néhány matracból, ágytól, szekrénytől kívánnak megszabadulni. Külön előny, hogy a londoni közlekedés okán egyik megrendelőtől a másikig akár negyven percre is telhet eljutni, lehetőséget biztosítva a pihenésre. A szokásos dugót ez alkalommal egy, a királynő uralkodásának 50. évfordulója alkalmából aranyszínűre festett, és egy klasszikus, piros színű emeletes busz erőteljes koccanása is fokozza. A kiszámíthatatlan közlekedés miatt sok megrendelőnek nincs is türelme arra, hogy az egész délutánt a lomtalanítóra való várakozással töltsse, így több helyről dolgvégezetlenül jövünk el, a címlistára a név mellé biggyeszítve: „notin”. Ahol mégis van munka, többnyire ott is csekély, néhány könnyű szekrény és így lecipelésével megússzuk.

— Szép ez a darab — mutat Shone egy elegáns lakásból kicipel, jobb sorsra érdemes régi faszekrényre. Óvatosan tesszük fel a kocsira, Shone-nak láthatóan tervei vannak vele. Az utolsó címen egy váratlanul nehéz ágybetéttel küzdünk meg, ami miatt Shone sípszóra méltóan szitkozódik, azon bosszankodva, hogy milyen súlyos anyaggal lehet így megtölteni egy betétet. Letornásszuk a lépcsőkönt, majd fel az autóra.

— Indulhatunk, most jön a biznisz — mondja Shone és a szekrényre mutat. Egy közeli antikvárius felé vesszük az irányt, ám sajnos zárva találjuk. — A fene egye meg, 350 fontot keresek hetente, csak nem dobok ki egy 30 fontos szekrényt. Tényleg, gazdag embernek számítanék Magyarországon ilyen fizetéssel? — kérli, mintha nem lenne mindegy, mennyit érne ez az összeg egy olyan helyen, amelynek fekvéséről csak homályos elképzelései vannak. A 30 éves Shone még soha nem járt külföldön. — Na, tényleg, gazdag lennék? — Shone felesége felállásban takarít, két kisfiukra heti ötven font szociális juttatást is kapnak. A lakásuk bérleti díja elviszi a fizetése 40 százalékát, a többi felélik, legfeljebb egy szezonon kívüli spanyol tengerparti üdülés távoli tervével számolnak komolyan.

Újabb dugóba keveredünk, így Shone lemond további antikvárius kereséséről, miközben ecseteli, hogy hiába van tételesen a listára írva, mit és honnan hozott el, a szekrényt nyugodtan eladhattuk volna, nem ellenőrzik a rakományt, és az antikvárius akár 100 fontért is továbbadta volna, így lehet, hogy nem is 30, hanem 40 fontot is megért volna neki.

A szemételepen Shone még bosszankodik egy keveset, végül a lomot szekrénnel együtt öntjük a többi megsemmisítésre ítélt bútor közé.

Négy után ismét kisüt a Nap. A hazafelé vezető úton elhaladok a Portobello Road piaca mellett. A sáros ládák és ázott papírok már az éjszakai vagy a holnap reggeli műszakra várnak. A fiúkra, akik hetente hatszor raknak 16 tonnát.

Nyilas Gergely

SZEGEDI EGYETEM

A Szegedi Tudományegyetem kéthetilapja
Főszerkesztő: Dlusztos Imre.

Szerkesztőség: Ábrahám Gergely, Bóka Gábor, Nagy László, Nyilas Gergely, Tóth Péter Zoltán, Tóth-Szenesi Attila.
Szerkesztőségi titkár: Horváth Gréta.

Szerkesztőség: 6722 Szeged, Gyertyámos u. 13.
Telefon: (62) 547 - 595. Fax: (62) 547 - 596.
E-mail: szegyszerk@vnet.hu.
Együttműködő partnereink: a Vivendi Telecom Hungary és a Pannon GSM.

Kiadja a Szegedi Tudományegyetem.
Felelős kiadó: Mészáros Rezső rektor.
6720 Szeged, Dugonics tér 13.

Tipográfia: H-moll, Budapest.
Tördelés: Kelemen Zoltán Gergely.
Nyomda: Lapcom Kft. nyomdája, Szeged.
Terjeszti a Studio X Bt., Szeged.